This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

DIATESSARON:

SIVE

INTEGRA HISTORIA

DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI

GRÆCE,

EX

IV. EVANGELIIS INTER SE COLLATIS

IPSISQUE

EVANGELISTARUM VERBIS

APTE ET ORDINATE DISPOSITIS

CONFECTA.

SUBJUNGITUR EVANGELIORUM HARMONIA BREVIS.

EDITIO QUINTA.

EDIDIT J. WHITE, S.T.P.

LINGG. HEB. ET ARAB. PROF.

VERSIONIS SYRIACÆ PHILOXENIANÆ NOV. TEST.

INTERPRES.

OXONII,

E TYPOGRAPHEO CLARENDONIANO.

MDCCCXIV.

BIBLIOTHECA BODLEIANA

Clar. Press

1. e. 1.

Digitized by Google

Digitized by Google

MAXIME REVERENDO

JOHANNI MOORE, S.T.P.

ARCHIEPISCOPO CANTUARIENSI

OB

EXIMIAM IN SACROSANCTO MUNERE SUSTINENDO

CONSTANTIAM ET GRAVITATEM,

CUM MORUM MANSUETUDINE

ET FACILITATE SINGULARI CONJUNCTAM,

SPECTATO VIRO, ET SUIS CARISSIMO,

HANC HISTORIÆ EVANGELICÆ

SYNOPSIN,

QUÆ

STUDIIS THEOLOGICIS JUVENUM ACADEMICORUM

ADMINICULO ESSE POSSIT,

MEMORI ET GRATO

ERGA PATRONUM SUUM ANIMO,

DAT DICAT DEDICAT

JOSEPHUS WHITE.

Digitized by Google

Digitized by Google

LECTORI BENEVOLO S.

RATIONEM et institutum libelli, qui tibi nunc in manus traditur, sic paucis accipe. Cum sanctis Evangelistis, qui Domini nostri Jesu Christi vitam memoriæ tradiderunt, non uno modo materiem suam tractare placuerit, sed pro diverso consilio diversam seriem rerum gestarum exponere; fuerunt qui vel *Harmonias* concinnarent; vel varia monumenta ex quatuor Evangeliis excerpta in *Historiam perpetuam*, juxta temporum ordinem, disponere aggrederentur. Et primum quidem locum sibi vindicat Tatianus Syrus, tertii sæculi scriptor, de quo ita Eusebius, Hist. Eccles. iv. 29. Ὁ Τατιανὸς συνάφειάν τινα καὶ συναγωγὴν οὐκ οἶδ' ὅπως τῶν Εὐαγγελίων συνθεὶς, ΤΟ ΔΙΑ ΤΕΣΣΑΡΩΝ τοῦτο προσωνόμασεν. Sequitur Ammonius Alexandrinus, tertii itidem sæculi, *Harmoniæ* auctor, eodem Eusebio teste: Ἀμμώνιος μὲν ὁ Ἀλεξανδρεὺς, πολλὴν ὡς εἰκὸς φιλοπονίαν καὶ σπουδὴν εἰσαγηοχὼς, ΤΟ ΔΙΑ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ἡμῖν καταλέλοιπεν Εὐαγγέλιον, τῷ κατὰ Ματθαῖον τὰς ὁμοφώνους τῶν λοιπῶν Εὐαγγελιστῶν περικοπὰς παραθεὶς, κ. τ. λ.*

* Epist. ad Carpianum.

Digitized by Google

Opus autem et hoc et illud injuria temporis intercidit.*

E recentioribus non defuerunt eximii viri qui eandem provinciam strenue et feliciter administraverunt; quos nimius essem nominatim recensendo. Cum vero omnes hujusce argumenti libri lingua vernacula editi sint, visum est mihi, in gratiam juvenum Academicorum, in rebus Theologicis prima tirocinia ponentium, opellam hanc Græce atque ipsis verbis Evangelistarum, contexere. Id vero mihi propositum fuit, ut ex quatuor Evangeliis integram Domini nostri Historiam, quam fieri potuit, uberrimam, et divinis ejus Sermonibus interstinctam, exhiberem. Ducem interea in rebus digerendis plerumque † secutus sum Virum Cl. GULIELMUM NEWCOME, Archiepiscopum Armachanum, qui præ aliis hoc scribendi genus exornavisse videbatur.

Norunt autem Eruditi historiam omnem animis legentium optime percipi, et memoriæ facillime consignari, si temporum et locorum ac-

* Ammonii opus quod attinet, vide Wetstenii *Prolegomena*, p. 68.

† Cum virum optimum TOWNSONUM, (WESTIO quidem præeunte,) in libello nuper edito, supremam partem Historiæ Evangelicæ insigni diligentia atque acri judicio pertractasse viderim, et rationes suas plerisque Eruditis probasse, temperare mihi non potui quin ad methodum ejus in ea parte mea quoque conformarem. Nolui etiam duas partes Institutionis Eucharistiæ a se invicem separatim exhibere. In cæteris auctorem nostrum fideliter secutus sum.

Digitized by Google

curata notitia distinguatur. Huc pertinent subsidia, quibus marginem singulis paginis instruendum curavi. Sed et tabulam Palestinæ Geographicam amicus quidam, proprio studio descriptam, mecum benignissime communicavit. *Hymenæi* denique in calce subjungitur, haud inutilis, ut spero, futura, si quis *loca parallela* Evangeliorum inter se conferre velit.

Vale, et conatus meos, studiis Theologicis quomodocunque prodesse volentis, in bonam partem accipe.

J. WHITE.

§. 2.

ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

Præ-existentia et Deitas.

TEMPUS. [b] Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ ΛΟΓΟΣ, καὶ ὁ ΛΟΓΟΣ ἦν πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ ΛΟΓΟΣ. Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τ̄ Θεόν. Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο· καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν, ὃ γέγονεν. Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τ̄ ἀνθρώπων. Καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ὁ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν. LOCUS.

Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ· ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης. Οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτὸς, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ. Οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο· καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ· οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθησαν.

[b] Joh. i. 1—18.

Digitized by Google

TEMPUS. Καὶ ὁ ΛΟΓΟΣ σὰρξ ἐγένετο· καὶ ἐσκήνωσεν LOCUS.
ἐν ἡμῖν, (καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν
ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρὸς,) πλήρης χάριτος
καὶ ἀληθείας.

Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγε,
λέγων· Οὗτος ἦν ὃν εἶπον· ὁ ὀπίσω μου ἐρχό-
μενος, ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου
ἦν. Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες
ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος. Ὅτι ὁ νόμος
διὰ Μωσέως ἐδόθη· ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ
Ἰησοῦ Χριςοῦ ἐγένετο. Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε·
ὁ μονογενὴς υἱὸς, ὁ ὢν εἰς τὸ κόλπον τοῦ πατρὸς,
ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.

§. 3. *Elizabethæ Conceptio.*

[c] Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασι-
λέως τῆς Ἰουδαίας, ἱερεύς τις ὀνόματι Ζαχαρίας,
ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά· καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγα-
τέρων Ἀαρὼν, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ.
Ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ,
πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώ-
μασι τοῦ Κυρίου ἄμεμπτοι. Καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς
τέκνον, καθότι ἡ Ἐλισάβετ ἦν στεῖρα, καὶ ἀμφό-
τεροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν.
Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς

[c] Luc. i. 5—25.

Digitized by Google

TEMPUS. ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας, ἔλαχε δ' θυμιάσαι εἰσελθὼν εἰς τὸ ναὸν τοῦ Κυρίου. Καὶ πᾶν τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἦν προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. Ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου, ἑστὼς ἐκ δεξιῶν δ' θυσιαστηρίου δ' θυμιάματος. Καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος· Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία· διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου· καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην. Καὶ ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γεννήσει αὐτοῦ χαρήσονται. Ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον τοῦ Κυρίου· καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ· καὶ Πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ. Καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῶν. Καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἠλίου, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι Κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον.

LOCUS. Templum Hierosolymitanum.

Καὶ εἶπε Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον· Κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης, καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ· Ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· καὶ ἀπεσάλην λαλῆσαι πρός σε, καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα. Καὶ ἰδοὺ, ἔσῃ σιωπῶν, καὶ μὴ δυνάμενος

Digitized by Google

TEMPUS. λαλῆσαι, ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα· ἀνθ' LOCUS.
ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρω- Templum Hierosolymitanum.
θήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. Καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν· καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ. Ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἠδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς· καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς· καὶ διέμενε κωφός. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

Civitas in montanis Judææ partibus sita.

Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ· καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα· Ὅτι οὕτω μοι πεποίηκεν ὁ Κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν τὸ ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.

§. 4. *Salutatio ad Mariam.*

Novem menses ante Christi nativitatem.

[d] Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεσάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ᾗ ὄνομα Ναζαρὲτ, πρὸς παρθένον μεμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσὴφ, ἐξ οἴκου Δαβίδ· καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου, Μαριάμ. Καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὴν, εἶπε· Χαῖρε, κεχαριτωμένη· ὁ Κύριος μετὰ σοῦ· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν. Ἡ δὲ ἰδοῦσα διεταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ· καὶ Nazareth.

[d] Luc. i. 26—38.

Digitized by Google

TEMPUS. Novem mensesante Christi nativitatem.

ἐπελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς ἕτος. Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ. Καὶ ἰδοὺ, συλλήψῃ ἐν γαστρὶ, καὶ τέξῃ υἱόν· καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ ΙΗΣΟΥΝ. Οὗτος ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται· καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον Δαβὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. Εἶπε δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον· Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπί σε, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεταί υἱὸς Θεοῦ. Καὶ ἰδοὺ, Ἐλισάβετ ἡ συγγενής σου, καὶ αὐτὴ συνειληφυῖα υἱὸν ἐν γήρᾳ αὐτῆς· καὶ οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ. Ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τῷ Θεῷ πᾶν ῥῆμα. Εἶπε δὲ Μαριάμ· Ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

LOCUS. Nazareth.

§. 5. *Maria invisit Elizabetham.*

Civitas in montanis Judææ partibus sita.

[e] Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς, εἰς πόλιν Ἰούδα. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ οἶκον Ζαχαρίου, καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ. Καὶ ἐγένετο

[e] Luc. i. 39—56.

Digitized by Google

TEMPUS. ὡς ἤκουσεν ἡ Ἐλισάβετ τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας, ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη Πνεύματος ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ· καὶ ἀνεφώνησε φωνῇ μεγάλῃ, καὶ εἶπεν· Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξὶ, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σε. Καὶ πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ Κυρίου μου πρός με; Ἰδοὺ γὰρ, ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. Καὶ μακαρία ἡ πιςεύσασα, ὅτι ἔςαι τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ Κυρίου.

LOCUS. Civitas in montanis Judææ partibus sita.

Καὶ εἶπε Μαριάμ· Μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν Κύριον· καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ σωτῆρί μου· ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ· ἰδοὺ γὰρ, ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί· ὅτι ἐποίησέ μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατὸς, καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς γενεῶν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. Ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ· διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν. Καθεῖλε δυνάςας ἀπὸ θρόνων, καὶ ὕψωσε ταπεινούς· πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν, καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέςειλε κενούς. Ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους, (καθὼς ἐλάλησε πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ Ἀβραὰμ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ,) εἰς τὸν αἰῶνα. Ἔμεινε δὲ Μα-

Digitized by Google

TEMPUS. ριὰμ σὺν αὐτῇ ὡσεὶ μῆνας τρεῖς· καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. LOCUS. Civitas in montanis Judææ partibus sita.

§. 6. *Nascitur Johannes Baptista.*

Sex menses ante Christi nativitatem.

[f] Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν· καὶ ἐγέννησεν υἱόν. Καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς, ὅτι ἐμεγάλυνε Κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς· καὶ συνέχαιρον αὐτῇ. Καὶ ἐγένετο, ἐν τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, Ζαχαρίαν. Καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν· Οὐχί· ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης. Καὶ εἶπον πρὸς αὐτήν· Ὅτι οὐδείς ἐστιν ἐν τῇ συγγενείᾳ σου, ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ. Ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν. Καὶ αἰτήσας πινακίδιον, ἔγραψε, λέγων· Ἰωάννης ἐστὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ ἐθαύμασαν πάντες. Ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ· καὶ ἐλάλει, εὐλογῶν τὸν Θεόν. Καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς· καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα. Καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες· Τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; Καὶ χεὶρ Κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.

[f] Luc. i. 57—79.

Digitized by Google

TEMPUS. Sex mensis ante Christi nativitatem.

LOCUS. Civitas in montanis Judææ partibus sita.

Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη Πνεύματος ἁγίου· καὶ προεφήτευσε, λέγων· Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραήλ· ὅτι ἐπεσκέψατο, καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ. Καὶ ἤγειρε κέρας σωτηρίας ἡμῖν, ἐν τῷ οἴκῳ Δαβὶδ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ· καθὼς ἐλάλησε διὰ στόματος τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ· σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς· ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ· ὅρκον ὃν ὤμοσε πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν· τοῦ δοῦναι ἡμῖν, ἀφόβως ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν ῥυσθέντας λατρεύειν αὐτῷ, ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ, πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν. Καὶ σὺ, παιδίον, προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου Κυρίου, ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ· τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ, ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν· διὰ σπλάγχνα ἐλέους Θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους· ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις, τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

§. 7. *Angelus apparet Josepho.*

Nazareth.

[5] Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γέννησις οὕτως ἦν· μνηστευθείσης γὰρ τοῦ μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ

[5] Matth. i. 18—25.

Digitized by Google

TEMPUS. Ἰωσὴφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς, εὑρέθη ἐν γα- LOCUS.
στρὶ ἔχουσα ἐκ Πνεύματος ἁγίου. Ἰωσὴφ δὲ ὁ Nazareth.
ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὤν, καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρᾳ ἀπολῦσαι αὐτήν. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ, λέγων· Ἰωσὴφ υἱὸς Δαβὶδ, μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύματός ἐστιν ἁγίου. Τέξεται δὲ υἱὸν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ ΙΗΣΟΥΝ· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος· Ἰδοὺ, ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει, καὶ τέξεται υἱὸν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ· ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός. Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου, καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν, ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον.

§. 8. *Christi Nativitas.*

[h] Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθε δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου, ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. Αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου. Καὶ

h Luc. ii. 1—7.

Digitized by Google

TEMPUS. ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τ̄ LOCUS.
ἰδίαν πόλιν. Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τ̄ Γαλι-
λαίας, ἐκ πόλεως Ναζαρὲτ, εἰς τ̄ Ἰουδαίαν, εἰς
πόλιν Δαβὶδ, ἥτις καλεῖται Βηθλεὲμ, (διὰ τὸ Bethlehem.
εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαβὶδ,) ἀπογρά-
ψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ μεμνηστευμένῃ αὐτῷ
γυναικὶ, οὔσῃ ἐγκύῳ.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτὰς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν
αἱ ἡμέραι τ̄ τεκεῖν αὐτήν. Καὶ ἔτεκε τ̄ υἱὸν αὐ-
τῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν, καὶ
ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς
τόπος ἐν τῷ καταλύματι.

§. 9. *Christi Genealogia.*

[i] Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαβὶδ,
υἱοῦ Ἀβραάμ. ΑΒΡΑΑΜ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ·
Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ· Ἰακὼβ δὲ ἐγέν-
νησε τ̄ Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτ̄· Ἰούδας δὲ
ἐγέννησε τ̄ Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς Θάμαρ·
Φαρὲς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἑσρώμ· Ἑσρὼμ δὲ ἐγέν-
νησε τ̄ Ἀράμ· Ἀρὰμ δὲ ἐγέννησε τ̄ Ἀμιναδάβ·
Ἀμιναδὰβ δὲ ἐγέννησε τ̄ Ναασσών· Ναασσὼν
δὲ ἐγέννησε τ̄ Σαλμών· Σαλμὼν δὲ ἐγέννησε τὸν
Βοὸζ ἐκ τ̄ Ῥαχάβ· Βοὸζ δὲ ἐγέννησε τ̄ Ὠβὴδ ἐκ
τῆς Ῥούθ· Ὠβὴδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί· Ἰεσ-
σαὶ δὲ ἐγέννησε τ̄ Δαβὶδ τὸν βασιλέα· ΔΑΒΙΔ

[i] Matth. i. 1—17.

TEMPUS. δὲ ὁ βασιλεὺς ἐγέννησε τ̃ Σολομῶντα ἐκ τῆς τοῦ LOCUS.
Οὐρίε· Σολομὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Ῥοβοάμ· Ῥοβοὰμ δὲ ἐγέννησε τ̃ Ἀβιά· Ἀβιὰ δὲ ἐγέννησε τ̃ Ἀσά· Ἀσὰ δὲ ἐγέννησε τ̃ Ἰωσαφάτ· Ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησε τ̃ Ἰωράμ· Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὀζίαν· Ὀζίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωάθαμ· Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησε τ̃ Ἄχαζ· Ἄχαζ δὲ ἐγέννησε τ̃ Ἐζεκίαν· Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησε τὸν Μανασσῆ· Μανασσῆς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμών· Ἀμὼν δὲ ἐγέννησε τ̃ Ἰωσίαν· Ἰωσίας δὲ ἐγέννησε τ̃ Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐπὶ τ̃ μετοικεσίας Βαβυλῶνος. Μετὰ δὲ τ̃ μετοικεσίαν Βαβυλῶνος, Ἰεχονίας ἐγέννησε τ̃ Σαλαθιήλ· Σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησε τ̃ Ζοροβάβελ· Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιούδ· Ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιακείμ· Ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησε τ̃ Ἀζώρ· Ἀζὼρ δὲ ἐγέννησε τ̃ Σαδώκ· Σαδὼκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχείμ· Ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησε τ̃ Ἐλιούδ· Ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλεάζαρ· Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν Ματθάν· Ματθὰν δὲ ἐγέννησε τ̃ Ἰακώβ· Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τ̃ Ἰωσὴφ τ̃ ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη ΙΗΣΟΥΣ ὁ λεγόμενος Χριστός.

Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαβὶδ, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ Δαβὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ τ̃ μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τ̃ Χριστοῦ, γενεαὶ δεκατέσσαρες.

Digitized by Google

Alia Genealogia.

TEMPUS. [k] Ἦν ὁ ΙΗΣΟΥΣ, ὡς ἐνομίζετο, υἱὸς Ἰωσὴφ, LOCUS.
τȣ̃ Ἡλὶ, ȣ̃ Ματθὰτ, τȣ̃ Λευὶ, τȣ̃ Μελχὶ, τοῦ
Ἰαννὰ, τοῦ Ἰωσὴφ, τοῦ Ματ]αθίου, τοῦ Ἀμὼς,
τοῦ Ναὺμ, τοῦ Ἐσλὶ, τοῦ Ναγγαὶ, τοῦ Μαὰθ,
τοῦ Μάτ]αθίȣ, τοῦ Σεμεὶ, ȣ̃ Ἰωσὴφ, τȣ̃ Ἰούδα,
ȣ̃ Ἰωαννᾶ, τοῦ Ῥησὰ, τοῦ Ζοροȣ̃βάβελ, τοῦ Σα-
λαθιὴλ, ȣ̃ Νηρὶ, τȣ̃ Μελχὶ, τοῦ Ἀδδὶ, τȣ̃ Κω-
σὰμ, τοῦ Ἐλμωδὰμ, ȣ̃ Ἠρ, τȣ̃ Ἰωσὴ, τȣ̃ Ἐλι-
έζερ, τȣ̃ Ἰωρεὶμ, τȣ̃ Ματθὰτ, ȣ̃ Λευὶ, τοῦ Συ-
μεὼν, τοῦ Ἰȣ́δα, τȣ̃ Ἰωσὴφ, τȣ̃ Ἰωνὰν, τȣ̃ Ἐλι-
ακεὶμ, τȣ̃ Μελεᾶ, τȣ̃ Μαϊνὰν, τȣ̃ Ματ]αθὰ, τȣ̃
Ναθὰν, τοῦ ΔΑΒΙΔ, τȣ̃ Ἰεσσαὶ, τȣ̃ Ὠβὴδ, τȣ̃
Βοὲζ, τȣ̃ Σαλμὼν, τȣ̃ Ναασσὼν, τȣ̃ Ἀμιναδὰβ,
τȣ̃ Ἀρὰμ, τȣ̃ Ἐσρὼμ, τȣ̃ Φαρὲς, τȣ̃ Ἰούδα, τȣ̃
Ἰακὼβ, τȣ̃ Ἰσαὰκ, τȣ̃ ΑΒΡΑΑΜ, τȣ̃ Θάρα, τȣ̃
Ναχὼρ, τοῦ Σαροὺχ, τοῦ Ῥαγαῦ, τοῦ Φαλὲκ,
τοῦ Ἐβὲρ, τοῦ Σαλὰ, τοῦ Καϊνὰν, τοῦ Ἀρφα-
ξὰδ, τȣ̃ Σὴμ, τȣ̃ Νῶε, τȣ̃ Λάμεχ, τοῦ Μαθȣ-
σάλα, τοῦ Ἐνὼχ, τȣ̃ Ἰαρὲδ, τοῦ Μαλελεὴλ, τȣ̃
Καϊνὰν, τοῦ Ἐνὼς, τοῦ Σὴθ, τοῦ Ἀδὰμ, τοῦ
Θεοῦ.

k Luc. iii. 23—38.

Digitized by Google

§. 10. *Angelus apparet Pastoribus, qui Christum adeunt.*

TEMPUS. [1] Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες, καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν. Καὶ ἰδὲ, ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ δόξα Κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς· καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος· Μὴ φοβεῖσθε· ἰδὲ γὰρ, εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ. Ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτὴρ, ὅς ἐστι Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει Δαβίδ. Καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον· εὑρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον, κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ. Καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου, αἰνούντων τὸν Θεὸν, καὶ λεγόντων· Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.

LOCUS. Prope Bethlehem.

Καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμένες εἶπον πρὸς ἀλλήλους· Διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθλεὲμ, καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς, ὃ ὁ Κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. Καὶ ἦλθον σπεύσαντες, καὶ ἀνεῦρον τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσὴφ, καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ. Ἰδόντες δὲ διεγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ

Bethlehem.

[1] Luc. ii. 8—20.

Digitized by Google

TEMPUS. του παιδίου τούτου. Καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς· Ἡ δὲ Μαριὰμ πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα, συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ ἐπέστρεψαν οἱ ποιμένες, δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς. LOCUS. Bethlehem.

§. 11. *Christi Circumcisio.*

Christus octo dies natus. [m] Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ ΙΗΣΟΥΣ, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλληφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ. Bethlehem.

§. 12. *Christus in Templo præsentatus.*

Christus quadraginta dies natus. [n] Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον Μωσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα, παραστῆσαι τῷ Κυρίῳ, (καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου· Ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθήσεται·) καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν, κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ Κυρίου, ζεῦγος τρυγόνων, ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν. Hierosolyma.

Καὶ ἰδοὺ, ἦν ἄνθρωπος ἐν Ἱερουσαλὴμ, ᾧ ὄνομα Συμεών· καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβὴς, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραήλ·

[m] Luc. ii. 21. [n] Luc. ii. 22—38.

Digitized by Google

TEMPUS. Christus quadraginta dies natus.

LOCUS. Hierosolyma.

καὶ Πνεῦμα ἅγιον ἦν ἐπ' αὐτόν. Καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἴδῃ τὸν Χριστὸν Κυρίου. Καὶ ἦλθεν ἐν τῷ Πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησε τὸν Θεὸν, καὶ εἶπε· Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, Δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου, ἐν εἰρήνῃ· ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου· ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν· φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ. Καὶ ἦν Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν, καὶ εἶπε πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· Ἰδοὺ, οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον· καί σου δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία· ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.

Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουὴλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα ἔτη μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς· καὶ αὕτη χήρα ὡς ἐτῶν ὀγδοηκοντατεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστείαις καὶ δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. Καὶ αὕτη, αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα, ἀνθωμολο-

Digitized by Google

TEMPUS. γεῖτο τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσι τοῖς LOCUS.
προσδεχομένοις λύτρωσιν ἐν Ἱερουσαλήμ.

§. 13. *Magi. Christi fuga in Ægyptum. Herodis crudelitas. Christi reditus.*

A. D. 1. [a] Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ, μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα, λέγοντες· Ποῦ ἐστιν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ.

Ἀκούσας δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ. Καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας. Οὕτω γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου· Καὶ σὺ Βηθλεὲμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ. Τότε Ἡρώδης, λάθρα καλέσας τοὺς μάγους, ἠκρίβωσε παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος. Καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ, εἶπε· Πορευθέντες, ἀκριβῶς ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ.

[a] Matth. ii. 1—23.

Digitized by Google

TEMPUS. Ἰωσὴφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς, εὑρέθη ἐν γα- LOCUS.
στρὶ ἔχουσα ἐκ Πνεύματος ἁγίου. Ἰωσὴφ δὲ ὁ Nazareth.
ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν, καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρᾳ ἀπολῦσαι αὐτήν. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ, λέγων· Ἰωσὴφ υἱὸς Δαβὶδ, μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύματός ἐστιν ἁγίου. Τέξεται δὲ υἱὸν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ ΙΗΣΟΥΝ· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος· Ἰδὺ, ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει, καὶ τέξεται υἱὸν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ· ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός. Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου, καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν, ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον.

§. 8. *Christi Nativitas.*

[h] Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθε δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου, ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. Αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου. Καὶ

[h] Luc. ii. 1—7.

Digitized by Google

TEMPUS. ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τ̄ LOCUS.
ἰδίαν πόλιν. Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τ̄ Γαλι-
λαίας, ἐκ πόλεως Ναζαρὲτ, εἰς τ̄ Ἰουδαίαν, εἰς
πόλιν Δαβὶδ, ἥτις καλεῖται Βηθλεὲμ, (διὰ τὸ Bethlehem.
εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαβὶδ,) ἀπογρά-
ψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ μεμνηστευμένῃ αὐτῷ
γυναικὶ, οὔσῃ ἐγκύῳ.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν
αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν. Καὶ ἔτεκε τ̄ υἱὸν αὐ-
τῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν, καὶ
ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς
τόπος ἐν τῷ καταλύματι.

§. 9. *Christi Genealogia.*

[i] Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαβὶδ,
υἱοῦ Ἀβραάμ. ΑΒΡΑΑΜ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ·
Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ· Ἰακὼβ δὲ ἐγέν-
νησε τ̄ Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ· Ἰούδας δὲ
ἐγέννησε τ̄ Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς Θάμαρ·
Φαρὲς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἑσρώμ· Ἑσρὼμ δὲ ἐγέν-
νησε τ̄ Ἀράμ· Ἀρὰμ δὲ ἐγέννησε τ̄ Ἀμιναδάβ·
Ἀμιναδὰβ δὲ ἐγέννησε τ̄ Ναασσών· Ναασσὼν
δὲ ἐγέννησε τ̄ Σαλμών· Σαλμὼν δὲ ἐγέννησε τὸν
Βοὸζ ἐκ τ̄ Ῥαχάβ· Βοὸζ δὲ ἐγέννησε τ̄ Ὠβὴδ ἐκ
τῆς Ῥούθ· Ὠβὴδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί· Ἰεσ-
σαὶ δὲ ἐγέννησε τ̄ Δαβὶδ τὸν βασιλέα· ΔΑΒΙΔ

[i] Matth. i. 1—17.

Digitized by Google

TEMPUS. δὲ ὁ βασιλεὺς ἐγέννησε τ̃ Σολομῶντα ἐκ τῆς τοῦ LOCUS.
Οὐρίε· Σολομὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Ῥοβοάμ· Ῥοβοὰμ δὲ ἐγέννησε τ̃ Ἀβιά· Ἀβιὰ δὲ ἐγέννησε τ̃ Ἀσά· Ἀσὰ δὲ ἐγέννησε τ̃ Ἰωσαφάτ· Ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησε τ̃ Ἰωράμ· Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὀζίαν· Ὀζίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωάθαμ· Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησε τ̃ Ἄχαζ· Ἄχαζ δὲ ἐγέννησε τ̃ Ἐζεκίαν· Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησε τὸν Μανασσῆ· Μανασσῆς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμών· Ἀμὼν δὲ ἐγέννησε τ̃ Ἰωσίαν· Ἰωσίας δὲ ἐγέννησε τ̃ Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐπὶ τ̃ μετοικεσίας Βαβυλῶνος. Μετὰ δὲ τ̃ μετοικεσίαν Βαβυλῶνος, Ἰεχονίας ἐγέννησε τ̃ Σαλαθιήλ· Σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησε τ̃ Ζοροβάβελ· Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιούδ· Ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιακείμ· Ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησε τ̃ Ἀζώρ· Ἀζὼρ δὲ ἐγέννησε τ̃ Σαδώκ· Σαδὼκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχείμ· Ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησε τ̃ Ἐλιούδ· Ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλεάζαρ· Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν Ματθάν· Ματθὰν δὲ ἐγέννησε τ̃ Ἰακώβ· Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τ̃ Ἰωσὴφ τ̃ ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη ΙΗΣΟΥΣ ὁ λεγόμενος Χρισός.

Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαβὶδ, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ Δαβὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ τ̃ μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τ̃ Χρισοῦ, γενεαὶ δεκατέσσαρες.

Digitized by Google

Alia Genealogia.

TEMPUS. [k] Ἦν ὁ ΙΗΣΟΥΣ, ὡς ἐνομίζετο, υἱὸς Ἰωσὴφ, LOCUS.
τȣ̃ Ἡλὶ, ȣ̃ Ματθὰτ, τȣ̃ Λευὶ, τȣ̃ Μελχὶ, τοῦ
Ἰαννὰ, τοῦ Ἰωσὴφ, τοῦ Ματ⌊αθίου, τοῦ Ἀμὼς,
τοῦ Ναȣ̀μ, τοῦ Ἐσλὶ, τοῦ Ναγγαὶ, τοῦ Μαὰθ,
τοῦ Ματ⌊αθίȣ, τοῦ Σεμεὶ, ȣ̃ Ἰωσὴφ, τȣ̃ Ἰούδα,
ȣ̃ Ἰωαννᾶ, τοῦ Ῥησὰ, τοῦ Ζοροȣ̃βάβελ, τοῦ Σα-
λαθιὴλ, ȣ̃ Νηρὶ, τȣ̃ Μελχὶ, τοῦ Ἀδδὶ, τȣ̃ Κω-
σὰμ, τοῦ Ἐλμωδὰμ, ȣ̃ Ἠρ, τȣ̃ Ἰωσὴ, τȣ̃ Ἐλι-
έζερ, τȣ̃ Ἰωρεὶμ, τȣ̃ Ματθὰτ, ȣ̃ Λευὶ, τοῦ Συ-
μεὼν, τοῦ Ἰȣ́δα, τȣ̃ Ἰωσὴφ, τȣ̃ Ἰωνὰν, τȣ̃ Ἐλι-
ακεὶμ, τȣ̃ Μελεᾶ, τȣ̃ Μαϊνὰν, τȣ̃ Ματ⌊αθὰ, τȣ̃
Ναθὰν, τοῦ ΔΑΒΙΔ, τȣ̃ Ἰεσσαὶ, τȣ̃ Ὠβὴδ, τȣ̃
Βοὲζ, τȣ̃ Σαλμὼν, τȣ̃ Ναασσὼν, τȣ̃ Ἀμιναδὰβ,
τȣ̃ Ἀρὰμ, τȣ̃ Ἐσρὼμ, τȣ̃ Φαρὲς, τȣ̃ Ἰούδα, τȣ̃
Ἰακὼβ, τȣ̃ Ἰσαὰκ, τȣ̃ ΑΒΡΑΑΜ, τȣ̃ Θάρα, τȣ̃
Ναχὼρ, τοῦ Σαροὺχ, τοῦ Ῥαγαῦ, τοῦ Φαλὲκ,
τοῦ Ἐβὲρ, τοῦ Σαλὰ, τοῦ Καϊνὰν, τοῦ Ἀρφα-
ξὰδ, τȣ̃ Σὴμ, τȣ̃ Νῶε, τȣ̃ Λάμεχ, τοῦ Μαθȣ-
σάλα, τοῦ Ἐνὼχ, τȣ̃ Ἰαρὲδ, τοῦ Μαλελεὴλ, τȣ̃
Καϊνὰν, τοῦ Ἐνὼς, τοῦ Σὴθ, τοῦ Ἀδὰμ, τοῦ
Θεοῦ.

k Luc. iii. 23—38.

Digitized by Google

§. 10. *Angelus apparet Pastoribus, qui Christum adeunt.*

TEMPUS. [1] Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες, καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν. Καὶ ἰδὲ, ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ δόξα Κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς· καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος· Μὴ φοβεῖσθε· ἰδὲ γὰρ, εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ. Ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτὴρ, ὅς ἐστι Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει Δαβίδ. Καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον· εὑρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον, κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ. Καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου, αἰνούντων τὸν Θεὸν, καὶ λεγόντων· Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.

LOCUS. Prope Bethlehem.

Καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμένες εἶπον πρὸς ἀλλήλους· Διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθλεὲμ, καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς, ὃ ὁ Κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. Καὶ ἦλθον σπεύσαντες, καὶ ἀνεῦρον τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσὴφ, καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ. Ἰδόντες δὲ διεγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ

Bethlehem.

[1] Luc. ii. 8—20.

Digitized by Google

TEMPUS. του παιδίου τέτε. Καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες LOCUS.
ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων Bethlehem.
πρὸς αὐτές· Ἡ δὲ Μαριὰμ πάντα συνετήρει τὰ
ῥήματα ταῦτα, συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐ-
τῆς. Καὶ ἐπέςρεψαν οἱ ποιμένες, δοξάζοντες καὶ
αἰνέντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκεσαν καὶ εἶδον,
καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτές.

§. 11. *Christi Circumcisio.*

Christus octo dies natus. [m] Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περι- Bethlehem.
τεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ
ΙΗΣΟΥΣ, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ
συλληφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

§. 12. *Christus in Templo præsentatus.*

Christus quadraginta dies natus. [n] Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισ- Hierosolyma.
μοῦ αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον Μωσέως, ἀνήγαγον
αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα, παραςῆσαι τῷ Κυρίῳ,
(καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου· Ὅτι πᾶν
ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθή-
σεται·) καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν, κατὰ τὸ εἰρημένον
ἐν νόμῳ Κυρίε, ζεῦγος τρυγόνων, ἢ δύο νεοσσοὺς
περιςερῶν.

Καὶ ἰδοὺ, ἦν ἄνθρωπος ἐν Ἱερεσαλὴμ, ᾧ ὄνο-
μα Συμεών· καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐ-
λαβὴς, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραήλ·

[m] Luc. ii. 21. [n] Luc. ii. 22—38.

Digitized by Google

TEMPUS. Christus quadraginta dies natus.

LOCUS. Hierosolyma.

καὶ Πνεῦμα ἅγιον ἦν ἐπ' αὐτόν. Καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἴδῃ τὸν Χριστὸν Κυρίου. Καὶ ἦλθεν ἐν τῷ Πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησε τὸν Θεὸν, καὶ εἶπε· Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, Δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου, ἐν εἰρήνῃ· ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου· ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν· φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ. Καὶ ἦν Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν, καὶ εἶπε πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· Ἰδοὺ, οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον· καί σου δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία· ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.

Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουὴλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα ἔτη μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς· καὶ αὕτη χήρα ὡς ἐτῶν ὀγδοηκοντατεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστείαις καὶ δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. Καὶ αὕτη, αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα, ἀνθωμολο-

Digitized by Google

TEMPUS. γεῖτο τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσι τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν ἐν Ἱερουσαλήμ. LOCUS.

§. 13. *Magi. Christi fuga in Ægyptum. Herodis crudelitas. Christi reditus.*

A. D. 1. [a] Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ, μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα, λέγοντες· Ποῦ ἐστιν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ.

Ἀκούσας δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ. Καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας. Οὕτω γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου· Καὶ σὺ Βηθλεὲμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ. Τότε Ἡρώδης, λάθρα καλέσας τοὺς μάγους, ἠκρίβωσε παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος. Καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ, εἶπε· Πορευθέντες, ἀκριβῶς ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ.

[a] Matth. ii. 1—23.

TEMPUS. A. D. 1. Οἱ δὲ, ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως, ἐπορεύθησαν· LOCUS
καὶ ἰδοὺ, ὁ ἀστὴρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν
αὐτοὺς, ἕως ἐλθὼν ἔστη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον.
Ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα, ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην
σφόδρα.

Καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εὗρον τὸ παιδίον Bethlehem.
μετὰ Μαρίας τοῦ μητρὸς αὐτοῦ· καὶ πεσόντες προσ-
εκύνησαν αὐτῷ· καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐ-
τῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν, καὶ λίβα-
νον, καὶ σμύρναν. Καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ
μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδην, δι' ἄλλης ὁδοῦ
ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν. Ἀναχωρη-
σάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου φαίνεται
κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ, λέγων· Ἐγερθεὶς παρά-
λαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς
Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοι· μέλλει
γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον, τοῦ ἀπολέσαι
αὐτό. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν
μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον· Ægyptus.
καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τοῦ τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ
τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος·
Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

A. D. 2. Τότε Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν
μάγων, ἐθυμώθη λίαν· καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλε
πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι
τοῖς ὁρίοις αὐτῆς, ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ
τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων. Τότε

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 2. ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος· Φωνὴ ἐν Ῥαμᾶ ἠκούσθη, θρῆνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολύς, Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς· καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσί. LOCUS. Ægypti.

Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ φαίνεται τῷ Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ, λέγων· Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραήλ· τεθνήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν εἰς γῆν Ἰσραήλ. Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας. Καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν, Ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται. Nazareth.

§. 14. *Christus it ad Paschatis festum, 12 annos natus.*

[p] Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανε, καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, πληρούμενον σοφίας· καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς

p Luc. ii. 40—52.

TEMPUS. A.D. 12. Ἱερυσαλὴμ τῇ ἑορτῇ τȣ̃ πάσχα. Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβάντων αὐτῶν εἰς Ἱεροσόλυμα κατὰ τὸ ἔθος τ̃ ἑορτῆς, καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποςρέφειν αὐτȣ̃ς, ὑπέμεινεν Ἰησȣ̃ς ὁ παῖς ἐν Ἱερȣσαλήμ· κ̀ȣ̃ ȣ̃κ ἔγνω Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτȣ̃. Νομίσαντες δὲ αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι, ἦλθον ἡμέρας ὁδὸν, κ̀ȣ̃ ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσι κ̀ȣ̃ ἐν τοῖς γνωςοῖς. Καὶ μὴ εὑρόντες αὐτὸν, ὑπέςρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, ζητȣ̃ντες αὐτόν. Καὶ ἐγένετο, μεθ' ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων, κ̀ȣ̃ ἀκȣόντα αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶντα αὐτȣ̃ς. Ἐξίςαντο δὲ πάντες οἱ ἀκȣόντες αὐτȣ̃ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτȣ̃. Καὶ ἰδόντες αὐτὸν, ἐξεπλάγησαν· κ̀ȣ̃ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτȣ̃ εἶπε· Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδȣ̀, ὁ πατήρ σȣ κἀγὼ ὀδυνώμενοι ἐζητȣ̃μέν σε. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτȣ̃ς· "Τί ὅτι ἐζη-"τεῖτέ με; ȣ̃κ ἤδειτε ὅτι ἐν τοῖς τ̃ πατρός μȣ "δεῖ εἶναί με;" Καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. LOCUS. Hierosolyma.

Καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν, καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέτ· κ̀ȣ̃ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. Καὶ ἡ μήτηρ αὐτȣ̃ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτε σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ, καὶ χάριτι παρὰ Θεῷ καὶ ἀνθρώποις. Nazareth.

Digitized by Google

§. 15. *De Johanne Baptista et ejus Ministerio.*

TEMPUS. A.D. 29. LOCUS:

[q] Ἐν ἔτει πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος, ἐπ' Ἀρχιερέων Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν τοῦ Ζαχαρίου υἱὸν, ἐν τῇ ἐρήμῳ. Καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. [r] Ὡς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις· Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ * ἐρήμῳ· Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου· εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. [s] Πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται, καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται· καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖαν, καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας. Καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ.

Defertum Judææ.

Loca prope Jordanem.

[t] Αὐτὸς δὲ Ἰωάννης εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ

* Τὸ παιδίον ηὔξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι· καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ. Luc. i. 80.

[q] Luc. iii. 1—3.
[r] Marc. i. 2, 3.
[s] Luc. iii. 5, 6.
[t] Matth. iii. 4—10.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 29. LOCUS. Loca prope Jordanem.

τὴν ὀσφῦν αὐτȣ̃· ἡ δὲ τροφὴ αὐτȣ̃ ἦν ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον.

Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα, καὶ πᾶσα ἡ Ἰȣδαία, καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τȣ̃ Ἰορδάνου· καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ὑπ' αὐτȣ̃, ἐξομολογȣ́μενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τȣ̃ Φαρισαίων καὶ Σαδδȣκαίων ἐρχομένȣς ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτȣ̃, εἶπεν αὐτοῖς· Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τȣ̃ μελλȣ́σης ὀργῆς; Ποιήσατε οὖν καρπȣὺς ἀξίȣς τῆς μετανοίας. Καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τȣ̃ λίθων τȣ́των ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. Ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τȣ̃ δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιȣῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

[u] Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι, λέγοντες· Τί οὖν ποιήσομεν; Ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς· Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας, μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι· καὶ ὁ ἔχων βρώματα, ὁμοίως ποιείτω. Ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν· Διδάσκαλε, τί ποιήσομεν; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτȣ́ς· Μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι, λέγοντες· Καὶ ἡμεῖς τί ποιήσομεν; Καὶ εἶπε πρὸς

[u] Luc. iii. 10—17.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 29. αὐτῶν· Μηδένα διασείσητε, μηδὲ συκοφαντήσητε, καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν. LOCUS Loca prope Jordanem.

Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστὸς, ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης ἅπασι λέγων· Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί. Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ· τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

FINIS PARTIS PRIMÆ.

Digitized by Google

Digitized by Google

PARS II.

QUÆ ACTA SUNT PER SEX FERE MENSES, A CHRISTI BAPTISMO AD INITIUM SEQUENTIS PASCHATIS.

§. 16. *Christi Baptismus.*

TEMPUS. A.D. 30, qui primus ejus Ministerii est. LOCUS. Jordanes.

[a] ΤΟΤΕ παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην, τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰωάννης διεκώλυεν αὐτὸν, λέγων· Ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρός με; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν· "Ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ "πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην." Τότε ἀφίησιν αὐτόν. Καὶ βαπτισθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ, ἀνεῴχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοὶ, καὶ εἶδε τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν, καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. Καὶ ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν, λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδόκησα.*

* Φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα. 2 Pet. i. 17.

[a] Matth. iii. 13—17.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 30.

[b] Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος. LOCUS. Jordanes.

§. 17. *Tentatio Christi.*

[c] Ἰησοῦς δὲ Πνεύματος ἁγίου πλήρης ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου· καὶ ἤγετο ἐν τῷ Πνεύματι εἰς τὴν ἔρημον, ἡμέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. Καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις· καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν, ὕστερον ἐπείνασε. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος. Καὶ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν, λέγων· "Γέγραπται· Ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ "ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι Θεοῦ." Desertum.

[d] Καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Εἰ ὁ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐνθεῦθεν κάτω· Γέγραπται γάρ· Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περί σου, τοῦ διαφυλάξαι σε· καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸ πόδα σου. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "Ὅτι εἴρηται· Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν "Θεόν σου." Hierosolyma. Templum.

[e] Καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν, ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς

[b] Luc. iii. 23.
[c] Luc. iv. 1—4.
[d] Luc. iv. 9—12.
[e] Luc. iv. 5—8.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 30. LOCUS.

οἰκεμένης ἐν σιγμῇ χρόνε. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· Σοὶ δώσω ἡ ἐξεσίαν ταύτην ἅπασαν, καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν· ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, καὶ ᾧ ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν. Σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσης ἐνώπιόν με, ἔσται σου πάντα. Καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· "Ὑπαγε ὀπίσω με, Σα-"τανᾶ· γέγραπται γάρ· Προσκυνήσεις Κύριον "τὸν Θεόν σε, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις."

[f] Καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος, ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ. [g] Καὶ ἰδοὺ, ἄγγελοι προσῆλθον, καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

§. 18. *Testimonium Johannis Baptistæ de Christo, et quos illud effectus habuerit.*

[h] Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτε ἀπέστειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων Ἱερεῖς καὶ Λευίτας, ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν· Σὺ τίς εἶ; Καὶ ὡμολόγησε, καὶ οὐκ ἠρνήσατο· καὶ ὡμολόγησεν, Ὅτι οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός. Καὶ ἠρώτησαν αὐτόν· Τί οὖν; Ἠλίας εἶ σύ; Καὶ λέγει· Οὐκ εἰμί. Ὁ προφήτης εἶ σύ; Καὶ ἀπεκρίθη· Οὔ. Εἶπον οὖν αὐτῷ· Τίς εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ; Ἔφη· Ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Εὐθύνατε τὴν ὁδὸν Κυρίου· καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης. Καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων. Καὶ

Bethabara.

f Luc. iv. 13. g Matth. iv. 11. h Joh. i. 19—52.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 30. ἠρώτησαν αὐτὸν, καὶ εἶπον αὐτῷ· Τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ Χριστὸς, οὔτε Ἠλίας, οὔτε ὁ προφήτης; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης, λέγων· Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος δὲ ὑμῶν ἕστηκεν, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε· αὐτός ἐστιν ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν· οὗ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸ ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος. Ταῦτα ἐν Βηθαβαρᾷ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν Ἰωάννης βαπτίζων. LOCUS. Bethabara.

Τῇ ἐπαύριον βλέπει ὁ Ἰωάννης τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει· Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. Οὗτός ἐστι περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον· Ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν. Κἀγὼ οὐκ ἤδειν αὐτόν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν τῷ ὕδατι βαπτίζων. Καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης, λέγων· Ὅτι τεθέαμαι τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν ἐκ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν. Κἀγὼ οὐκ ἤδειν αὐτόν· ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· Ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτὸν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν Πνεύματι ἁγίῳ. Κἀγὼ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱστήκει ὁ Ἰωάννης, καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο· καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι, λέγει· Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ. Καὶ

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 30. ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ λαλοῦντος, καὶ ἠκο- LOCUS. Bethabara.
λούθησαν τῷ Ἰησοῦ. Στραφεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ
θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐτοῖς·
"Τί ζητεῖτε;" Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Ῥαββὶ, (ὃ
λέγεται ἑρμηνευόμενον, διδάσκαλε) ποῦ μένεις;
Λέγει αὐτοῖς· "Ἔρχεσθε καὶ ἴδετε." Ἦλθον καὶ
εἶδον ποῦ μένει· καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν
ἐκείνην· ὥρα δὲ ἦν ὡς δεκάτη. Ἦν Ἀνδρέας ὁ
ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου, εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάν-
των παρὰ Ἰωάννου, καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ.
Εὑρίσκει οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα,
καὶ λέγει αὐτῷ· Εὑρήκαμεν τὸν Μεσσίαν, ὅ ἐστι με-
θερμηνευόμενον, ὁ Χριστός· καὶ ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς
τὸν Ἰησοῦν. Ἐμβλέψας δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπε·
"Σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωνᾶ· σὺ κληθήσῃ Κη-
"φᾶς." ὃ ἑρμηνεύεται Πέτρος.

Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐξελθεῖν εἰς τὴν
Γαλιλαίαν· καὶ εὑρίσκει Φίλιππον, καὶ λέγει αὐτῷ·
Ἀκολούθει μοι. Ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθ-
σαϊδὰ, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. Εὑρίσκει
Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ, καὶ λέγει αὐτῷ· Ὃν
ἔγραψε Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ, καὶ οἱ προφῆται, εὑ-
ρήκαμεν, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Να-
ζαρέτ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ· Ἐκ Να-
ζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; Λέγει αὐτῷ
Φίλιππος· Ἔρχου καὶ ἴδε. Εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Να-
θαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει περὶ

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 30. αὐτοῦ· "Ἰδε ἀληθῶς Ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι." Λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ· Πόθεν με γινώσκεις; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· "Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν, εἶδόν σε." Ἀπεκρίθη Ναθαναὴλ, καὶ λέγει αὐτῷ· Ῥαββεὶ, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· "Ὅτι εἶπόν σοι, εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων ὄψει." Καὶ λέγει αὐτῷ· "Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα, καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου."

LOCUS. Bethabara.

§. 19. *Nuptiæ in Cana.*

[i] Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ. Ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἰς τὸν γάμον. Καὶ ὑστερήσαντος οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν· Οἶνον οὐκ ἔχουσι. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· "Τί ἐμοὶ καὶ σοι, γύναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου." Λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις· Ὅ, τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε. Ἦσαν δὲ ἐκεῖ ὑδρίαι λίθιναι ἕξ, κείμεναι κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Γεμίσατε τὰς

Cana.

[i] Joh. ii. 1—12.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 30. "ὑδρίας ὕδαλος." Καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω. LOCUS. Cana. Καὶ λέγει αὐτοῖς· "Ἀντλήσατε νῦν, καὶ φέρετε "τῷ ἀρχιτρικλίνῳ." Καὶ ἤνεγκαν. Ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγενημένον, (καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐςίν· οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν, οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ·) φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος, καὶ λέγει αὐτῷ· Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησι, καὶ ὅταν μεθυσθῶσι, τότε τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι. Ταύτην ἐποίησε τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐφανέρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ ἐπίςευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καπερναοὺμ, αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας. Capernaum.

PINIS PARTIS SECUNDÆ.

Digitized by Google

Digitized by Google

PARS III.

QUÆ ACTA SUNT PER DUODECIM MENSES, AB INITIO PRIMI PASCHATIS.

§. 20. *Christus Hierosolymam petit tempore Paschatis, et expellit mercatores a Templo.*

TEMPUS. A.D. 30. Pascha primum. LOCUS. Hierosolyma.

[a] ΚΑΙ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. Καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς, καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους. Καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων, πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας· καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεε τὸ κέρμα, καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψε· καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν· "Ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν· μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον "τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορίου." Ἐμνήσθησαν δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν· Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου κατέφαγέ με.

Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον αὐτῷ· Τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· "Λύσατε

[a] Joh. ii. 13. *ad fin.*

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 30. Pascha primum.

LOCUS. Hierosolyma.

"τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ "αὐτόν." Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· Τεσσαράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος· καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; Ἐκεῖνος δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. Ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν αὐτοῖς· καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ, καὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.

Ὡς δὲ ἦν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν ἑαυτὸν αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας· καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν ἵνα τὶς μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

§. 21. *Christi colloquium cum Nicodemo.*

[b] Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων. Οὗτος ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ῥαββὶ, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ ταῦτα τὰ σημεῖα δύναται ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾖ ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ. Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· "Ἀμὴν "ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, "οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ." Λέγει

[b] Joh. iii. 1—21.

TEMPUS. A. D. 30. Pascha primum.

πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος· Πῶς δύναται ἄνθρω-
πος γεννηθῆναι γέρων ὤν; μὴ δύναται εἰς τὴν
κοιλίαν τ̃ μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν, καὶ
γεννηθῆναι; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· "Ἀμὴν ἀμὴν
"λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ
"Πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τ̃ βασι-
"λείαν τ̃ Θεῦ. Τὸ γεγεννημένον ἐκ τ̃ σαρκὸς,
"σάρξ ἐςι· κ̃ τὸ γεγεννημένον ἐκ τ̃ Πνεύματος,
"πνεῦμά ἐςι. Μὴ θαυμάσης ὅτι εἶπόν σοι·
"Δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν. Τὸ πνεῦμα ὅπε
"θέλει πνεῖ, κ̃ τ̃ φωνὴν αὐτῦ ἀκέεις, ἀλλ' οὐκ
"οἶδας πόθεν ἔρχεται, κ̃ πῦ ὑπάγει· ἕτως ἐςὶ
"πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τ̃ Πνεύματος." Ἀπε-
κρίθη Νικόδημος, κ̃ εἶπεν αὐτῷ· Πῶς δύναται
ταῦτα γενέσθαι; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, κ̃ εἶπεν
αὐτῷ· "Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ
"ταῦτα οὐ γινώσκεις; Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι,
"ὅτι ὃ οἴδαμεν λαλῦμεν, κ̃ ὃ ἑωράκαμεν μαρ-
"τυρῦμεν· κ̃ τ̃ μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε.
"Εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιςεύετε·
"πῶς, ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπεράνια, πιςεύσετε;
"Καὶ ὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τ̃ ὐρανὸν, εἰ μὴ ὁ ἐκ
"τ̃ ὐρανῦ καταβὰς, ὁ υἱὸς τ̃ ἀνθρώπε ὁ ὢν ἐν
"τῷ ὐρανῷ.

LOCUS. Hierosolyma.

"Καὶ καθὼς Μωσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ
"ἐρήμῳ, ἕτως ὑψωθῆναι δεῖ τ̃ υἱὸν τ̃ ἀνθρώπε·

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 30. Pascha primum.

LOCUS. Hierosolyma.

"ἵνα πᾶς ὁ πιςεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται,
"ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.

"Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον,
"ὥςε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν· ἵνα πᾶς
"ὁ πιςεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ
"ζωὴν αἰώνιον. Οὐ γὰρ ἀπέςειλεν ὁ Θεὸς τὸν
"υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον,
"ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ.

"Ὁ πιςεύων εἰς αὐτὸν, οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ
"πιςεύων, ἤδη κέκριται· ὅτι μὴ πεπίςευκεν εἰς
"τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Αὕτη
"δέ ἐςιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν
"κόσμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ
"σκότος, ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ πονηρὰ αὐτῶν τὰ
"ἔργα. Πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων μισεῖ τὸ
"φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ
"ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ. Ὁ δὲ ποιῶν τὴν
"ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανε-
"ρωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν Θεῷ ἐςιν εἰρ-
"γασμένα."

Digitized by Google

§. 22. *Christus commoratur et baptizat in Judæa. Johannes Baptista superiorem Christi dignitatem prædicat.*

TEMPUS. A. D. 30. Post Pascha primum. LOCUS. Judæa.

[c] Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν· καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ' αὐτῶν, καὶ ἐβάπτιζεν.

Ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνὼν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ· καὶ παρεγίνοντο, καὶ ἐβαπτίζοντο. Οὔπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Ἰωάννης.

Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίων περὶ καθαρισμοῦ. Καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην, καὶ εἶπον αὐτῷ· Ῥαββὶ, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε, οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν. Ἀπεκρίθη Ἰωάννης, καὶ εἶπεν· Οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδὲν, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον· Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστὸς, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου. Ὁ ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. Αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. Ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. Ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος, ἐπάνω

[c] Joh. iii. 22. *ad fin.*

Digitized by Google

TEMPUS. πάντων ἐςίν. Ὁ ὢν ἐκ τ̃ γῆς, ἐκ τ̃ γῆς ἐςι, καὶ LOCUS.
A. D. 30. Post Pascha primum. ἐκ τ̃ γῆς λαλεῖ. Ὁ ἐκ τ̃ οὐρανοῦ ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐςί. Καὶ ὃ ἑώρακε καὶ ἤκουσε, τ̃τ̃ο μαρτυρεῖ· καὶ τ̃ μαρτυρίαν αὐτ̃ ὐδεὶς λαμβάνει. Ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν, ἐσφράγισεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθής ἐςιν. [d]Ον γὰρ ἀπέςειλεν ὁ Θεὸς, τὰ ῥήματα τ̃ Θεῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρυ δίδωσιν ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα. Ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱὸν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Ὁ πιςεύων εἰς τὸν υἱὸν, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ, οὐκ ὄψεται ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τ̃ Θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

[d]Πολλὰ μὲν ἕν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τ̃ λαόν.

§. 23. *Christus secedit in Galilæam, post Baptistæ incarcerationem. Dum transit per Samariam, discipulos colligit.*

A. D. 31. Post Pascha primum. [e]Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τ̃ Ἰωάννην, ἦλθεν ὁ Ἰησῦς εἰς τ̃ Γαλιλαίαν.

([f]Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης ἀποςείλας ἐκράτησε τὸν Ἰωάννην, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τ̃ ἀδελφῦ αὐτοῦ· ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν. Ἔλεγε γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ· Ὅτι ὐκ ἔξεςί σοι ἔχειν τ̃ γυναῖκα τ̃ ἀδελφοῦ σου. Ἡ δὲ Ἡρωδιὰς ἐνεῖχεν

[d] Luc. iii. 18. [e] Marc. i. 14. [f] Ib. vi. 17—20.

Digitized by Google

TEMPUS. αὐτῷ, καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ ἠδύνατο. LOCUS.

A.D. 31. Post Pascha primum. Ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον· καὶ συνετήρει αὐτόν· καὶ ἀκούσας αὐτοῦ, πολλὰ ἐποίει, καὶ ἡδέως αὐτοῦ ἤκουε.)

Εἶδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας. Samaria.

Ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας, λεγομένην Συχὰρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν Ἰακὼβ Ἰω- Sichar.
σὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. Ὁ οὖν Ἰησοῦς, κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας, ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ. Ὥρα ἦν ὡσεὶ ἕκτη. Ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλῆσαι ὕδωρ. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· "Δός μοι πιεῖν." (Οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι.) Λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις· Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πιεῖν αἰτεῖς, οὖσης γυναικὸς Σαμαρείτιδος; οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῇ· "Εἰ ἤδεις τὴν δω-
"ρεὰν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὁ λέγων σοι, Δός μοι
"πιεῖν· σὺ ἂν ἤτησας αὐτὸν, καὶ ἔδωκεν ἂν σοι
"ὕδωρ ζῶν." Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Κύριε, οὔτε ἄντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακὼβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ θρέμ-

[e] Joh. iv. 4—12.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha primum.

ματα αὐτοῦ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῇ· "Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν· ὃς δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον." Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή· Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ ἔρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· "Ὑπαγε, φώνησον τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε." Ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ, καὶ εἶπεν· Οὐκ ἔχω ἄνδρα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· "Καλῶς εἶπας, Ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω· πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες· καὶ νῦν ὃν ἔχεις, οὐκ ἔστι σου ἀνήρ· τοῦτο ἀληθὲς εἴρηκας." Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ. Οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τούτῳ τῷ ὄρει προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος, ὅπου δεῖ προσκυνεῖν. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· "Γύναι, πίστευσόν μοι, ὅτι ἔρχεται ὥρα, ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ, οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρί. Ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν. Ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. Πνεῦμα ὁ Θεός·

LOCUS. Sichar.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha primum.

LOCUS. Sichar.

"καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν, ἐν πνεύματι καὶ
"ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν." Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή·
Οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται, ὁ λεγόμενος Χριστός·
ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα. Λέγει
αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· "Ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι."

Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ
ἐθαύμασαν ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει. Οὐδεὶς
μέντοι εἶπε· Τί ζητεῖς; ἢ, τί λαλεῖς μετ' αὐ-
τῆς; Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνὴ, καὶ ἀπ-
ῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις·
Δεῦτε, ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέ μοι πάντα ὅσα
ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; Ἐξῆλθον οὖν
ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν.

Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ,
λέγοντες· Ῥαββὶ, φάγε. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
"Ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν, ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε."
Ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους· Μή τις
ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
"Ἐμὸν βρῶμά ἐστιν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ
"πέμψαντός με, καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον.
"Οὐχ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἔτι τετράμηνόν ἐστι, καὶ
"ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ, λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε
"τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσασθε τὰς χώ-
"ρας, ὅτι λευκαί εἰσι πρὸς θερισμὸν ἤδη. Καὶ
"ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει, καὶ συνάγει καρ-
"πὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον· ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ
"χαίρῃ, καὶ ὁ θερίζων· Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha primum. LOCUS. Sichar.

"ἐστὶν ὁ ἀληθινὸς, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων, καὶ
"ἄλλος ὁ θερίζων. Ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θε-
"ρίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκο-
"πιάκασι, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλ-
"λύθατε."

Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαριτῶν, διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς, μαρτυρούσης· Ὅτι εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα. Ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. Καὶ πολλῷ πλείονες ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ· τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον· Ὅτι οὐκ ἔτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός.

§. 24. *Christus exercet in Galilæa suum primum Ministerium. Sanat in Cana unius e regis Herodis ministris filium, qui Capernaumi ægrotabat.*

Galilæa.

[h] Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, [i] κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· καὶ λέγων· "Ὅτι
"πεπλήρωται ὁ καιρὸς, καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία
"τοῦ Θεοῦ· μετανοεῖτε, καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγ-
"γελίῳ."

[h] Joh. iv. 43. [i] Marc. i. 14, 15.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha primum. LOCUS. Galilæa.

[k] Καὶ φήμη ἐξῆλθε καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ.

[l] Αὐτὸς [δὲ] ὁ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν· "Ὅτι "προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει." Ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες ἃ ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν. Ἦλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἰς τὴν Κανὰ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον. Καὶ ἦν τις βασιλικὸς, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει ἐν Καπερναούμ. Οὗτος, ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλε γὰρ ἀποθνήσκειν. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν· "Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα "ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε." Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός· Κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "Πορεύου, ὁ "υἱός σου ζῇ." Καὶ ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν αὐτῷ Ἰησοῦς· καὶ ἐπορεύετο. Ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ἀπήντησαν αὐτῷ, καὶ ἀπήγγειλαν, λέγοντες· Ὅτι ὁ παῖς σου ζῇ. Ἐπύθετο οὖν παρ' αὐτῶν τὴν ὥραν ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχε· καὶ εἶπον αὐτῷ· Ὅτι χθὲς ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός. Ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ

Cana.

k Luc. iv. 14. l John iv. 44. ad fin.

Digitized by Google

TEMPUS. Ἰησοῦς· Ὅτι ὁ υἱός σου ζῇ. Καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς, LOCUS.
A.D. 31. καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. Τοῦτο πάλιν δεύτερον ση- Cana.
Post Pascha primum. μεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

§. 25. *Christus petit Nazareth, ubi vitam suam miraculo conservat; ac deinde Capernaumi commoratur.*

[m] Καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.

Καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ναζαρὲτ, οὗ ἦν τεθραμ- Nazareth.
μένος· καὶ εἰσῆλθε κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, εἰς τὴν συναγωγήν· καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. Καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον Ἡσαΐου τοῦ προφήτου· καὶ, ἀναπτύξας τὸ βιβλίον, εὗρε τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον· Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμὲ, οὗ ἕνεκεν ἔχρισέ με· εὐαγγελίζεσθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέ με, ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν, κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει, κηρύξαι ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν. Καὶ πτύξας τὸ βιβλίον, ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ, ἐκάθισε· καὶ πάντων ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ. Ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς· "Ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη "ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν." Καὶ πάντες ἐμαρτύρουν

[m] Luc. iv. 15—30.

TEMPUS. A. D. 31. Post Paſcha primum. αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Ἰωσήφ; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· "Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἰατρὲ, θεράπευσον σεαυτόν· "ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα ἐν τῇ Καπερναοὺμ, "ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου." Εἶπε δὲ· "Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός "ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ. Ἐπ' ἀληθείας δὲ "λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέ-"ραις Ἠλίου ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐ-"ρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο "λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν· καὶ πρὸς οὐδε-"μίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἠλίας, εἰ μὴ εἰς Σά-"ρεπτα τῆς Σιδῶνος, πρὸς γυναῖκα χήραν. "Καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐπὶ Ἐλισσαίου τοῦ "προφήτου ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκα-"θαρίσθη, εἰ μὴ Νεεμὰν ὁ Σύρος." Καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ, ἀκούοντες ταῦτα. Καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως τοῦ ὀφρύος τοῦ ὄρους, ἐφ' οὗ ἡ πόλις αὐτῶν ᾠκοδόμητο, εἰς τὸ κατακρημνίσαι αὐτόν. Αὐτὸς δὲ, διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν, ἐπορεύετο.

LOCUS. Nazareth.

[n] Καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρὲτ, ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς Καπερναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν, ἐν

Capernaum.

[n] Matth. iv. 13—16.

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha primum. LOCUS. Capernaum.

ὁρίοις Ζαβυλὼν καὶ Νεφθαλείμ. (Ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος· Γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσης, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν· ὁ λαὸς, ὁ καθήμενος ἐν σκότει, εἶδε φῶς μέγα· καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.)

§. 26. *Simonis et Andreæ, simulque Jacobi et Johannis vocatio; nec non Miraculum, quod illam præcessit.*

Mare Galilææ.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸ ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ τοῦ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ· καὶ εἶδε δύο πλοῖα ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἁλιεῖς, ἀποβάντες ἀπ' αὐτῶν, ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα. Ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων ὃ ἦν τοῦ Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους.

Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα· "Ἐπαναγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν." Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων εἶπεν αὐτῷ· Ἐπιστάτα, δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες, οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον. Καὶ τοῦτο ποιήσαντες, συνέκλεισαν ἰχθύων πλῆθος πολύ·

* Luc. v. 1—10.

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha primum. διεῤῥήγνυντο δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν. Καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ, τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον, καὶ ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. Ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος, προσέπεσε τοῖς γόνασι τοῦ Ἰησοῦ, λέγων· Ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι, Κύριε. Θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ, ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ἣ συνέλαβον· ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. LOCUS. Marc Galilææ.

[p] Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Δεῦτε ὀπίσω "με, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἁλιεῖς ἀνθρώ-"πων." Καὶ εὐθέως, ἀφέντες τὰ δίκτυα αὐτῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν ὀλίγον, εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα. Καὶ εὐθέως ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ, ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν, ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

§. 27. *Christus in Synagoga Capernaumi dæmoniacum sanat.*

[q] Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καπερναούμ· καὶ εὐθέως τοῖς σάββασιν εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν, Capernaum.

[p] Marc. i. 17—20. [q] Marc. i. 21—28.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha primum. LOCUS. Capernaum.

ἐδίδασκε. Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ Γραμματεῖς.

Καὶ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξε, λέγων· Ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοὶ, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων· "Φιμώθητι, "καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ." Καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον, καὶ κράξαν φωνῇ μεγάλῃ, ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. Καὶ ἐθαμβήθησαν πάντες, ὥστε συζητεῖν πρὸς αὐτοὺς, λέγοντας· Τί ἐστι τοῦτο; τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ αὕτη, ὅτι κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ; Ἐξῆλθε δὲ ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.

§. 28. *Petri socrus et alii multi sanantur. Christus, quem nonnulli e suis discipulis comitantur, docet, et edit miracula per Galilæam.*

[r] Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου, εἶδε τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν. [s] Καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν, κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετὸς εὐθέως· καὶ διηκόνει αὐτοῖς.

[r] Matth. viii. 14. [s] Marc. i. 31—34.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha primum. LOCUS.

Ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, καὶ τοὺς δαιμονιζομένους. Καὶ ἡ πόλις ὅλη ἐπισυνηγμένη ἦν πρὸς τὴν θύραν. Καὶ ἐθεράπευσε πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις· [t] καὶ ἐξέβαλε τὰ πνεύματα λόγῳ. (Ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος· Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε, καὶ τὰς νόσους ἐβάσασεν.)

[u] Καὶ πρωὶ ἔννυχον λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθε, καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο. Καὶ κατεδίωξαν αὐτὸν ὁ Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· Καὶ εὑρόντες αὐτὸν, λέγουσιν αὐτῷ· Ὅτι πάντες ζητοῦσί σε. Καὶ λέγει αὐτοῖς· "Ἀγωμεν εἰς "τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα κἀκεῖ κηρύξω· "εἰς τοῦτο γὰρ ἐξελήλυθα." Desertum Galilææ.

[x] Καὶ περιῆγεν ὅλην τὴν Γαλιλαίαν ὁ Ἰησοῦς, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. Καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχομένους, καὶ δαιμονιζομένους, καὶ σεληνιαζομένους, καὶ παραλυτικούς· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. Καὶ ἠκολούθησαν Galilæa.

[t] Matth. viii. 16, 17.
[u] Marc. i. 35—38.
[x] Matth. iv. 23—25.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha primum.

αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκα-
πόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ
Ἰορδάνου.

LOCUS. Galilæa.

§. 29. *Christus Leprosum sanat.*

[y] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πό-
λεων, καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ πλήρης λέπρας· καὶ ἰδὼν τὸν
Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, ἐδεήθη αὐτοῦ, λέ-
γων· Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι.
[z] Ὁ δὲ Ἰησοῦς σπλαγχνισθεὶς, ἐκτείνας τὴν χεῖρα,
ἥψατο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ· "Θέλω, καθαρί-
"σθητι." Καὶ εἰπόντος αὐτοῦ, εὐθέως ἀπῆλθεν
ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθαρίσθη. Καὶ ἐμβρι-
μησάμενος αὐτῷ, εὐθέως ἐξέβαλεν αὐτόν. Καὶ
λέγει αὐτῷ· "Ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς· ἀλλ'
"ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσ-
"ένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξε
"Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς." Ὁ δὲ ἐξελ-
θὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ, καὶ διαφημίζειν
τὸν λόγον, ὥςε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι φανερῶς εἰς
πόλιν εἰσελθεῖν· ἀλλ' ἔξω ἐν ἐρήμοις τόποις ἦν,
καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πανταχόθεν.*

[y] Luc. v. 12. [z] Marc. i. 41—45.

* Συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι ὑπ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν. Luc. v. 15.

Digitized by Google

§. 30. *Christus Paralyticum sanat.*

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha primum.

[a] Καὶ πάλιν εἰσῆλθεν εἰς Καπερναούμ. [b] Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων· καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας, καὶ Ἰουδαίας, καὶ Ἱερουσαλήμ·* καὶ δύναμις Κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς. Καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν παραλελυμένος, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν, καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ. Καὶ μὴ εὑρόντες διὰ ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν, διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν αὐτῷ· "Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου." Καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, λέγοντες· Τίς ἐστιν οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ μόνος ὁ Θεός; Ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς· "Τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου· ἢ εἰπεῖν· Ἔγειραι καὶ περιπάτει; Ἵνα δὲ

LOCUS. Capernaum.

[a] Marc. ii. 1. [b] Luc. v. 17—26.

* Συνήχθησαν πολλοὶ ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν· καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. Marc. ii. 2.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha primum. LOCUS. Capernaum.

"εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ "τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας," (εἶπε τῷ παραλελυμένῳ·) "Σοὶ λέγω, ἔγειραι· καὶ, ἆρας τὸ "κλινίδιόν σου, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου." Καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἆρας ἐφ' ᾧ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τὸν Θεόν. Καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν· καὶ ἐπλήσθησαν φόβου, λέγοντες· Ὅτι εἴδομεν παράδοξα σήμερον.

§. 31. *Matthæi vocatio.*

Mare Galilææ.

[c] Καὶ ἐξῆλθε πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν· καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς.

Capernaum.

Καὶ παράγων εἶδε Λευὶν τὸν τοῦ Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον· καὶ λέγει αὐτῷ· "Ἀκο-"λούθει μοι." [d] Καὶ καταλιπὼν ἅπαντα, ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

[c] Marc. ii. 13, 14. [d] Luc. v. 28.

FINIS PARTIS TERTIÆ.

Digitized by Google

PARS IV.

QUÆ ACTA SUNT PER DUODECIM MENSES AB INITIO SECUNDI PASCHATIS.

§. 32. *Ægroti sanatio ad Bethesdam.*

TEMPUS. A.D. 31. Pascha secundum.

LOCUS. Hierosolyma.

[a] ΜΕΤΑ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἔστι δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα, ἡ ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ Βηθεσδὰ, πέντε στοὰς ἔχουσα. Ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος πολὺ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν. Ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ. Ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος, ὑγιὴς ἐγίνετο, ᾧ δήποτε κατείχετο νοσήματι. Ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριακονταοκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ. Τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ· "Θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι;" Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα, ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ,

[a] Joh. v. 1. *ad fin.*

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 31. Pascha secundum.

βάλλῃ με εἰς τ̃ κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγὼ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "Ἔγειραι, ἆρον τ̃ κράββατόν σου, καὶ περιπάτει." Καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος· καὶ ἦρε τὸν κράββατον αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει. Ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.

LOCUS. Hierosolyma.

Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ· Σάββατόν ἐστιν, οὐκ ἔξεστί σοι ἆραι τ̃ κράββατον. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· Ἆρον τ̃ κράββατόν σου, καὶ περιπάτει. Ἠρώτησαν οὖν αὐτόν· Τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι, Ἆρον τ̃ κράββατόν σου, καὶ περιπάτει; Ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν, ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. Μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· "Ἰδε, ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν τί σοι γένηται." Ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἀνήγγειλε τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ. Καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον τὸν Ἰησοῦν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ.

Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς· "Ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι." Διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγε τ̃ Θεὸν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ Θεῷ.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 31. Pascha secundum.

LOCUS. Hierosolyma.

Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
" Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ δύναται ὁ υἱὸς ποι-
" εῖν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ οὐδὲν, ἐὰν μή τι βλέπῃ τὸν πα-
" τέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα
" καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ. Ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ
" τὸν υἱὸν, καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ·
" καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς
" θαυμάζητε. Ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει
" τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτω καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει
" ζωοποιεῖ. Οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα,
" ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκε τῷ υἱῷ· ἵνα
" πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν, καθὼς τιμῶσι τὸν πα-
" τέρα. Ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν, οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα
" τὸν πέμψαντα αὐτόν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
" ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πιστεύων τῷ πέμ-
" ψαντί με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· καὶ εἰς κρίσιν οὐκ
" ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς
" τὴν ζωήν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἔρ-
" χεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσονται
" τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ ἀκούσαντες ζή-
" σονται. Ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν
" ἑαυτῷ, οὕτως ἔδωκε καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν
" ἑαυτῷ. Καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ καὶ κρίσιν
" ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστί. Μὴ θαυμά-
" ζετε τοῦτο· ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ πάντες οἱ
" ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ· καὶ
" ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες, εἰς

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 31. Pascha secundum.

LOCUS. Hierosolyma.

" ἀνάςασιν ζωῆς· οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες,
" εἰς ἀνάςασιν κρίσεως. Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν
" ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐδέν· καθὼς ἀκέω, κρίνω· καὶ ἡ
" κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐςίν· ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέ-
" λημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός
" με πατρός.

" Ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυ-
" ρία μου οὐκ ἔςιν ἀληθής. Ἄλλος ἐςὶν ὁ μαρ-
" τυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής ἐςιν ἡ
" μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. Ὑμεῖς ἀπε-
" ςάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκε τῇ
" ἀληθείᾳ. Ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν
" μαρτυρίαν λαμβάνω· ἀλλὰ ταῦτα λέγω, ἵνα
" ὑμεῖς σωθῆτε. Ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιό-
" μενος καὶ φαίνων· ὑμεῖς δὲ ἠθελήσαῖε ἀγαλλια-
" σθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ.

" Ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ Ἰω-
" άννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ ἔδωκέ μοι ὁ πατὴρ ἵνα
" τελειώσω αὐτὰ, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ,
" μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ, ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέςαλκε.
" Καὶ ὁ πέμψας με πατὴρ, αὐτὸς μεμαρτύρηκε
" περὶ ἐμοῦ. Οὔτε φωνὴν αὐτοῦ ἀκηκόατε πώ-
" ποτε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑωράκατε. Καὶ τὸν λόγον
" αὐτοῦ οὐκ ἔχετε μένοντα ἐν ὑμῖν, ὅτι ὃν ἀπέ-
" ςειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιςεύετε.

" Ἐρευνᾶτε τὰς γραφὰς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε
" ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖναί εἰσιν

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 31. Pascha secundum.

LOCUS. Hierosolyma.

"αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ. Καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρός με, ἵνα ζωὴν ἔχητε.

"Δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω· ἀλλ' ἔγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς. Ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, καὶ οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήψεσθε. Πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου Θεοῦ οὐ ζητεῖτε;

"Μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν, Μωσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε. Εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωσῇ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. Εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι πιστεύσετε;"

§. 33. *Christus discipulos suos excusat, quod spicas die Sabbati vellant.*

Post Pascha secundum.

In itinere ab Hierosolyma in Galilæam.

[b] Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ τῶν σπορίμων· καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυας, καὶ ἤσθιον, ψώχοντες ταῖς χερσί. Τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον αὐτοῖς· Τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν τοῖς σάββασι; Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ

[b] Luc. vi. 1—4.

Digitized by Google

TEMPUS. Ἰησοῦς· "Οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησε Δαβὶδ, LOCUS.

A. D. 31. Post Pascha secundum. "ὁπότε ἐπείνασεν αὐτὸς, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες; In itinere ab Hierosolyma in Galilæam.

"ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, [c] ἐπὶ Ἀβιά-

"θαρ τοῦ ἀρχιερέως, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως

"ἔφαγεν, [d] ὃς οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ τοῖς

"μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι μόνοις; Ἢ οὐκ

"ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ

"ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσι, καὶ

"ἀναίτιοί εἰσι; Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι τοῦ ἱεροῦ μεί-

"ζων ἐστὶν ὧδε. Εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν, Ἔλεον

"θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς

"ἀναιτίους.

"[e] Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο,

"οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον· ὥστε κύριός

"ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου."

§. 34. *Christus hominem, cujus erat arida manus, die Sabbati sanat: Pharisæis se subducit, et multos sanat.*

[f] Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν, ἦλθεν εἰς τὴν συνα- Galilæa.

γωγὴν αὐτῶν. [g] Καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά. Παρετήρουν δὲ αὐτὸν οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει, ἵνα εὕρωσι κατηγορίαν αὐτοῦ.

[c] Marc. ii. 26.
[d] Matth. xii. 4—7.
[e] Marc. ii. 27, 28.
[f] Matth. xii. 9.
[g] Luc. vi. 6—8.

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum. LOCUS. Galilæa.

Αὐτὸς δὲ ᾔδει τὰς διαλογισμὰς αὐτῶν· καὶ εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα· "Ἔγειραι καὶ στῆθι εἰς τὸ μέσον." Ὁ δὲ ἀναστὰς ἔστη. [h] Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες· Εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασι θεραπεύειν; [i] Εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς· "Ἐπερωτήσω ὑμᾶς τι· Ἔξεστι τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι, ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι, ἢ ἀπολέσαι; [k] Τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃς ἕξει πρόβατον ἕν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου;" [l] Οἱ δὲ ἐσιώπων. Καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· "Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου·" καὶ ἐξέτεινε, καὶ ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη.

Καὶ ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι εὐθέως μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίουν κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσι. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς τὴν θάλασσαν· καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἠκολούθησαν αὐτῷ, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου· καὶ οἱ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολὺ, ἀκούσαντες ὅσα

[h] Matth. xii. 10.
[i] Luc. vi. 9.
[k] Matth. xii. 11, 12.
[l] Marc. iii. 4—12.

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum. LOCUS. Galilæa.

ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν. Καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτȣ̃, ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ, διὰ τ̃ ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν. Πολλȣ̀ς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτȣ̃ ἅψωνται, ὅσοι εἶχον μάστιγας. Καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρει, προσέπιπτεν αὐτῷ, κ̀ ἔκραζε, λέγοντα· Ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τ̃ Θεȣ̃. Καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς, ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν ποιήσωσι.

([m] Ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐȣ τȣ̃ προφήτȣ, λέγοντος· Ἰδȣ̀, ὁ παῖς μȣ, ὃν ἡρέτισα· ὁ ἀγαπητός μȣ, εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχή μȣ· θήσω τὸ Πνεῦμά μȣ ἐπ᾽ αὐτὸν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ. Οὐκ ἐρίσει, ȣ̀δὲ κραυγάσει, ȣ̀δὲ ἀκȣ́σει τις ἐν ταῖς πλατείαις τ̃ φωνὴν αὐτȣ̃. Κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει, κ̀ λῖνον τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν. Καὶ ἐν τῷ ὀνόματι αὐτȣ̃ ἔθνη ἐλπιοῦσι.)

§. 35. *Christus secedit in montem: vocat ad se discipulos suos: duodecim eligit: eum sequitur magna multitudo: multos sanat.*

[n] Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι· καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τȣ̃ Θεȣ̃. Καὶ ὅτε ἐγένετο

[m] Matth. xii. 19—21. [n] Luc. vi. 12, 13.

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum. LOCUS. Galilæa.

ἡμέρα, [o] προσκαλεῖται ἃς ἤθελεν αὐτός· καὶ ἀπ-
ῆλθον πρὸς αὐτόν. Καὶ ἐποίησε δώδεκα, ἵνα
ὦσι μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποςέλλῃ αὐτὰς κηρύσ-
σειν, * [p] ἃς καὶ ἀποςόλους ὠνόμασε· Σίμωνα,
(ὃν καὶ ὠνόμασε Πέτρον,) καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν
αὐτᾶ, Ἰάκωβον [q] τὸν τοῦ Ζεβεδαίᾳ, καὶ Ἰωάννην τὸν
ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου, † [r] Φίλιππον καὶ Βαρθολο-
ραῖον, Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλ-
φαίᾳ, Ἰούδαν Ἰακώβᾳ, καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον
Ζηλωτὴν, καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ ἐγένετο
προδότης.

Καὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν, ἔςη ἐπὶ τόπου πε-
δινᾶ· καὶ ὄχλος μαθητῶν αὐτᾶ, καὶ πλῆθος πολὺ
τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλὴμ, καὶ
τῆς παραλίᾳ Τύρου καὶ Σιδῶνος, οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι
αὐτᾶ, καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν· καὶ οἱ
ὀχλούμενοι ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων· καὶ ἐθερ-
απεύοντο. Καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτει ἅπτεσθαι
αὐτᾶ, ὅτι δύναμις παρ' αὐτᾶ ἐξήρχετο, καὶ ἴατο
πάντας.

* Καὶ ἔχειν ἐξουσίαν θεραπεύειν τὰς νόσους, καὶ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. *Ibid.*

† Καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα Βοανηργές, ὅ ἐστιν, υἱοὶ βροντῆς. *Ibid.*

[o] Marc. iii. 13, 14.
[p] Luc. vi. 13, 14.
[q] Marc. iii. 17.
[r] Luc. vi. 14—19.

Digitized by Google

§. 36. *Christi Sermo in Monte.*

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum. LOCUS. Mons in Galilæa.

[s] Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ, καθίσαντος αὐτοῦ, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς, λέγων· "Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύ-
"ματι, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
"Μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακλη-
"θήσονται. Μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ
"κληρονομήσουσι τὴν γῆν. Μακάριοι οἱ πει-
"νῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ
"χορτασθήσονται. Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι
"αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. Μακάριοι οἱ καθαροὶ
"τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται. Μα-
"κάριοι οἱ εἰρηνοποιοὶ, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κλη-
"θήσονται. Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δι-
"καιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐ-
"ρανῶν. Μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς
"καὶ διώξωσι, καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ'
"ὑμῶν ψευδόμενοι, ἕνεκεν ἐμοῦ. [t] Χαίρετε ἐν
"ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γὰρ, ὁ
"μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ ταῦτα
"γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.
"Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις· ὅτι ἀπέχετε τὴν
"παράκλησιν ὑμῶν. Οὐαὶ ὑμῖν, οἱ ἐμπεπλη-
"σμένοι· ὅτι πεινάσετε. Οὐαὶ ὑμῖν, οἱ γελῶντες

[s] Matth. v. 1—11. [t] Luc. vi. 23—26.

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum.

LOCUS. Mons in Galilæa.

"νῦν· ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε. Οὐαὶ ὑμῖν
"ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσι πάντες οἱ ἄνθρωποι·
"κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις
"οἱ πατέρες αὐτῶν.

"[u] Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ
"ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσεται; εἰς οὐδὲν
"ἰσχύει ἔτι, εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω, καὶ καταπα-
"τεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς
"τοῦ κόσμου. Οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω
"ὄρους κειμένη· οὐδὲ καίουσι λύχνον, καὶ τιθέασιν
"αὐτὸν ὑπὸ τὸ μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ
"λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. Οὕτω λαμ-
"ψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων,
"ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι
"τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

"Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον,
"ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ
"πληρῶσαι. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν
"παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία
"κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν
"πάντα γένηται. Ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐν-
"τολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων, καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς
"ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασι-
"λείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ,
"οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν
"οὐρανῶν. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἐὰν μὴ περισ-

[u] Matth. v. 13—45.

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum.

LOCUS. Mons in Galilæa.

"σεύσῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν Γραμμα-
"τέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν
"βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

"Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐ
"φονεύσεις· ὃς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ
"κρίσει. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ὀργι-
"ζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῇ, ἔνοχος ἔσται τῇ
"κρίσει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, Ῥακὰ,
"ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ, Μωρὲ,
"ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. Ἐὰν
"οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστή-
"ριον, κἀκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι
"κατὰ σοῦ, ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν
"τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὕπαγε, πρῶτον διαλλάγηθι
"τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ
"δῶρόν σου. Ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ,
"ἕως ὅτου εἶ ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ· μήποτέ σε
"παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτής σε
"παραδῷ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ.
"Ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως ἂν
"ἀποδῷς τὸ ἔσχατον κοδράντην.

"Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐ
"μοιχεύσεις. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ
"βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς,
"ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. Εἰ
"δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε,
"ἔξελε αὐτὸν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γὰρ

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum. LOCUS. Mons in Galilæa.

" σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σε, καὶ μὴ
" ὅλον τὸ σῶμά σε βληθῇ εἰς γέενναν. Καὶ
" εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον
" αὐτὴν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γὰρ σοι
" ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σε, καὶ μὴ ὅλον τὸ
" σῶμά σε βληθῇ εἰς γέενναν. Ἐρρέθη δὲ, ὅτι
" ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ
" ἀποστάσιον. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν
" ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, παρεκτὸς λόγου
" πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχᾶσθαι· καὶ ὃς ἐὰν
" ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται.

" Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις·
" Οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς
" ὅρκους σε. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ὀμόσαι
" ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ
" Θεοῦ· μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν πο-
" δῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις
" ἐστὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως· μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ
" σε ὀμόσῃς, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν
" ἢ μέλαιναν ποιῆσαι. Ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν,
" ναὶ, ναί· οὔ, οὔ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ
" πονηροῦ ἐστιν.

" Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· Ὀφθαλμὸν ἀντὶ
" ὀφθαλμοῦ, καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. Ἐγὼ δὲ
" λέγω ὑμῖν, μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ'
" ὅστις σε ῥαπίσει ἐπὶ τὴν δεξιάν σε σιαγόνα, στρέ-
" ψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· καὶ τῷ θέλοντί σοι κρι-

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum.

LOCUS. Mons in Galilæa.

"θῆναι, καὶ τὸ χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ
"τὸ ἱμάτιον. Καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον
"ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο. Τῷ αἰτοῦντί σε
"δίδου· καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι μὴ
"ἀποστραφῇς.

"Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· Ἀγαπήσεις τὸν πλη-
"σίον σου, καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. Ἐγὼ
"δὲ λέγω ὑμῖν· Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν,
"εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποι-
"εῖτε τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς, καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ
"τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς, καὶ διωκόντων ὑμᾶς·
"ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρα-
"νοῖς· ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς
"καὶ ἀγαθοὺς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους.
"Ἐὰν γὰρ [x] ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς,
"ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ
"τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι. Καὶ ἐὰν
"ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία
"ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ
"αὐτὸ ποιοῦσι. Καὶ ἐὰν δανείζητε παρ' ὧν ἐλ-
"πίζετε ἀπολαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; καὶ
"γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν, ἵνα
"ἀπολάβωσι τὰ ἴσα. Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς
"ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ ἀγαθοποιεῖτε, καὶ δανείζετε,
"μηδὲν ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν
"πολύς· καὶ ἔσεσθε υἱοὶ τοῦ ὑψίστου· ὅτι αὐτὸς

x Luc. vi. 32-36.

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum. LOCUS. Mons in Galilæa.

χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηρούς.
Γίνεσθε οὖν οἰκτίρμονες, καθὼς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστί.

Sermonis in Monte continuatio.

Y Προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην, μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου· ὅπως ᾖ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου, ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, αὐτὸς ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

Καὶ ὅταν προσεύχῃ, οὐκ ἔσῃ ὥσπερ οἱ ὑποκριταί· ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως ἂν φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σὺ δὲ, ὅταν προσεύχῃ, εἴσελθε εἰς τὸ ταμιεῖόν σου, καὶ κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου,

Y Matth. vi. 1. usque fin.

TEMPUS. A.D. 31. Post Dalcha fecundum. LOCUS. Mons in Galilæa.

" ἀπεθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει
" αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι
" ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; Καὶ περὶ
" ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ
" κρίνα τοῦ ἀγροῦ, πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ
" νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πά-
" σῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων.
" Εἰ δὲ τὸ χόρτον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον ὄντα, καὶ
" αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως
" ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγό-
" πιστοι; Μὴ οὖν μεριμνήσητε, λέγοντες· Τί
" φάγωμεν, ἢ τί πίωμεν, ἢ τί περιβαλώμεθα;
" Πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ· οἶδε
" γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῄζετε τού-
" των ἁπάντων. Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασι-
" λείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ
" ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. Μὴ οὖν
" μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον
" μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς. Ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ
" κακία αὐτῆς.

Sermonis in Monte continuatio altera.

" [z] Μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε· μὴ κατα-
" δικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε· ἀπολύετε,
" καὶ ἀπολυθήσεσθε· δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν·

[z] Luc. vi. 37—40.

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum.

"μέτρον καλὸν, πεπιεσμένον καὶ σεσαλευμένον καὶ
"ὑπερεκχυνόμενον δώσουσιν εἰς τὸ κόλπον ὑμῶν· LOCUS. Mons in Galilæa.
"τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ᾧ μετρεῖτε, ἀντιμετρη-
"θήσεται ὑμῖν." Εἶπε δὲ παραβολὴν αὐτοῖς·
"Μήτι δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ
"ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται; Οὐκ ἔστι
"μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ· κατηρτισ-
"μένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ.
"Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ
"τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν
"οὐ κατανοεῖς; Ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου·
"Ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ
"σου· καὶ ἰδοὺ, ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου;
"Ὑποκριτὰ, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ
"ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ
"κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου.

"Μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσὶ, μηδὲ βάλητε
"τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων·
"μήποτε καταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν
"αὐτῶν, καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς.

"Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ
"εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. Πᾶς
"γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει,
"καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. Ἢ τίς ἐστιν ἐξ
"ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ
"ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; καὶ ἐὰν

[a] Matth. vii. 3—17.

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum.

LOCUS. Mons in Galilæa.

"ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; Εἰ οὖν
"ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ
"διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ
"πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ
"τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν; Πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε
"ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς
"ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γὰρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ
"προφῆται.

"Εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλα-
"τεῖα ἡ πύλη, καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα
"εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν οἱ εἰσερχό-
"μενοι δι' αὐτῆς. Ὅτι στενὴ ἡ πύλη, καὶ τε-
"θλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ
"ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν.

"Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες
"ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων,
"ἔσωθεν δέ εἰσι λύκοι ἅρπαγες. Ἀπὸ τῶν καρ-
"πῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. Μήτι συλ-
"λέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὴν, ἢ ἀπὸ τριβό-
"λων σῦκα; οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς
"καλοὺς ποιεῖ· τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς
"πονηροὺς ποιεῖ.* b Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ
"ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ
"ἀγαθόν· καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ

* Πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. *Ibid.* 19.

b Luc. vi. 45.

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum.

LOCUS. Mons in Galilæa.

"θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ πονηρόν· "ἐκ γὰρ τῆς περισσεύματος τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ "στόμα αὐτοῦ.

"[c] Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, εἰσε-"λεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· ἀλλ' ὁ "ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. "Πολλοὶ ἐρεῖσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, Κύριε, "Κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι προεφητεύσαμεν, καὶ "τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ "σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; καὶ "τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς· Ὅτι οὐδέποτε ἔγνων "ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι "τὴν ἀνομίαν.

"Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους, "καὶ ποιεῖ αὐτοὺς, ὁμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ, "ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν· "καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ, καὶ "ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέπεσον τῇ οἰκίᾳ "ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσε· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν "πέτραν. Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους "τούτους, καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς, ὁμοιωθήσεται ἀν-"δρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ "τὴν ἄμμον· καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ "ποταμοὶ, καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέκο-"ψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσε· καὶ ἦν ἡ πτῶσις "αὐτῆς μεγάλη."

[c] Matth. vii. 21. *ad fin.*

TEMPUS. A.D. 31. Post Paschа secundum.

Καὶ ἐγένετο ὅτε συνετέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ Γραμματεῖς. [d] Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί.

LOCUS. Mons in Galilæa.

§. 37. *Centurionis famulus sanatur.*

[e] Ἐπεὶ δὲ ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καπερναούμ. Ἑκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἤμελλε τελευτᾶν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος. Ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν, ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. Οἱ δὲ, παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες· Ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ παρέξει τοῦτο· ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. Ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν ὁ ἑκατόνταρχος φίλους, λέγων αὐτῷ· Κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γάρ εἰμι ἱκανὸς ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς. Διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρός σε ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν

Capernaum.

[d] Matth. viii. 1. [e] Luc. vii. 1—9.

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum. LOCUS. Capernaum.

ςρατιώτας· καὶ λέγω τούτῳ, Πορεύθητι· καὶ πο-
ρεύεται· καὶ ἄλλῳ, Ἔρχε· καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ
δέλῳ μου, Ποίησον τοῦτο· καὶ ποιεῖ. Ἀκούσας δὲ
ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν· καὶ ςραφεὶς,
τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπε· "Λέγω ὑμῖν,
"οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίςιν εὗρον.
"[f] Πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσι, καὶ
"ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ
"Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· οἱ δὲ υἱοὶ τῆς
"βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ
"ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔςαι ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς
"τῶν ὀδόντων." [g] Καὶ ὑποςρέψαντες οἱ πεμ-
φθέντες εἰς τὸν οἶκον, εὗρον τὸν ἀσθενοῦντα δοῦλον
ὑγιαίνοντα.

§. 38. *Viduae filius resuscitatur in civitate Naïn.*

Naïn.

[h] Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἑξῆς, ἐπορεύετο εἰς πόλιν
καλουμένην Ναΐν· καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ, καὶ ὄχλος πολύς. Ὡς δὲ
ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδὲ, ἐξεκομίζετο
τεθνηκὼς, υἱὸς μονογενὴς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ
αὕτη χήρα· καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς ἦν σὺν
αὐτῇ. Καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος ἐσπλαγχνίσθη
ἐπ' αὐτῇ, καὶ εἶπεν αὐτῇ· "Μὴ κλαῖε." Καὶ
προσελθὼν ἥψατο τῆς σοροῦ, (οἱ δὲ βαςάζοντες

[f] Matth. viii. 11, 12.
[g] Luc. vii. 10.
[h] Luc. vii. 11—17.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum. ἔζησαν,) καὶ εἶπε· "Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρ- "θητι." Καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς, καὶ ἤρξατο λαλεῖν· καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. Ἔλαβε δὲ φόβος ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεὸν, λέγοντες· Ὅτι προφήτης μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ. LOCUS. Naïn.

§. 39. *Christi responsum discipulis a Johanne Baptista missis.*

[i] Καὶ ἀπήγγειλαν * Ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ αὐ- τοῦ περὶ πάντων τούτων. Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης ἔπεμψε πρὸς τὸν Ἰησοῦν, λέγων· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; Παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπον· Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρός σε, λέγων· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐθε- ράπευσε πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευ- μάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ βλέπειν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐ- τοῖς· "Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ εἶ- "δετε καὶ ἠκούσατε· ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, χω- "λοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ Galilæa.

* ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ [ὄντί]. Matth. xi. 2.

[i] Luc. vii. 18—26.

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum. LOCUS. Galilæa.

"ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελί-
"ζονται· καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδα-
"λισθῇ ἐν ἐμοί."

Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου· "Τί ἐξ-
"ελήλυθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον
"ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; Ἀλλὰ τί ἐξεληλύ-
"θατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις
"ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ, οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ
"τρυφῇ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν.
"Ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ
"λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. [k] Οὗ-
"τος γάρ ἐστι περὶ οὗ γέγραπται· Ἰδοὺ, ἐγὼ
"ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς
"κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. Ἀμὴν
"λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναι-
"κῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρό-
"τερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, μείζων αὐτοῦ
"ἐστιν. Ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ
"ἕως ἄρτι, ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ
"βιαστὰὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν. Πάντες γὰρ οἱ
"προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου προεφήτευ-
"σαν. Καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν
"Ἠλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. Ὁ ἔχων ὦτα
"ἀκούειν, ἀκουέτω." [l] Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας
καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν Θεὸν, βαπτισθέντες τὸ

k Matth. xi. 10—15. l Luc. vii. 29—35.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum. βάπτισμα Ἰωάννου. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτοὺς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ. LOCUS. Galilæa.

Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· "Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀν-
"θρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης; καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι;
"Ὅμοιοί εἰσι παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθη-
"μένοις, καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, καὶ λέγουσιν·
"Ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνή-
"σαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. Ἐλήλυθε γὰρ
"Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς μήτε ἄρτον ἐσθίων, μήτε
"οἶνον πίνων· καὶ λέγετε· Δαιμόνιον ἔχει.
"Ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων·
"καὶ λέγετε· Ἰδοὺ, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνο-
"πότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. Καὶ
"ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς
"πάντων."

§. 40. *Christi monita ad Judæos, cum eos ad divina sua opera respicere jubet.*

[m] Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις, ἐν αἷς
ἐγένοντο αἱ πλεῖσαι δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετε-
νόησαν· "Οὐαί σοι Χοραζὶν, οὐαί σοι Βηθσαϊ-
"δάν· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δύ-
"νάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν
"σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν. Πλὴν λέγω
"ὑμῖν· Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν

[m] Matth. xi. 20. *ad fin.*

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum.

LOCUS Galilæa.

"ἡμέρα κρίσεως, ἢ ὑμῖν. Καὶ σὺ Καπερναὸμ,
"ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, ἕως ᾅδου καταβι-
"βασθήσῃ· ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγένοντο αἱ δυ-
"νάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοὶ, ἔμειναν ἂν μέχρι
"τῆς σήμερον. Πλὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι γῇ Σο-
"δόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ
"σοί."

Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν·
"Ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ
"τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ
"συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. Ναὶ ὁ
"πατὴρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν
"σου. Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου·
"καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν, εἰ μὴ ὁ πατήρ·
"οὐδὲ τὸν πατέρα τὶς ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ ὁ υἱὸς, καὶ
"ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.

"Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πε-
"φορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. Ἄρατε
"τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι
"πραΰς εἰμι, καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ· καὶ εὑρήσετε
"ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. Ὁ γὰρ ζυγός
"μου χρηστὸς, καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν."

Digitized by Google

§. 41. *Mulieri, quæ peccatrix fuerat, peccata publice remittuntur a Christo, qui in convivio sedebat cum Pharisæo.*

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum. LOCUS. Galilæa.

[n] Ἡρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων, ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ· καὶ, εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Φαρισαίου, ἀνεκλίθη. Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ ἐν τῇ πόλει, ἥτις ἦν ἁμαρτωλὸς, ἐπιγνοῦσα ὅτι ἀνάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου, καὶ στᾶσα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω κλαίουσα, ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσι, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσε, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἤλειφε τῷ μύρῳ. Ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν, εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, λέγων· Οὗτος, εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ ἥτις ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός ἐστι. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν· "Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν." Ὁ δέ φησι· Διδάσκαλε, εἰπέ. "Δύο χρεωφειλέται ἦσαν δα-"νειστῇ τινι· ὁ εἷς ὤφειλε δηνάρια πεντακόσια, "ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα· μὴ ἐχόντων δὲ αὐτῶν "ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. Τίς οὖν αὐ-"τῶν, εἰπὲ, πλεῖον αὐτὸν ἀγαπήσει;" Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν· Ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· "Ὀρθῶς "ἔκρινας." Καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα, τῷ

[n] Luc. vii. 36. *ad fin.*

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum. LOCUS. Galilæa.

Σίμωνι ἔφη· "Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; "εἰσῆλθόν σε εἰς τ̄ οἰκίαν, ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας "με οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέ "με τοὺς πόδας, καὶ ταῖς θριξὶ τ̄ κεφαλῆς αὐ- "τῆς ἐξέμαξε. Φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη "δὲ, ἀφ' ἧς εἰσῆλθον, οὐ διέλιπε καταφιλοῦσά "με τοὺς πόδας. Ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν με οὐκ "ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψέ με τοὺς πόδας. "Οὗ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι "αὐτῆς αἱ πολλαί· ὅτι ἠγάπησε πολύ· ᾧ δὲ "ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ." Εἶπε δὲ αὐτῇ· "Ἀφέωνταί σε αἱ ἁμαρτίαι." Καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Τίς ἐστός ἐστιν ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν; Εἶπε δὲ πρὸς τ̄ γυναῖκα· "Ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου "εἰς εἰρήνην."

§. 42. *Christus iterum Galilæam circumiens Dæmoniacum sanat: Scribæ autem et Pharisæi Spiritum Sanctum blasphemant.*

[o] Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τ̄ βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ· [p] καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ· καὶ γυναῖκές τινες, αἳ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων

[o] Matth. ix. 35. [p] Luc. viii. 1—3.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum. πονηρῶν, καὶ ἀσθενειῶν· Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνὴ, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, καὶ Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώδου, καὶ Σουσάννα, καὶ ἕτεραι πολλαὶ, αἵτινες διηκόνουν αὐτῷ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς. LOCUS. Galilæa.

[q] Καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον. Καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μήτε ἄρτον φαγεῖν. Καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ, ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γάρ· Ὅτι ἐξέστη. Capernaum.

[r] Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος, τυφλὸς καὶ κωφός· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτὸν, ὥστε τὸν τυφλὸν καὶ κωφὸν καὶ λαλεῖν καὶ βλέπειν. Καὶ ἐξίστατο πάντες οἱ ὄχλοι, καὶ ἔλεγον· Μήτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Δαβίδ;

Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον· Οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβοὺλ, ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς· "Πᾶσα βασι-"λεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται· καὶ "πᾶσα πόλις, ἢ οἰκία, μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς, "οὐ σταθήσεται. Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς τὸν Σατανᾶν "ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθή-"σεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; Καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελ-"ζεβὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν

[q] Marc. iii. 19—21. [r] Matth. xii. 22—37.

TEMPUS. A.D. 32. Post Pascha secundum. LOCUS. Capernaum.

"τίνι ἐκβάλλουσι; διὰ τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν ἔσονται
"κριταί. Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Πνεύματι Θεοῦ ἐκβάλλω
"τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασι-
"λεία τοῦ Θεοῦ. Ἢ πῶς δύναταί τις εἰσελθεῖν
"εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ
"διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυρόν;
"καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. Ὁ μὴ ὢν
"μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστι· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ'
"ἐμοῦ, σκορπίζει. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν· Πᾶσα
"ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀν-
"θρώποις· ἡ δὲ τοῦ Πνεύματος βλασφημία οὐκ
"ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις. Καὶ ὃς ἂν εἴπῃ
"λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται
"αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ
"ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ, οὔτε ἐν τούτῳ τῷ
"αἰῶνι, οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. Ἢ ποιήσατε τὸ
"δένδρον καλὸν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν· ἢ
"ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν, καὶ τὸν καρπὸν
"αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον
"γινώσκεται. Γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε
"ἀγαθὰ λαλεῖν, πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ
"περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. Ὁ
"ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς
"καρδίας ἐκβάλλει τὰ ἀγαθά· καὶ ὁ πονηρὸς
"ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει
"πονηρά. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν,
"ὃ ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum.

"αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. Ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ."

LOCUS. Capernaum.

§. 43. *Scribæ et Pharisæi ideo objurgantur, quod a Christo signum peterent.*

[s] Τότε ἀπεκρίθησάν τινες τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων, λέγοντες· Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· "Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, "καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. Ὥσπερ γὰρ ἦν "Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ "τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν "τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. "Ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει "μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· "ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ· καὶ ἰδοὺ, "πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. Βασίλισσα νότου ἐγερθή-"σεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ "καταχρινεῖ αὐτήν· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς "γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶντος· καὶ ἰδοὺ, "πλεῖον Σολομῶντος ὧδε. [t] Οὐδεὶς δὲ λύχνον "ἅψας εἰς κρυπτὸν τίθησιν, οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον· "ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι "τὸ φέγγος βλέπωσιν. Ὁ λύχνος τοῦ σώματός

[s] Matth. xii. 38—42. [t] Luc. xi. 33—36.

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum.

LOCUS. Capernaum.

"ἐστιν ὁ ὀφθαλμός· ὅταν ἦν ὁ ὀφθαλμός σου
"ἁπλῆς ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σε φωτεινόν ἐστιν·
"ἐὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σε σκοτεινόν.
"Σκόπει ἂν μὴ τὸ φῶς, τὸ ἐν σοὶ, σκότος ἐστίν.
"Εἰ ἂν τὸ σῶμά σε ὅλον φωτεινὸν, μὴ ἔχον τὶ
"μέρος σκοτεινὸν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον, ὡς ὅταν
"ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε. [u] Ὅταν δὲ
"τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώ-
"που, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητῶν ἀνά-
"παυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει. Τότε λέγει· Ἐπι-
"στρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἐξῆλθον. Καὶ
"ἐλθὼν, εὑρίσκει σχολάζοντα, σεσαρωμένον, καὶ
"κεκοσμημένον. Τότε πορεύεται καὶ παραλαμ-
"βάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονη-
"ρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ
"γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα
"τῶν πρώτων. Οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ
"πονηρᾷ."

§. 44. *Quinam sint vere beneditti.*

[x] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε, καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. Αὐτὸς δὲ εἶπε· "Μενοῦνγε μακάριοι
"οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ φυλάσσοντες
"αὐτόν."

[u] Matth. xii. 43—45. [x] Luc. xi. 27, 28.

Digitized by Google

§. 45. *Christus veros discipulos suos tanquam secum sanguine maxime conjunctos habet.*

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum. LOCUS. Capernaum.

[y] Ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ, ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω, ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι. [z] Καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. [a] Εἶπε δέ τις αὐτῷ· Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἑστήκασι, ζητοῦντές σοι λαλῆσαι. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ εἰπόντι αὐτῷ· "Τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου, καὶ "τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου;" Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπεν· "Ἰδοὺ "ἡ μήτηρ μου, καὶ οἱ ἀδελφοί μου. Ὅστις γὰρ "ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν "οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς, καὶ ἀδελφὴ, καὶ "μήτηρ ἐστίν."

§. 46. *Christus in convivio cum Pharisæo sedens, Pharisæorum, scribarum, legisque doctorum hypocrisin notat et verbis graviter castigat.*

[b] Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι, ἠρώτα αὐτὸν Φαρισαῖός τις ὅπως ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ. Εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. Ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. Εἶπε δὲ ὁ Κύριος πρὸς αὐτόν· "Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ

y Matth. xii. 46.
z Luc. viii. 19.
a Matth. xii. 47. *ad fin.*
b Luc. xi. 37. *ad fin.*

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum.

LOCUS. Capernaum.

"ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε· "τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας. Ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν, καὶ "τὸ ἔσωθεν ἐποίησε; Πλὴν τὰ ἐνόντα δότε "ἐλεημοσύνην· καὶ ἰδοὺ, πάντα καθαρὰ ὑμῖν "ἐστιν. Ἀλλ' οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι "ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ "πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν "ἀγάπην τοῦ Θεοῦ· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα "μὴ ἀφιέναι. Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι "ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγω-"γαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. "Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑπο-"κριταὶ, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ "οἱ ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἴδα-"σιν." Ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ· Διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. Ὁ δὲ εἶπε· "Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαὶ, "ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβά-"ςακτα, καὶ αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ "προσψαύετε τοῖς φορτίοις. Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι "οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ "πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. Ἄρα μαρ-"τυρεῖτε, καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων "ὑμῶν· ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτοὺς, ὑμεῖς "δὲ οἰκοδομεῖτε αὐτῶν τὰ μνημεῖα. Διὰ τοῦτο "καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ εἶπεν· Ἀποςελῶ εἰς αὐτοὺς

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum. LOCUS, Capernaum.

" προφήτας, καὶ ἀποςόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτε-
" νοῦσι καὶ ἐκδιώξουσιν· ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα
" πάντων τῶν προφητῶν, τὸ ἐκχυνόμενον ἀπὸ
" καταβολῆς κόσμου, ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης·
" ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ, ἕως τοῦ αἵματος Ζαχα-
" ρίου, τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαςηρίου καὶ
" τοῦ οἴκου· ναὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς
" γενεᾶς ταύτης. Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι
" ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσήλ-
" θετε, καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε." Λέ-
γοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτοὺς, ἤρξαντο οἱ
Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν, καὶ
ἀποςοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων· ἐνεδρεύοντες
αὐτὸν, καὶ ζητοῦντες θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ ςόματος
αὐτοῦ, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

§. 47. *Christus discipulos suos et plebem docet.*

Capernaumi, aut, in itinere ad Lacum.

[c] Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου,
ὥςε καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· " Πρῶτον προσέχετε ἑαυ-
" τοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἥτις ἐςὶν ὑπό-
" κρισις. Οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐςὶν, ὃ οὐκ
" ἀποκαλυφθήσεται· καὶ κρυπτὸν, ὃ οὐ γνωσθή-
" σεται. Ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν
" τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται· καὶ ὃ πρὸς τὸ ὦς ἐλα-
" λήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν

[c] Luc. xii. 1—9.

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum.

LOCUS. Capernaumi, aut, in itinere ad Lacum.

"δωμάτων. Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου· Μὴ
"φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, καὶ
"μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν τι ποι-
"ῆσαι. Ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φο-
"βήθητε τὸν, μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι, ἐξουσίαν ἔχοντα
"ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν· ναὶ λέγω ὑμῖν, τοῦτον
"φοβήθητε. Οὐχὶ πέντε στρουθία πωλεῖται ἀσ-
"σαρίων δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησ-
"μένον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς
"κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται. Μὴ οὖν
"φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε. Λέγω
"δὲ ὑμῖν· Πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμ-
"προσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
"ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ
"Θεοῦ. Ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώ-
"πων, ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ.
"[d] Ὅταν δὲ προσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συνα-
"γωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ με-
"ριμνᾶτε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε, ἢ τί εἴπῃτε·
"τὸ γὰρ ἅγιον Πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ
"τῇ ὥρᾳ, ἃ δεῖ εἰπεῖν."

Εἶπε δέ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου· Διδάσκαλε,
εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κλη-
ρονομίαν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· "Ἄνθρωπε, τίς με
"κατέστησε δικαστὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς;" Εἶπε
δὲ πρὸς αὐτούς· "Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ τῆς

d Luc. xii. 11—21.

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum.

LOCUS. Capernaumi, aut, in itinere ad Lacum.

"πλεονεξίας· ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ
"ζωὴ αὐτοῦ ἐστιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ."

Εἶπε δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς, λέγων·
"Ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα.
"Καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ, λέγων· Τί ποιήσω;
"ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου.
"Καὶ εἶπε· Τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς
"ἀποθήκας, καὶ μείζονας οἰκοδομήσω· καὶ συν-
"άξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά μου, καὶ τὰ
"ἀγαθά μου. Καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· Ψυχὴ,
"ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά·
"ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. Εἶπε δὲ αὐ-
"τῷ ὁ Θεός· Ἄφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν
"σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας, τίνι
"ἔσται; Οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς
"Θεὸν πλουτῶν."

"[c] Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν, καὶ δότε
"ἐλεημοσύνην. Ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλάντια μὴ
"παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς
"οὐρανοῖς· ὅπου κλέπτης οὐκ ἐγγίζει, οὐδὲ σὴς
"διαφθείρει. Ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν,
"ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται.

"Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι,
"καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι· καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀν-
"θρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν,
"πότε ἀναλύσει ἐκ τῶν γάμων· ἵνα, ἐλθόντος καὶ

c. Luc. xii. 33. ad fin.

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum.

LOCUS. Capernaumi, aut, in itinere ad Lacum.

"κρέσαντος, εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. Μακάριοι
"οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, ὃς ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει
"γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι περιζώ-
"σεται, καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς, καὶ παρελθὼν
"διακονήσει αὐτοῖς. Καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δευ-
"τέρᾳ φυλακῇ, καὶ ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ,
"καὶ εὕρῃ οὕτω, μακάριοί εἰσιν οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι.
"Τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἤδει ὁ οἰκοδεσπότης
"ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν,
"καὶ οὐκ ἂν ἀφῆκε διορυγῆναι τὸ οἶκον αὐτοῦ. Καὶ
"ὑμεῖς οὖν γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε,
"ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται."

Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος· Κύριε, πρὸς ἡμᾶς
τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις, ἢ καὶ πρὸς πάντας; Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· "Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκο-
"νόμος καὶ φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ
"τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σι-
"τομέτριον; Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλ-
"θὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως.
"Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρ-
"χουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. Ἐὰν δὲ εἴπῃ
"ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· Χρονίζει
"ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι· καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς
"παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν
"καὶ μεθύσκεσθαι· ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου
"ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γι-
"νώσκει· καὶ διχοτομήσει αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum.

LOCUS. Capernaumi, aut, in itinere ad Lacum.

"αὐτῷ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει. Ἐκεῖνος δὲ ὁ
"δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, καὶ
"μὴ ἑτοιμάσας, μηδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα
"αὐτοῦ, δαρήσεται πολλάς. Ὁ δὲ μὴ γνοὺς,
"ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας.
"Παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολὺ, πολὺ ζητηθήσεται
"παρ' αὐτοῦ· καὶ ᾧ παρέθεντο πολὺ, περισσό-
"τερον αἰτήσουσιν αὐτόν.

"Πῦρ ἦλθον βαλεῖν εἰς τὴν γῆν, καὶ τί θέλω
"εἰ ἤδη ἀνήφθη; Βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτι-
"σθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως οὗ τελεσθῇ;
"Δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ
"γῇ; Οὐχὶ, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἢ διαμερισμόν.
"Ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν οἴκῳ ἑνὶ
"διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσὶ, καὶ δύο ἐπὶ
"τρισί. Διαμερισθήσεται πατὴρ ἐφ' υἱῷ, καὶ
"υἱὸς ἐπὶ πατρί· μήτηρ ἐπὶ θυγατρὶ, καὶ θυ-
"γάτηρ ἐπὶ μητρί· πενθερὰ ἐπὶ τῇ νύμφην αὐ-
"τῆς, καὶ νύμφη ἐπὶ τῇ πενθερᾷ αὐτῆς."

Ἔλεγε δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις· "Ὅταν ἴδητε τὴν
"νεφέλην ἀνατέλλουσαν ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως λέ-
"γετε· Ὄμβρος ἔρχεται· καὶ γίνεται οὕτω. Καὶ
"ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε· Ὅτι καύσων ἔσται·
"καὶ γίνεται. Ὑποκριταὶ, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς
"καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν· τὸ δὲ καιρὸν
"τοῦτον πῶς οὐ δοκιμάζετε;

"Τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον;

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 31. Post Paschæ secundum.

LOCUS. Capernaumi, aut, in itinere ad Lacum.

"Ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ'
"ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι
"ἀπ' αὐτοῦ· μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν
"κριτὴν, καὶ ὁ κριτής σε παραδῷ τῷ πράκτορι,
"καὶ ὁ πράκτωρ σε βάλλῃ εἰς φυλακήν. Λέγω
"σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως ἂν καὶ τὸ ἔσχα-
"τον λεπτὸν ἀποδῷς."

§. 48. *Ex quorundam Galilæorum calamitatibus Judæos sibi exemplum sumere jubet Christus.*

[f] Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα Πιλάτος ἔμιξε μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· "Δοκεῖτε ὅτι
"οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας
"τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι τοιαῦτα πεπόν-
"θασιν; Οὐχὶ, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ μετα-
"νοῆτε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε. Ἢ ἐκεῖνοι
"οἱ δέκα καὶ ὀκτὼ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ
"Σιλωὰμ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς, δοκεῖτε ὅτι οὗτοι
"ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας ἀνθρώπους
"τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἱερουσαλήμ; Οὐχὶ, λέγω
"ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάντες ὁμοίως
"ἀπολεῖσθε."

Ἔλεγε δὲ ταύτην τὴν παραβολήν· "Συκῆν
"εἶχέ τις ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ πεφυτευμένην·

[f] Luc. xiii. 1—9.

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum.

LOCUS. Capernaumi, aut, in itinere ad Lacum.

"καὶ ἦλθε καρπὸν ζητῶν ἐν αὐτῇ, καὶ οὐχ εὗρεν. "Εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν· Ἰδοὺ, τρία ἔτη "ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ, καὶ "οὐχ εὑρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἱνατί καὶ τὴν γῆν "καταργεῖ; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ· Κύ-"ριε, ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου "σκάψω περὶ αὐτὴν, καὶ βάλω κοπρίαν· κἂν μὲν "ποιήσῃ καρπόν· εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον "ἐκκόψεις αὐτήν."

§. 49. *Parabolæ: cur iis usus sit Christus: unius ex iis explicationem Discipulis suis proponit.*

Mare Galilæae.

g Ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς οἰκίας ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν. h Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν· καὶ συνήχθη πρὸς αὐτὸν ὄχλος πολὺς, ὥστε αὐτὸν ἐμβάντα εἰς τὸ πλοῖον, καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦν. Καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλὰ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· "Ἀκούετε· "ἰδὺ, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείραι. Καὶ ἐγέ-"νετο ἐν τῷ σπείρειν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν "ὁδὸν, i καὶ κατεπατήθη, k καὶ ἦλθε τὰ πετεινὰ "τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτό. Ἄλλο δὲ ἔπε-"σεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολ-

g Matth. xiii. 1.
h Marc. iv. 1—4.
i Luc. viii. 5.
k Marc. iv. 4—8.

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 31. Post Paſcha ſecundum. LOCUS. Mare Galilææ.

"λὴν· καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν
"βάθος γῆς· ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυμα-
"τίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη.
"Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας· καὶ ἀνέ-
"βησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ συνέπνιξαν αὐτὸ, καὶ
"καρπὸν οὐκ ἔδωκε. Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὴν
"γῆν τὴν καλὴν· καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαί-
"νοντα καὶ αὐξάνοντα· καὶ ἔφερεν, ἓν τριά-
"κοντα, καὶ ἓν ἑξήκοντα, καὶ ἓν ἑκατόν." Καὶ
[l] ταῦτα λέγων, ἐφώνει· "Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν,
"ἀκουέτω.

[m] Ὅτε δὲ ἐγένετο κατὰ μόνας, ἠρώτησαν αὐ-
τὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα τὴν παρα-
βολὴν, [n] λέγοντες, Τίς εἴη ἡ παραβολὴ αὕτη;
[o] [Καὶ] διατί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς;
[p] Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· "Ὑμῖν δέδοται γνῶναι
"τὸ μυστήριον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· ἐκείνοις δὲ
"τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα γίνεται.
"[q] Ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ περισ-
"σευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρ-
"θήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο ἐν παραβο-
"λαῖς αὐτοῖς λαλῶ, [r] ἵνα βλέποντες βλέπωσι,
"καὶ μὴ ἴδωσι· καὶ ἀκούοντες ἀκούωσι, καὶ μὴ

l Luc. viii. 8.
n Luc. viii. 9.
p Marc. iv. 11.
r Marc. iv. 12.
m Marc. iv. 10.
o Matth. xiii. 10.
q Matth. xiii. 12, 13.

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum.

LOCUS. Mare Galilææ.

"συνιῶσι· μήποτε ἐπιςρέψωσι, καὶ ἀφεθῇ αὐ-
"τοῖς τὰ ἁμαρτήματα. [s] (Καὶ ἀναπληρῶται
"ἐπ' αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἠσαΐε, ἡ λέγουσα·
"Ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε· καὶ βλέπον-
"τες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε. Ἐπαχύνθη γὰρ
"ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶ βαρέως
"ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν,
"μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν
"ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιςρέψωσι,
"καὶ ἰάσωμαι αὐτούς.) Ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ
"ὀφθαλμοὶ, ὅτι βλέπουσι· καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν, ὅτι
"ἀκούει. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ
"προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέ-
"πετε, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ
"ἤκουσαν."

"[t] Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ
"σπείροντος.* Παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς
"βασιλείας, καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονη-
"ρὸς, καὶ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ
"αὐτοῦ· οὗτός ἐςιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς.
"Ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρεὶς, οὗτός ἐςιν ὁ τὸν
"λόγον ἀκούων, καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμ-
"βάνων αὐτόν· οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ
"πρόσκαιρός ἐςι· γενομένης δὲ θλίψεως ἢ δι-
"ωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς σκανδαλίζεται.

* Ὁ σπείρων, τὸν λόγον σπείρει. Marc. iv. 14.

[s] Matth. xiii. 14—17. [t] Matth. xiii. 18—22.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum.

LOCUS. Marc Galilææ.

"Ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρεὶς, οὗτός ἐςιν ὁ
"τὸν λόγον ἀκούων, [u] καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος
"τοῦτε, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτε, καὶ αἱ περὶ τὰ
"λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συμπνίγουσι
"τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. [x] Ὁ δὲ ἐπὶ
"τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρεὶς, οὗτός ἐςιν ὁ τὸν
"λόγον ἀκούων καὶ συνιῶν· ὃς δὴ καρποφορεῖ,
"καὶ ποιεῖ, ὁ μὲν ἑκατὸν, ὁ δὲ ἑξήκοντα, ὁ δὲ
"τριάκοντα.

"[y] Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας, καλύπτει αὐτὸν
"σκεύει, ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν· ἀλλ' ἐπὶ
"λυχνίας ἐπιτίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέ-
"πωσι τὸ φῶς. Οὐ γάρ ἐςι κρυπτὸν ὃ οὐ φα-
"νερὸν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ γνωσθή-
"σεται, καὶ εἰς φανερὸν ἔλθῃ. Βλέπετε οὖν πῶς
"ἀκούετε· ὃς γὰρ ἂν ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ
"ὃς ἂν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ'
"αὐτοῦ."

[z] Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέ-
γων· "Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀν-
"θρώπῳ σπείροντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ
"αὐτοῦ. Ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους,
"ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς, καὶ ἔσπειρε ζιζάνια ἀνὰ
"μέσον τοῦ σίτε, καὶ ἀπῆλθεν. Ὅτε δὲ ἐβλά-
"στησεν ὁ χόρτος, καὶ καρπὸν ἐποίησε, τότε ἐφάνη

[u] Marc. iv. 19.
[x] Matth. xiii. 23.
[y] Luc. viii. 16—18.
[z] Matth. xiii. 24—30.

TEMPUS. A. D. 31. Post Pascha secundum.

LOCUS. Mare Galilæum.

"καὶ τὰ ζιζάνια. Προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ
"οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ· Κύριε, οὐχὶ καλὸν
"σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν
"ἔχει τὰ ζιζάνια; Ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· Ἐχθρὸς
"ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. Οἱ δὲ δοῦλοι εἶπον
"αὐτῷ· Θέλεις οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐ-
"τά; Ὁ δὲ ἔφη· Οὔ· μήποτε, συλλέγοντες
"τὰ ζιζάνια, ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸ σῖτον.
"Ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφότερα μέχρι τοῦ
"θερισμοῦ· καὶ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς
"θερισταῖς· Συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια, καὶ
"δήσατε αὐτὰ εἰς δέσμας, πρὸς τὸ κατακαῦ-
"σαι αὐτά· τὸ δὲ σῖτον συναγάγετε εἰς τὴν ἀπο-
"θήκην μου."

[a] Καὶ ἔλεγεν· "Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ
"Θεοῦ, ὡς ἐὰν ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ
"τῆς γῆς, καὶ καθεύδῃ, καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέ-
"ραν· καὶ ὁ σπόρος βλαστάνῃ καὶ μηκύνηται ὡς
"οὐκ οἶδεν αὐτός. Αὐτομάτη γὰρ ἡ γῆ καρπο-
"φορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτα στάχυν, εἶτα
"πλήρη σῖτον ἐν τῷ στάχυϊ. Ὅταν δὲ παραδῷ
"ὁ καρπὸς, εὐθέως ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι
"παρέστηκεν ὁ θερισμός."

[b] Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέ-
γων· "Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ
"σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ

[a] Marc. iv. 26—29. [b] Matth. xiii. 31—53.

TEMPUS. A. D. 31. Post Paſcha ſecundum.

LOCUS. Mare Galilææ.

"ἀγρῷ αὐτȣ· ὃ μικρότερον μέν ἐςι πάντων τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον τῶν λαχάνων ἐςί· καὶ γίνεται δένδρον, ὥςε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τȣ̃ ȣ̃ρανȣ̃, καὶ κατασκηνȣ̃ν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτȣ̃."

Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς· "Ὁμοία ἐςὶν ἡ βασιλεία τȣ̃ ȣ̃ρανȣ̃ν ζύμῃ, ἣν λαβȣ̃σα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρȣ σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον." Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησȣ̃ς ἐν παραβολαῖς * τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τȣ̃ προφήτȣ, λέγοντος· Ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ ςόμα μȣ· ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς κόσμȣ.

Τότε, ἀφεὶς τȣ̀ς ὄχλους, ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν ὁ Ἰησȣ̃ς· καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτȣ̃, λέγοντες· Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τȣ̃ ζιζανίων ȣ̃ ἀγροῦ. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· "Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα, ἔςιν ὁ υἱὸς τȣ̃ ἀνθρώπȣ· Ὁ δὲ ἀγρὸς, ἔςιν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, ȣ̃τοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τȣ̃ βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνια, εἰσὶν οἱ υἱοὶ τȣ̃ πονηρȣ̃· ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτὰ, ἔςιν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς, συντέλεια ȣ̃ αἰῶνός ἐςιν· οἱ δὲ θε-

* τοῖς ὄχλοις,] καθὼς ἠδύναντο ἀκȣ́ειν. Marc. iv. 33.

† ἐλάλει αὐτοῖς·] Κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐπέλυε πάντα. Ibid.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum. LOCUS. Mare Galilææ.

"ρισαὶ, ἄγγελοί εἰσιν. Ὥσπερ ἂν συλλέγεται
"τὰ ζιζάνια, καὶ πυρὶ κατακαίεται· οὕτως ἔσται
"ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος τούτου. Ἀποστελεῖ ὁ
"υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλ-
"λέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ
"σκάνδαλα, καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν· καὶ
"βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ
"ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
"Τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος, ἐν τῇ
"βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Ὁ ἔχων ὦτα
"ἀκούειν, ἀκούετω.

"Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
"θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν
"ἄνθρωπος ἔκρυψε, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπά-
"γει, καὶ πάντα ὅσα ἔχει πωλεῖ, καὶ ἀγοράζει τὸν
"ἀγρὸν ἐκεῖνον.

"Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
"ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ, ζητοῦντι καλοὺς μαργαρί-
"τας· ὃς, εὑρὼν ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην,
"ἀπελθὼν πέπρακε πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἠγόρασεν
"αὐτόν.

"Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
"σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκ παν-
"τὸς γένους συναγαγούσῃ· ἣν, ὅτε ἐπληρώθη,
"ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν, καθίσαντες
"συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἀγγεῖα, τὰ δὲ σαπρὰ
"ἔξω ἔβαλον. Οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum. LOCUS. Mare Galilææ.

"αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀφοριοῦσι
" τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων· καὶ βαλοῦσιν
" αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ
" κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων." Λέγει
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· " Συνήκατε ταῦτα πάντα;"
Λέγουσιν αὐτῷ· Ναὶ, Κυρίε. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
" Διὰ τοῦτο πᾶς Γραμματεὺς, μαθητευθεὶς εἰς
" τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ
" οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ
" αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά." Καὶ ἐγένετο, ὅτε
ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετ-
ἦρεν ἐκεῖθεν.

§. 50. *Christus Lacum transire jubet: quæ inter navigandum evenerunt: tempestas sedata.*

Inter Capernaum et Mare Galilææ.

[c] Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν, ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. Καὶ προσελθὼν εἷς Γραμματεὺς, εἶπεν αὐτῷ· Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· " Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι, " καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις· ὁ δὲ " υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν " κλίνῃ."

Ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν, καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· " Ἀκο-

[c] Matth. viii. 18—22.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum. LOCUS. Inter Capernaum et Mare Galilææ.

"λύθη μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς
"ἑαυτῶν νεκρούς· [d] σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν
"βασιλείαν τοῦ Θεοῦ."

Εἶπε δὲ καὶ ἕτερος· Ἀκολουθήσω σοι, Κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· "Οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον, "καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, εὔθετός ἐστιν εἰς τὴν "βασιλείαν τοῦ Θεοῦ."

Mare Galilææ.

[e] Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· [f] καὶ ἀνήχθησαν. [g] Καὶ ἰδοὺ, σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων. [h] Καὶ ἦν αὐτὸς ἐπὶ τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ διεγείρουσιν αὐτὸν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; Καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ, καὶ εἶπε τῇ θαλάσσῃ· Σιώπα, πεφίμωσο. Καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· "Τί δειλοί ἐστε οὕτω; "πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν;" Καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;

[d] Luc. ix. 59—62.
[e] Matth. viii. 23.
[f] Luc. viii. 22.
[g] Matth. viii. 24.
[h] Marc. iv. 38—41.

§. 51. *Christus Dæmoniacum Gadarenum sanat.*

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum. LOCUS. Prope Gadaram.

[i] Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν, [k] ἥτις ἐστὶν ἀντιπέραν τῆς Γαλιλαίας. [l] Καὶ ἐξελθόντι αὐτῷ ἐκ τῶν πλοίων, εὐθέως ἀπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων * ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ· ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνημείοις, καὶ οὔτε ἁλύσεσιν οὐδεὶς ἠδύνατο αὐτὸν δῆσαι· διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἁλύσεσι δεδέσθαι, καὶ διεσπᾶσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἁλύσεις, καὶ τὰς πέδας συντετρίφθαι· καὶ οὐδεὶς αὐτὸν ἴσχυε δαμάσαι. Καὶ διαπαντὸς, νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ ἐν τοῖς μνήμασιν ἦν κράζων, καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν, ἔδραμε, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ· καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ, εἶπε· Τί ἐμοὶ καὶ σοὶ, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν Θεὸν, μή με βασανίσῃς· (Ἔλεγε γὰρ αὐτῷ· "Ἐξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου.") Καὶ ἐπηρώτα αὐτόν· "Τί σοι ὄνομα;" Καὶ ἀπεκρίθη, λέγων· Λεγεὼν ὄνομά μοι· ὅτι πολλοί ἐσμεν. Καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ, ἵνα μὴ

* ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως, ὃς εἶχε δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν, καὶ ἱμάτιον οὐκ ἐνεδύετο. Luc. viii. 27.

[i] Marc. v. 1.

[k] Luc. viii. 26.

[l] Marc. v. 2—14.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 31. Post Paſcha ſecundum.

αὐτὲς ἀποςείλῃ ἔξω τῆς χώρας. Ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τὰ ὄρη ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη. Καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν πάντες οἱ δαίμονες, λέγοντες· Πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν. Καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς εὐθέως ὁ Ἰησῆς. Καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τὲς χοίρους· καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τ κρημνῆ εἰς τ θάλασσαν· ἦσαν δὲ ὡς δισχίλιοι· καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ. Οἱ δὲ βόσκοντες τὲς χοίρους ἔφυγον, κ ἀνήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τὲς ἀγρούς. Καὶ ἐξῆλθον ἰδεῖν τί ἐςι τὸ γεγονός. [m] Καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησῆν, καὶ εὗρον καθήμενον τ ἄνθρωπον ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ἱματισμένον κ σωφρονοῦντα, παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησῆ· κ ἐφοβήθησαν. [n] Καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες, πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ, κ περὶ τ χοίρων. [o] Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τ περιχώρε τ Γαδαρηνῶν, ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν· ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸς δὲ, ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον, ὑπέςρεψεν. Ἐδέετο δὲ αὐτῆ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ· [p] ὁ δὲ Ἰησῆς οὐκ ἀφῆκεν αὐτὸν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· "Ὑπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου "πρὸς τοὺς σοὺς, καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς ὅσα

LOCUS. Prope Gadaram.

m. Luc. viii. 35.
n Marc. v. 16.
o Luc. viii. 37, 38.
p Marc. v. 19, 20.

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum. LOCUS. Prope Gadaram.

"σοι ὁ Κύριος ἐποίησε, καὶ κηλέησέ σε." Καὶ ἀπῆλθε, καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει, ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

§. 51. *Levi convivium. Christi colloquium ibidem habitum cum Discipulis suis. Jairi filia resuscitata.*

Capernaum.

[q] Καὶ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον, διεπέρασε, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. [Καὶ] [r] συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν· [s] ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν.

[t] Καὶ ἐποίησε δοχὴν μεγάλην ὁ Λευὶς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. [u] Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδοὺ, πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες, συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. Καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι, εἶπον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας εἶπεν αὐτοῖς· "Οὐ χρείαν ἔχουσιν "οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. "Πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν· Ἔλεον θέλω, "καὶ οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους, "ἀλλ' ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν."

[q] Matth. ix. 1.
[r] Marc. v. 21.
[s] Luc. viii. 40.
[t] Luc. v. 29.
[u] Matth. ix. 10—13.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum.

Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάν-
νου, λέγοντες· Διατί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι
νηστεύομεν πολλὰ, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ νηστεύ-
ουσι; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "[x] Μὴ δύνα-
"ται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ'
"αὐτῶν ἐστι, νηστεύειν; ὅσον χρόνον μεθ' ἑαυ-
"τῶν ἔχουσι τὸν νυμφίον, οὐ δύνανται νηστεύειν.
"Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐ-
"τῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις
"ταῖς ἡμέραις."

[y] Ἔλεγε δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτούς· "Ὅτι
"οὐδεὶς ἐπίβλημα ἱματίου καινοῦ ἐπιβάλλει ἐπὶ
"ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν
"σχίζει, καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνεῖ ἐπί-
"βλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. Καὶ οὐδεὶς βάλλει
"οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε,
"ῥήξει ὁ νέος οἶνος τοὺς ἀσκοὺς, καὶ αὐτὸς ἐκχυ-
"θήσεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται. Ἀλλὰ οἶνον
"νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον· καὶ ἀμφότεροι
"συντηροῦνται. Καὶ οὐδεὶς, πιὼν παλαιὸν, εὐ-
"θέως θέλει νέον· λέγει γάρ· Ὁ παλαιὸς χρη-
"στότερός ἐστιν."

[z] Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, [a] ἰδὺ, ἔρχε-
ται εἷς τῶν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι Ἰάειρος· καὶ
ἰδὼν αὐτὸν, πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ

LOCUS. Capernaum.

x Marc. ii. 19, 20.
z Matth. ix. 18.
y Luc. v. 36. ad fin.
a Marc. v. 22, 23.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum. LOCUS. Capernaum.

παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ, λέγων· Ὅτι τὸ θυγάτριόν μου * ἐσχάτως ἔχει· ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς αὐτῇ τὰς χεῖρας, ὅπως σωθῇ· καὶ ζήσεται.

[b] Καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθησεν αὐτῷ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· [c] καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν. Καὶ γυνή τις οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἔτη δώδεκα, καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν, καὶ δαπανήσασα τὰ παρ' ἑαυτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα· ἀκούσασα περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. Ἔλεγε γάρ· Ὅτι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ ἅψωμαι, σωθήσομαι. Καὶ εὐθέως ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς· καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς μάστιγος. [d] Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· "Τίς ὁ ἁψάμενός μου;" Ἀρνουμένων δὲ πάντων, εἶπεν ὁ Πέτρος, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσί σε καὶ ἀποθλίβουσι, καὶ λέγεις· "Τίς ὁ ἁψάμενός μου;" Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· "Ἥψατό μου τίς· ἐγὼ "γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ." Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθε, τρέμουσα ἦλθε, καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ, δι' ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ,

* Θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα. Luc. viii. 42.

[b] Matth. ix. 19. [c] Marc. v. 24—29.

[d] Luc. viii. 45—48.

Digitized by Google

TEMPUS. καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· LOCUS.
A. D. 31. Post Pascha secundum. "Θάρσει, θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· Capernaum.
"[e] ὕπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μά-
"στιγός σου."

Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγοντες· Ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανε· τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εὐθέως ἀκούσας τοῦ λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ· "Μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε, [f] καὶ σωθήσεται." [g] Καὶ ἔρχεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον, κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά. Καὶ * εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς· "Τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; "τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει." Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. Ὁ δὲ, ἐκβαλὼν ἅπαντας, παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου, καὶ τὴν μητέρα, καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον ἀνακείμενον. Καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου, λέγει αὐτῇ· "Ταλιθὰ κοῦ-
"μι·" ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον· Τὸ κοράσιον, ἔγειραι. Καὶ εὐθέως ἀνέστη τὸ κοράσιον, καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα· καὶ εἶπε δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν. Καὶ ἐξέστησαν ἐκστάσει με-

[f] * Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν οὐδένα, εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα. Luc. viii. 51.

[e] Marc. v. 34—36. [f] Luc. viii. 50.

[g] Marc. v. 38. *ad fin.*

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum. γάλη. Καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ ἵνα μη- δεὶς γνῷ τοῦτο. [h] Καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην. LOCUS. Capernaum.

§. 53. *Duos cæcos sanat Christus.*

[i] Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ κράζοντες, καὶ λέγοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὲ Δαβίδ. Ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο "ποιῆσαι;" Λέγουσιν αὐτῷ· Ναὶ, Κύριε. Τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέγων· "Κατὰ "τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν." Καὶ ἀνεῴχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί· καὶ ἐνεβριμήσατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· "Ὁρᾶτε μηδεὶς γινωσκέτω." Οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.

§. 54. *Christus mutum spiritum ejicit. Rursus Pharisæi blasphemant.*

[k] Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ, προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον κωφὸν, δαιμονιζόμενον· καὶ, ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου, ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι, λέγοντες· Ὅτι οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι

[h] Matth. ix. 26. [i] Matth. ix. 27—31.
[k] Matth. ix. 32—34.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum. ἔλεγον· Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. LOCUS. Capernaum.

§. 55. *Christus Nazareth repetens, rursus a suis contemptui habetur.*

[l] Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ· καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ γενομένου σαββάτου, ἤρξατο ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν· καὶ πολλοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες· [m] Πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη, καὶ αἱ δυνάμεις; Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; Οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριὰμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωσῆς, καὶ Σίμων, καὶ Ἰούδας; Καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσι; Πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα; Καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. [n] Ἔλεγε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Ὅτι οὐκ ἔστι προφήτης "ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς "συγγενέσι, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ." Καὶ οὐκ ἠδύνατο ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ, ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας, ἐθεράπευσε. Καὶ ἐθαύμαζε διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν. Nazareth.

[l] Marc. vi. 1, 2.
[m] Matth. xiii. 54—57.
[n] Marc. vi. 4—6.

Digitized by Google

§. 56. *Quam ob causam mittuntur duodecim Apostoli ad prædicandum Evangelium.*

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum. LOCUS. Galilæa.

[o] Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐκλελυμένοι καὶ ἐρριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. Τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· "Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι. Δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ."

§. 57. *Præcepta et monita Apostolis data a Christo ad missionem suam rite exequendam.*

[p] Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. [q] Καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, [r] παραγγείλας αὐτοῖς, λέγων· "Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαριτῶν μὴ εἰσέλθητε· πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. Πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε, λέγοντες, Ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, λεπροὺς καθαρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε, δαιμόνια ἐκβάλ-

[o] Matth. ix. 36. *ad fin.*
[p] Matth. x. 1.
[q] Marc. vi. 7.
[r] Matth. x. 5—14.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum. LOCUS. Galilæa.

"λετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. Μὴ κτή-
"σησθε χρυσὸν, μηδὲ ἄργυρον, μηδὲ χαλκὸν
"εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν· μὴ πήραν εἰς ὁδὸν,
"μηδὲ δύο χιτῶνας, μηδὲ ὑποδήματα, μηδὲ
"ῥάβδον· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτῆς
"ἐστιν. Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε,
"ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστι· κἀκεῖ μεί-
"νατε ἕως ἂν ἐξέλθητε. Εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν
"οἰκίαν, ἀσπάσασθε αὐτήν. Καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ
"οἰκία ἀξία, ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν·
"ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς
"ἐπιστραφήτω. Καὶ ὃς ἐὰν μὴ δέξηται ὑμᾶς,
"μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι τῆς
"οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης, ἐκτινάξατε τὸν κονι-
"ορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν, [s] εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐ-
"τούς. [t] Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ
"Σοδόμων καὶ Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ
"πόλει ἐκείνῃ.

"Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν
"μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις,
"καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί. Προσέχετε δὲ
"ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς
"συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστι-
"γώσουσιν ὑμᾶς· καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασι-
"λεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον
"αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. Ὅταν δὲ παραδιδῶσιν

[s] Luc. ix. 5. [t] Matth. x. 15. *ad fin.*

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum. LOCUS. Galilæa.

"ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε· "δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λα-"λήσετε. Οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ "τὸ Πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. "Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, "καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ "γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. Καὶ ἔσεσθε "μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ "δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. "Ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, "φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, "οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ, ἕως "ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Οὐκ ἔστι μα-"θητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ "τὸν κύριον αὐτοῦ. Ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα "γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς "ὁ κύριος αὐτοῦ. Εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζε-"βὺλ ἐκάλεσαν, πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς "αὐτοῦ; Μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· οὐδὲν γάρ ἐστι "κεκαλυμμένον, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται· καὶ "κρυπτὸν, ὃ οὐ γνωσθήσεται. Ὃ λέγω ὑμῖν ἐν "τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὖς "ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωμάτων. Καὶ μὴ "φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, τὴν "δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβήθητε "δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα "ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ. Οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσα-

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum. LOCUS. Galilæa.

"ρίν πωλεῖται, καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ
"τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν; Ὑμῶν δὲ καὶ
"αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσί.
"Μὴ οὖν φοβηθῆτε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε
"ὑμεῖς. Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμ-
"προσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν
"αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.
"Ὅστις δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώ-
"πων, ἀρνήσομαι αὐτὸν κἀγὼ ἔμπροσθεν τοῦ
"πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Μὴ νομίσητε ὅτι
"ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον
"βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν. Ἦλθον
"γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐ-
"τοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ
"νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς. Καὶ ἐχθροὶ
"τοῦ ἀνθρώπου, οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. Ὁ φιλῶν πα-
"τέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ
"ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ ἔστι μου
"ἄξιος. Καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ,
"καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι μου ἄξιος. Ὁ
"εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὃς
"ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει
"αὐτήν.

"Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὁ ἐμὲ
"δεχόμενος, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. Ὁ
"δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου, μισ-
"θὸν προφήτου λήψεται· καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 31. Post Pascha secundum. LOCUS. Galilæa.

"εἰς ὄνομα δικαίου, μισθὸν δικαίου λήψεται. "Καὶ ὃς ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων "ποτήριον ψυχροῦ μόνον, εἰς ὄνομα μαθητοῦ, "ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν "αὐτοῦ."

§. 58. *Christus iter suum per Galilæam pergit.*

[u] Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν, τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

§. 59. *Pœnitentiam prædicant duodecim Apostoli, et Miracula ubique edunt.*

[x] Καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυσσον ἵνα μετανοήσωσι· καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον· καὶ ἤλειφον ἔλαιῳ πολλοὺς ἀρρώστους, καὶ ἐθεράπευον [y] πανταχοῦ.

§. 60. *Mors Johannis Baptistæ.*

A.D. 32. [z] Γενεσίων δὲ ἀγομένων τοῦ Ἡρώδου, ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ· καὶ ἤρεσε τῷ Ἡρώδῃ. Ὅθεν μετ' ὅρκου ὡμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσηται. Ἡ δὲ, προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς, Δός μοι, φησὶν, ὧδε ἐπὶ

[u] Matth. xi. 1.
[x] Marc. vi. 12, 13.
[y] Luc. ix. 6.
[z] Matth. xiv. 6—12.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 32. Post Pascha secundum. πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. Καὶ ἐλυπήθη ὁ βασιλεύς· διὰ δὲ τοὺς ὅρκους, καὶ τοὺς συνανακειμένους, ἐκέλευσε δοθῆναι. Καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. Καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκε τῇ μητρὶ αὐτῆς. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ σῶμα, καὶ ἔθαψαν αὐτό· καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ. LOCUS.

§. 61. *De fama Christi audit Herodes, et eum videre cupit.*

[a] Ἤκουσε δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὰ γινόμενα ὑπ' * αὐτοῦ πάντα· καὶ διηπόρει, διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων, ὅτι Ἰωάννης ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν· ὑπό τινων δὲ, ὅτι Ἠλίας ἐφάνη· ἄλλων δὲ, ὅτι προφήτης εἷς τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. Καὶ εἶπεν ὁ Ἡρώδης· Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δέ ἐστιν οὗτος, περὶ οὗ ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα; Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν.

§. 62. *Duodecim Apostolorum reditus.*

[b] Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι [c] συνάγονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα, καὶ ὅσα ἐποίησαν, καὶ ὅσα ἐδίδαξαν. Καὶ εἶπεν Capernaum.

[a] Luc. ix. 7—9.
[b] Luc. ix. 10.
* *sc.* τοῦ Ἰησοῦ.
[c] Marc. vi. 30, 31.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 32. Post Pascha secundum.

αὐτοῖς· "Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρη- "μον τόπον, καὶ ἀναπαύεσθε ὀλίγον." Ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί· καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν.

LOCUS. Capernaum.

§. 63. *Panibus quinque et geminis piscibus quinque hominum millia saturantur.*

Prope Pascha tertium.

[d] Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος *. Καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολύς, ὅτι ἐώρων αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. Ἀνῆλθε δὲ εἰς τὸ ὄρος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα, ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. Ἐπάρας οὖν ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτὸν, [e] ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα· καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά. Καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης, [f] λέγει πρὸς τὸν Φίλιππον· "Πόθεν ἀγοράσομεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν οὗ- "τοι;" (Τοῦτο δὲ ἔλεγε πειράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ἤδει τί ἔμελλε ποιεῖν.) Ἀπεκρίθη αὐτῷ Φίλιππος· Διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ

Desertum Bethsaidæ.

* κατ' ἰδίαν εἰς τόπον ἔρημον πόλεως καλουμένης Βηθσαϊδά. Luc. ix. 10.

d Joh. vi. 1—5.

e Marc. vi. 34, 35.

f Joh. vi. 5—10.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 32. Prope Paſcha tertium.

λάβετο αὐτῦ, καὶ λέγει αὐτῷ· "Ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίσασας;" Καὶ ἐμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. Οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐλθόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, λέγοντες· Ἀληθῶς Θεῦ υἱὸς εἶ.

LOCUS. Mare Galilææ.

[n] Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν Γεννησαρὲτ, καὶ προσωρμίσθησαν. Καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίυ, εὐθέως ἐπιγνόντες αὐτὸν, περιδραμόντες ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραβάττοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν, ὅπυ ἤκυον ὅτι ἐκεῖ ἐςι. Καὶ ὅπυ ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας, ἢ πόλεις, ἢ ἀγρὺς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθυν τὺς ἀσθενῦντας, καὶ παρεκάλυν αὐτὸν, ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδυ τοῦ ἱματίυ αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἥπτοντο αὐτῦ, ἐσώζοντο.

Terra Gennesaret.

§. 65. *Sermones a Chriſto habiti cum plebe in oppido Capernaumo, in Synagoga ejuſdem urbis, et cum Diſcipulis ſuis. Petri confeſſio.*

[o] Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑςηκὼς πέραν τ θαλάσσης, ἰδὼν ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ, εἰ μὴ ἓν ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτῦ, καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησῦς εἰς τὸ πλοιάριον, ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον· (ἄλλα δὲ ἦλθε πλοιάρια ἐκ

[n] Marc. vi. 53. *ad fin.* [o] Joh. vi. 22. *ad fin.*

TEMPUS. A.D. 32. Prope Pascha tertium.

LOCUS. Terra Gennesaret.

Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον, εὐχαριστήσαντος τοῦ Κυρίου) ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ, οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν καὶ αὐτοὶ εἰς τὰ πλοῖα, καὶ ἦλθον εἰς Καπερναούμ, ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν. Καὶ εὑρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης, εἶπον αὐτῷ· Ῥαββεί, πότε ὧδε γέγονας; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν· "Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με, οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων, καὶ ἐχορτάσθητε. Ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν, ὁ Θεός." Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· Τί ποιοῦμεν, ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· "Τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, ἵνα πιστεύσητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος." Εἶπον οὖν αὐτῷ· Τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ; Οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώς ἐστι γεγραμμένον· Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Οὐ Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν. Ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ Θεοῦ ἐστιν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ

Capernaum.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 32. Prope Pascha tertium.

LOCUS. Synagoga Capernaumi.

"καγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα· καὶ ὁ τρώγων με,
"κἀκεῖνος ζήσεται δι' ἐμέ. Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος
"ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ
"πατέρες ὑμῶν τὸ μάννα, καὶ ἀπέθανον. Ὁ
"τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα."
Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ, διδάσκων ἐν Καπερναούμ.

Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον· Σκληρός ἐστιν οὗτος ὁ λόγος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; Capernaum. Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσι περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· "Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; Ἐὰν οὖν
"θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου
"ἦν τὸ πρότερον; Τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιοῦν,
"ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν. Τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ
"λαλῶ ὑμῖν πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστιν. Ἀλλ'
"εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες οἱ οὐ πιστεύουσιν." Ἤδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς, τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες, καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων αὐτόν. Καὶ ἔλεγε· "Διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς δύ-
"ναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ἦ δεδομένον
"αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός μου."

Ἐκ τούτου πολλοὶ ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα· "Μὴ καὶ ὑμεῖς
"θέλετε ὑπάγειν;" Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥή-

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 32. Prope Pascha tertium.

ματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις. Καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην, καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν;" Ἔλεγε δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτην· οὗτος γὰρ ἤμελλεν αὐτὸν παραδιδόναι, εἷς ὢν ἐκ τῶν δώδεκα.

LOCUS. Capernaum.

[P] Καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι.

P Joh. vii. 1.

FINIS PARTIS QUARTÆ.

Digitized by Google

Digitized by Google

PARS V.

QUÆ ACTA SUNT PER DUODECIM MENSES AB INITIO TERTII PASCHATIS.

§. 66. *Christi sermo cum Pharisæis et Scribis, cum plebe, suisque Discipulis, de manducando illotis manibus.*

TEMPUS. A.D. 32. Post Pascha tertium.

LOCUS. Galilæa.

[a] Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι, καί τινες τῶν Γραμματέων, ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων. Καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ κοιναῖς χερσὶ, τουτ' ἔστιν, ἀνίπτοις, ἐσθίοντας ἄρτους, ἐμέμψαντο. Οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσι, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων· καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς, ἐὰν μὴ βαπτίσωνται, οὐκ ἐσθίουσι· καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων, καὶ ξεστῶν, καὶ χαλκίων, καὶ κλινῶν. Ἔπειτα ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ Γραμματεῖς· Διατί οἱ μαθηταί σου οὐ περιπατοῦσι κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ ἀνίπτοις χερσὶν

[a] Marc. vii. 1—17.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 32. Post Pascha tertium. LOCUS. Galilæa.

ἐσθίεσι τὸν ἄρτον; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· "Ὅτι καλῶς προεφήτευσεν Ἠσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται· Οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χείλεσί με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ. Μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων. Ἀφέντες γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, βαπτισμοὺς ξεστῶν καὶ ποτηρίων· καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε." Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· "Καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρήσητε. Μωσῆς γὰρ εἶπε· Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου· καί· Ὁ κακολογῶν πατέρα, ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω. Ὑμεῖς δὲ λέγετε· Ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί· Κορβᾶν (ὅ ἐστι, δῶρον) ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῆς. Καὶ οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ αὐτοῦ, ἢ τῇ μητρὶ αὐτοῦ· ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν, ᾗ παρεδώκατε. Καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε."

Καὶ προσκαλεσάμενος πάντα τὸν ὄχλον, ἔλεγεν αὐτοῖς· "Ἀκούετέ μου πάντες, καὶ συνίετε. Οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν, ὃ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι· ἀλλὰ τὰ ἐκπορευόμενα ἀπ' αὐτοῦ, ἐκεῖνά ἐστι τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον. Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν,

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 32. Post Pascha tertium.

LOCUS. Galilæa.

"ἀκούετω." Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, [b] οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἶπον αὐτῷ· Οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἐσκανδαλίσθησαν; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε· "Πᾶσα "φυτεία, ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐρά-"νιος, ἐκριζωθήσεται. Ἄφετε αὐτούς· ὁδηγοί "εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν. Τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν "ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται." Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· "Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; [c] οὐ νοεῖτε ὅτι "πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον "οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι; ὅτι οὐκ εἰσπο-"ρεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν, ἀλλ' εἰς τὴν κοι-"λίαν· καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται, καθα-"ρίζον πάντα τὰ βρώματα." Ἔλεγε δὲ· "Ὅτι "τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ "τὸν ἄνθρωπον. Ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν "ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύον-"ται, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, φόνοι, κλοπαὶ, πλε-"ονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς "πονηρὸς, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη. "Πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται, "καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον· [d] τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶ "φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον."

[b] Matth. xv. 12—16. [c] Marc. vii. 18—23.
[d] Matth. xv. 20.

Digitized by Google

§. 67. *Christus sanat filiam Syrophœnissæ mulieris.* LOCUS.

TEMPUS. A.D. 32. Post Pascha tertium.

Tyri et Sidonis confinia.

[e] Καὶ ἐκεῖθεν ἀναςὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια Τύρε καὶ Σιδῶνος· καὶ εἰσελθὼν εἰς τ οἰκίαν, οὐδένα ἤθελε γνῶναι· καὶ ἐκ ἠδυνήθη λαθεῖν. Ἀκέσασα γὰρ γυνὴ περὶ αὐτε, ἧς εἶχε τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα προσέπεσε πρὸς τὰς πόδας αὐτε, (ἦν δὲ ἡ γυνὴ Ἑλληνὶς, Συροφοίνισσα τῷ γένει) καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. [f] Ὁ δὲ ἐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτε ἠρώτων αὐτὸν, λέγοντες· Ἀπόλυσον αὐτὴν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· "Οὐκ ἀπεςάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ." Ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ, λέγεσα· Κύριε, βοήθει μοι. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· "[g] Ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γὰρ καλόν ἐςι λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις." [h] Ἡ δὲ εἶπε· Ναὶ, Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τ ψιχίων τ πιπτόντων ἀπὸ τ τραπέζης τ κυρίων αὐτῶν. Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησε εἶπεν αὐτῇ· "Ὦ γύναι, μεγάλη σε ἡ πίςις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις." Καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τ ὥρας ἐκείνης.

[e] Marc. vii. 24—26.
[f] Matth. xv. 23—26.
[g] Marc. vii. 27.
[h] Matth. xv. 27, 28.

Digitized by Google

§. 68. *Christus hominem surdum et mutum sanat.*

TEMPUS. A. D. 32. Post Pascha tertium. LOCUS. Mons prope mare Galilææ.

[i] Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου καὶ Σιδῶνος, ἦλθε πρὸς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων Δεκαπόλεως. Καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν μογιλάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. Καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν, ἔβαλε τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ· καὶ πτύσας ἥψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ. Καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐστέναξε, καὶ λέγει αὐτῷ· "Ἐφφαθά·" ὅ ἐστι, διανοίχθητι. Καὶ εὐθέως διηνοίχθησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί· καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. Καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν· ὅσον δὲ αὐτὸς αὐτοῖς διεστέλλετο, μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. Καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες· Καλῶς πάντα πεποίηκε· καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν, καὶ τοὺς ἀλάλους λαλεῖν.

§. 69. *Christus plus quatuor hominum millia cum septem panibus et paucis pisciculis saturat.*

Decapolis.

[k] Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, παμπόλλου ὄχλου ὄντος, καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσι, προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγει αὐτοῖς· "[l] Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέ-

[i] Marc. vii. 31. *ad fin.* [k] Marc. viii. 1.
[l] Matth. xv. 32.

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 32. Post Pascha tertium. LOCUS. Decapolis.

"ρας τρεῖς προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί
"φάγωσι· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ θέλω,
"μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ· [m] τινὲς γὰρ
"αὐτῶν μακρόθεν ἥκασι." [n] Καὶ λέγουσιν αὐ-
τῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρ-
τοι τοσοῦτοι, ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον; Καὶ
λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Πόσους ἄρτους ἔχετε;"
Οἱ δὲ εἶπον· Ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. Καὶ
ἐκέλευσε τοῖς ὄχλοις ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν.
Καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας, εὐ-
χαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς αὐ-
τοῦ· οἱ δὲ μαθηταὶ τῷ ὄχλῳ. Καὶ ἔφαγον
πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦραν τὸ περισ-
σεῦον τῶν κλασμάτων, ἑπτὰ σπυρίδας πλήρεις. Οἱ
δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες, χωρὶς
γυναικῶν καὶ παιδίων. Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους
ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια Μαγ-
δαλά. Confinia Magdalæ et Dalmanuthæ.

§. 70. *Pharisæi et Sadducæi rursus signum e cœlo petunt.*

[o] Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδου-
καῖοι, πειράζοντες ἐτηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
εἶπεν αὐτοῖς· "Ὀψίας γενομένης λέγετε, Εὐ-

[m] Marc. viii. 3.
[n] Matth. xv. 33. *ad fin.*
[o] Matth. xvi. 1—4.

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 32. Post Pascha tertium.

LOCUS. Confinia Magdalæ et Dalmanuthæ.

"διὰ· πυῤῥάζει γὰρ ὁ οὐρανός. Καὶ πρωΐ,
"Σήμερον χειμών· πυῤῥάζει γὰρ στυγνάζων ὁ
"οὐρανός. Ὑποκριταὶ, τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ
"οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα
"τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε; Γενεὰ πονηρὰ καὶ
"μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ
"δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ
"προφήτου."

§. 71. *Discipuli admonentur ut caveant a fermento Pharisæorum et Sadducæorum.*

Maris Galilææ littus occidentale.

[p] Καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἀπῆλθε. Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν.* Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· "Ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν
"Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων." [q] Καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· Ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχομεν. Καὶ γνοὺς ὁ Ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς· "Τί
"διαλογίζεσθε, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὔπω
"νοεῖτε, οὐδὲ συνίετε; ἔτι πεπωρωμένην ἔχετε
"τὴν καρδίαν ὑμῶν; ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ
"βλέπετε; καὶ ὦτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε; καὶ οὐ
"μνημονεύετε; Ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα
"εἰς τοὺς πεντακισχιλίους, πόσους κοφίνους πλή-

* καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. Marc. viii. 14.

[p] Matth. xvi. 4—6. [q] Marc. viii. 16—21.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 32. Post Pascha tertium. LOCUS. Maris Galilææ littus occidentale.

"ρεις κλασμάτων ἤρατε;" Λέγουσιν αὐτῷ· Δώδεκα. "Ὅτε δὲ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισ-
"χιλίους, πόσων σπυρίδων πληρώματα κλασ-
"μάτων ἤρατε;" Οἱ δὲ εἶπον· Ἑπτά. Καὶ
ἔλεγεν αὐτοῖς· "[1] Πῶς οὐ νοεῖτε, ὅτι οὐ περὶ
"ἄρτου εἶπον ὑμῖν, προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν
"Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων;" Τότε συνῆκαν
ὅτι οὐκ εἶπε προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τοῦ ἄρτου,
ἀλλ' ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδου-
καίων.

§. 72. *Christus cæcum sanat prope Bethsaïdam.*

Bethsaida.

[2] Καὶ ἔρχεται εἰς Βηθσαϊδάν· καὶ φέρουσιν αὐ-
τῷ τυφλὸν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ
ἅψηται. Καὶ ἐπιλαβόμενος τοῦ χειρὸς τοῦ τυφλοῦ,
ἐξήγαγεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης· καὶ πτύσας εἰς
τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ,
ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέπει. Καὶ ἀναβλέψας,
ἔλεγε· Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ,
περιπατοῦντας. Εἶτα πάλιν ἐπέθηκε τὰς χεῖρας
ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ἀνα-
βλέψαι· καὶ ἀποκατεστάθη, καὶ ἐνέβλεψε τηλαυγῶς
ἅπαντας. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ,
λέγων· "Μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς, μηδὲ εἰ-
"πῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ."

[1] Matth. xvi. 11, 12. [2] Marc. viii. 22—26.

Digitized by Google

§. 73. *Petrus iterum confitetur Jesum esse Christum.*

TEMPUS. A.D. 32. Post Pascha tertium.

LOCUS. Confinia Cæsareæ Philippi.

[t] Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς Φιλίππου ἠρώτα * τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων· "Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι, τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου;" Οἱ δὲ εἶπον· Οἱ μὲν, Ἰωάννην τὸν Βαπτιστήν· ἄλλοι δὲ, Ἠλίαν· ἕτεροι δὲ, Ἱερεμίαν, ἢ ἕνα τῶν προφητῶν. Λέγει αὐτοῖς· "Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;" Ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπε· Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· "Μακάριος εἶ, Σίμων βὰρ Ἰωνᾶ· ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ μου, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Κἀγὼ δέ σοι λέγω, ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν· καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. Καὶ δώσω σοι τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς." Τότε διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ Χριστός.

* Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κατὰμόνας, συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς, λέγων· Luc. ix. 18.

[t] Matth. xvi. 13—20.

Digitized by Google

§. 74. *Christus passionem et resurrectionem suam clarius prædicit, redarguit Petrum, omnesque hortatur ut ipsi se abnegent.*

TEMPUS. A.D. 32. Post Pascha tertium.

LOCUS. Confinia Cæsareæ Philippi.

[u] Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, [x] ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν Πρεσβυτέρων καὶ Ἀρχιερέων καὶ Γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. [y] Καὶ παῤῥησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. [z] Καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ, λέγων· Ἵλεώς σοι, Κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. Ὁ δὲ στραφεὶς εἶπε τῷ Πέτρῳ· "Ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ, σκάνδαλόν μου εἶ· "ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀν- "θρώπων."

[a] Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· "Ὅς ἐὰν θέλει "ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ "ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ [b] καθ' ἡμέραν, [c] καὶ ἀκο- "λουθείτω μοι. Ὅς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν "αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπο- "λέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγ-

[u] Matth. xvi. 21.
[x] Luc. ix. 22.
[y] Marc. viii. 32.
[z] Matth. xvi. 22, 23.
[a] Marc. viii. 34.
[b] Luc. ix. 23.
[c] Marc. viii. 34. *ad fin.*

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 32. Post Pascha tertium.

LOCUS. Confinia Cæsareæ Philippi.

"γελίσ, ἕτος σώσει αὐτήν. Τί γὰρ ὠφελήσει
"ἄνθρωπον, ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ
"ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; Ἢ τί δώσει ἄν-
"θρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; Ὃς
"γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν
"τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ,
"καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτὸν,
"ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ
"τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων."

[d] Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· "Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
"ὅτι εἰσί τινες τῶν ὧδε ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ
"γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν
"τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει."

§. 75. *Christi transfiguratio. Illius sermo cum tribus Discipulis, cum de monte descenderet.*

[e] Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτὼ, καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον, καὶ Ἰωάννην, καὶ Ἰάκωβον, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. [f] Καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος· τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. [g] Καὶ ἰδὺ, ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωσῆς καὶ Ἠλίας· οἱ, ὀφθέντες ἐν δόξῃ, ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν ἔμελλε πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ. Ὁ δὲ

[d] Marc. ix. 1.
[e] Luc. ix. 28.
[f] Matth. xvii. 2.
[g] Luc. ix. 30—33.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 32. Post Pascha tertium. LOCUS. Confinia Cæsareæ Philippi.

Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ· διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ, εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοι, καὶ Μωσεῖ μίαν, καὶ μίαν Ἠλίᾳ. [h] Οὐ γὰρ ἤδει τί λαλήσῃ· ἦσαν γὰρ ἔκφοβοι. [i] Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς· καὶ ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε. Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἥψατο αὐτῶν, καὶ εἶπεν· "Ἐγέρθητε, "καὶ μὴ φοβεῖσθε." Ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, οὐδένα εἶδον, εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· "Μηδενὶ εἴπητε "τὸ ὅραμα, ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν "ἀναστῇ." [k] Καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς, συζητοῦντες τί ἐστι τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.

[l] Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Τί οὖν οἱ Γραμματεῖς λέγουσιν, ὅτι Ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπο-

[h] Marc. ix. 6.
[i] Matth. xvii. 5—9.
[k] Marc. ix. 10.
[l] Matth. xvii. 10—13.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 32. Post Pascha tertium. LOCUS. Confinia Cæsareæ Philippi.

κριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· "Ἠλίας μὲν ἔρχεται πρῶ-
"τον, καὶ ἀποκαταστήσει πάντα. Λέγω δὲ ὑμῖν,
"ὅτι Ἠλίας ἤδη ἦλθε, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτὸν,
"ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν. Οὕτω
"καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐ-
"τῶν." Τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ
Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

§. 76. *Christus mutum et surdum spiritum ejicit.*

[m] Καὶ ἐλθὼν * πρὸς τοὺς μαθητὰς, εἶδεν ὄχλον πολὺν περὶ αὐτοὺς, καὶ Γραμματεῖς συζητοῦντας αὐτοῖς. Καὶ εὐθέως πᾶς ὁ ὄχλος ἰδὼν αὐτὸν ἐξεθαμβήθη, καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν. Καὶ ἐπηρώτησε τοὺς Γραμματεῖς· Τί συζητεῖτε πρὸς αὐτούς; Καὶ [n] προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος, γονυπετῶν αὐτῷ, καὶ λέγων· Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, † ὅτι σεληνιάζεται, καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. [o] Καὶ ἰδοὺ πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν, καὶ [p] ῥήσσει αὐτόν· καὶ ἀφρίζει, καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ, καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ

* Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ, κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς. Luc. ix. 37.

† ὅτι μονογενής ἐστί μοι—Luc. ix. 38.

m Marc. ix. 14—17.

n Matth. xvii. 14, 15.

o Luc. ix. 39.

p Marc. ix. 18—27.

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 32. Post Pascha tertium.

LOCUS. Confinia Cæsareæ Philippi.

οὐκ ἴσχυσαν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει· "Ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως ποτὲ πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρός με." Καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν· καὶ ἰδὼν αὐτὸν, εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν· καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυλίετο ἀφρίζων. Καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ· "Πόσος χρόνος ἐστὶν, ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ;" Ὁ δὲ εἶπε· Παιδιόθεν. Καὶ πολλάκις αὐτὸν καὶ εἰς πῦρ ἔβαλε καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ' εἴ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, τὸ, "Εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι." Καὶ εὐθέως κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου μετὰ δακρύων ἔλεγε· Πιστεύω, Κύριε· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπετίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ· "Τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν, ἐγώ σοι ἐπιτάσσω· Ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν." Καὶ κράξαν, καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτὸν, ἐξῆλθε· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρὸς, ὥστε πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς, κρατήσας αὐτὸν τῆς χειρὸς, ἤγειρεν αὐτόν· [q] καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. Ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ Θεοῦ. [r] Καὶ εἰσελθόντα αὐτὸν εἰς οἶκον, οἱ μα-

[q] Luc. ix. 42, 43. [r] Marc. ix. 28.

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 32. Post Pascha tertium. LOCUS. Confinia Cæsareæ Philippi.

θηταὶ αὐτȣ̃ ἐπηρώτων αὐτὸν κατ᾽ ἰδίαν[s] [s]Διατί ἡμεῖς ȣ̓κ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; Ὁ δὲ Ἰησȣ̃ς εἶπεν αὐτοῖς· "Διὰ τ̄ ἀπιςίαν ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίςιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τȣ́τῳ· Μετάβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ, ȣ̀ μεταβήσεται· ȣ̀ ȣ̓δὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν. Τȣ̃το δὲ τὸ γένος ȣ̓κ ἐκπορεύεται, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ ȣ̀ νηςείᾳ."

§. 77. *Christus passionem et resurrectionem suam rursus prædicit.*

[t]Καὶ ἐκεῖθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τ̄ Γαλιλαίας· καὶ ȣ̓κ ἤθελεν ἵνα τὶς γνῷ. Ἐδίδασκε γὰρ τȣ̀ς μαθητὰς αὐτȣ̃, ȣ̀ ἔλεγεν αὐτοῖς· "[u]Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγȣς τȣ́τȣς· ὁ γὰρ υἱὸς τ̄ ἀνθρώπȣ μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, [x]ȣ̀ ἀποκτενȣ̃σιν αὐτόν· ȣ̀ ἀποκτανθεὶς, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναςήσεται." [y]Οἱ δὲ ἠγνόȣν τὸ ῥῆμα τȣ́το, ȣ̀ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ᾽ αὐτῶν, ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό· ȣ̀ ἐφοβȣ̃ντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τ̄ ῥήματος τȣ́τȣ.

[t] Galilæa.

[s] Matth. xvii. 19—21.
[t] Marc. ix. 30, 31.
[u] Luc. ix. 44.
[x] Marc. ix. 31.
[y] Luc. ix. 45.

Digitized by Google

§. 78. *Christus miraculum edit solvendi Tributi causa.*

TEMPUS. A.D. 32. Post Pascha tertium. LOCUS. Capernaum.

[z] Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καπερναοὺμ, προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ, καὶ εἶπον· Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα; Λέγει, Ναί. Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων· "Τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ "τίνων λαμβάνουσι τέλη, ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν "αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων;" Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων. Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "Ἄραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί. Ἵνα δὲ μὴ "σκανδαλίσωμεν αὐτοὺς, πορευθεὶς εἰς τὴν θά-"λασσαν, βάλε ἄγκιστρον, καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶ-"τον ἰχθὺν ἆρον· καὶ, ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, "εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς "ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ."

§. 79. *Discipuli contendunt inter se, quis major futurus sit. Christi eâ de re agendi ratio et sermo.*

[a] Καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος, ἐπηρώτα αὐτούς· "Τί ἐν τῇ ὁδῷ πρὸς ἑαυτοὺς διελογίζεσθε;" Οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ, τίς μείζων. [b] Ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἰδὼν τὸν

[z] Matth. xvii. 24. *ad fin.* [a] Marc. ix. 33, 34.
[b] Luc. ix. 47.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 32. Post Paschatium.

διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, [c] καθίσας ἐφώνησε τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς· "Εἴ τις "θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος, καὶ "πάντων διάκονος." Καὶ λαβὼν παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν· καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ, εἶπεν αὐτοῖς· "[d] Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν "μὴ στραφῆτε, καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ "εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ὅστις "ἂν ταπεινώσῃ ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός "ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Καὶ "ὃς ἐὰν δέξηται παιδίον τοιοῦτον ἐν ἐπὶ τῷ "ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· [e] καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ "δέξηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν ἀποστεί-"λαντά με."

LOCUS. Capernaum.

Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης, λέγων· Διδάσκαλε, εἴδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν· καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε· "Μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν "ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, καὶ "δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί με. Ὃς γὰρ "οὐκ ἔστι καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν. Ὃς γὰρ "ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν τῷ ὀνό-"ματί μου, ὅτι Χριστοῦ ἐστε, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ "μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ. Καὶ ὃς ἂν

[c] Marc. ix. 35, 36.
[d] Matth. xviii. 3—5.
[e] Marc. ix. 37. *ad fin.*

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 32. Post Pascha tertium. LOCUS. Capernaum.

"σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τῶ πιςευόντων εἰς
"ἐμὲ, καλόν ἐςιν αὐτῷ μᾶλλον, εἰ περίκειται
"λίθος μυλικὸς περὶ τὸ τράχηλον αὐτῦ, καὶ βέ-
"βληται εἰς τὴν θάλασσαν. Καὶ ἐὰν σκανδαλίζῃ
"σε ἡ χεὶρ σε, ἀπόκοψον αὐτήν· καλόν σοί ἐςι
"κυλλὸν εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ τὰς δύο χεῖ-
"ρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ
"πῦρ τὸ ἄσβεςον· ὅπε ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τε-
"λευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. Καὶ ἐὰν ὁ
"πὰς σε σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· κα-
"λόν ἐςί σοι εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν, ἢ τὰς
"δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν, εἰς
"τὸ πῦρ τὸ ἄσβεςον· ὅπε ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ
"τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. Καὶ ἐὰν ὁ
"ὀφθαλμός σε σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν·
"καλόν σοί ἐςι μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν
"βασιλείαν τῦ Θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα
"βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τῦ πυρός· ὅπε ὁ σκώ-
"ληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέν-
"νυται. Πᾶς γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται, καὶ πᾶσα
"θυσία ἁλὶ ἁλισθήσεται. Καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν
"δὲ τὸ ἅλας ἄναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρ-
"τύσετε; Ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλας, καὶ εἰρηνεύετε
"ἐν ἀλλήλοις.

"[f] Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶ μικρῶν
"τέτων· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν

[f] Matth. xviii. 10. ad fin.

TEMPUS. A.D. 32. Post Pascha tertium.

LOCUS. Capernaum.

"ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρόσωπον
"τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Ἦλθε γὰρ ὁ
"υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός. Τί ὑμῖν
"δοκεῖ; Ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν
"πρόβατα, καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ ἀφεὶς
"τὰ ἐννενηκονταεννέα, ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶς,
"ζητεῖ τὸ πλανώμενον; Καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν
"αὐτὸ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ
"μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐννενηκονταεννέα τοῖς μὴ
"πεπλανημένοις. Οὕτως οὐκ ἔστι θέλημα ἔμ-
"προσθεν τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ἵνα
"ἀπόληται εἷς τῶν μικρῶν τούτων.

"Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου,
"ὕπαγε, καὶ ἔλεγξον αὐτὸν μεταξύ σου καὶ αὐτοῦ
"μόνου· ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου.
"Ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἔτι
"ἕνα ἢ δύο· ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ
"τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα. Ἐὰν δὲ παρακούσῃ
"αὐτῶν, εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τὴν ἐκκλη-
"σίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ
"τελώνης. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε
"ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ὅσα
"ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τῷ
"οὐρανῷ. Πάλιν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν δύο ὑμῶν
"συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγ-
"ματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς
"παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Οὗ γάρ

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 32. Post Pascha tertium.

"εἰσὶ δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, "ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν."

LOCUS. Capernaum.

Τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε· Κύριε, ποσάκις ἁμαρτήσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις; Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "Οὐ λέγω σοι, ἕως ἑπτάκις, ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτά. Διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησε συναῖραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. Ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη αὐτῷ εἷς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. Μὴ ἔχοντος δὲ αὐταῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ πραθῆναι, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἀποδοθῆναι. Πεσὼν οὖν ὁ δοῦλος προσεκύνει αὐτῷ, λέγων· Κύριε, μακροθύμησον ἐπ' ἐμοὶ, καὶ πάντα σοι ἀποδώσω. Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτὸν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. Ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια· καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγε, λέγων· Ἀπόδος μοι ὅ, τι ὀφείλεις. Πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ παρεκάλει αὐτὸν, λέγων· Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοὶ, καὶ πάντα ἀποδώσω σοι. Ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν· ἀλλ' ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν, ἕως οὗ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον. Ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι

TEMPUS. A.D. 32. Post Pascha tertium.

LOCUS. Capernaum.

"αὐτοῦ τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα· καὶ
"ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ αὐτῶν πάντα
"τὰ γενόμενα. Τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν
"ὁ κύριος αὐτὲ λέγει αὐτῷ· Δεῦτε πονηρὲ, πᾶ-
"σαν τ ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρε-
"κάλεσάς με· οὐκ ἔδει καί σε ἐλεῆσαι τ σύν-
"δουλόν σε, ὡς καὶ ἐγώ σε ἠλέησα; Καὶ ὀργι-
"σθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς
"βασανισταῖς, ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον
"αὐτῷ. Οὕτω καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος
"ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ
"αὐτὲ ἀπὸ τ καρδιῶν ὑμῶν τὰ παραπτώματα
"αὐτῶν."

§. 80. *Septuaginta Discipuli, moniti a Christo quo pacto se gerant, mittuntur.*

Galilæa: *forsitan* Capernaum.

5 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ Κύριος καὶ ἑτέρους
ἑβδομήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο πρὸ
προσώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ
ἔμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι. Ἔλεγεν οὖν πρὸς αὐ-
τούς· "Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται
"ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τ κυρίου τ θερισμοῦ, ὅπως
"ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τ θερισμὸν αὐτοῦ. Ὑπ-
"άγετε· ἰδὲ, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν
"μέσῳ λύκων. Μὴ βαστάζετε βαλάντιον, μὴ
"πήραν, μηδὲ ὑποδήματα· καὶ μηδένα κατὰ τ

5 Luc. x. 1—16.

TEMPUS. A.D. 32. Post Pascha tertium.

LOCUS, Galilæa: *forsitan* Capernaum.

" ὁδὸν ἀσπάσησθε. Εἰς ἣν δ' ἂν οἰκίαν εἰσέρ-
" χησθε, πρῶτον λέγετε· Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ.
" Καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἐκεῖ ὁ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύ-
" σεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε,
" ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ
" μένετε, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν·
" ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ἐστι. Μὴ
" μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. Καὶ εἰς ἣν
" δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ δέχωνται ὑμᾶς,
" ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν. Καὶ θερα-
" πεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς·
" Ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Εἰς
" ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ μὴ δέχωνται
" ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς,
" εἴπατε· Καὶ τὸ κονιορτὸν τὸ κολληθέντα ἡμῖν
" ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν
" τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βα-
" σιλεία τοῦ Θεοῦ. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι Σοδόμοις
" ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται, ἢ τῇ
" πόλει ἐκείνῃ.

" Οὐαί σοι, Χοραζίν· οὐαί σοι, Βηθσαϊδά·
" ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις
" αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ
" σποδῷ καθήμεναι μετενόησαν. Πλὴν Τύρῳ
" καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει, ἢ
" ὑμῖν. Καὶ σὺ, Καπερναοὺμ, ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ
" ὑψωθεῖσα, ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ. Ὁ

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 32. Post Pascha tertium.

LOCUS. Galilæa: *forsitan* Capernaum.

"ἀκούων ὑμῶν, ἐμοῦ ἀκούει· καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς,
"ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν, ἀθετεῖ τὸν ἀπο-
"στείλαντά με."

§. 81. *Christus Hierosolymam petit ad festum Tabernaculorum. Illius agendi ratio et sermo, dum festum celebratur.*

Sex menses post Pascha tertium.

[h] Ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, ἡ σκηνοπηγία. Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· Μετάβηθι ἐντεῦθεν, καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρήσωσι τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς. Οὐδεὶς γὰρ ἐν κρυπτῷ τι ποιεῖ, καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι. Εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ. Οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πάρεστιν· "ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμος. "Οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς· ἐμὲ δὲ μι-"σεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ ἔργα "αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. Ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν "ἑορτὴν ταύτην· ἐγὼ οὔπω ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορ-"τὴν ταύτην, ὅτι ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πεπλή-"ρωται." Ταῦτα δὲ εἰπὼν αὐτοῖς, ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ.

Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτὴν, οὐ φανερῶς, ἀλλ' ὡς ἐν

h Joh. vii. 2. *ad fin.*

TEMPUS. A. D. 32. Sex menses post Pascha tertium.

LOCUS. Hierosolyma.

κρυπτῷ. Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ, καὶ ἔλεγον· Πῦ ἐςιν ἐκεῖνος; Καὶ γογγυσμὸς πολὺς περὶ αὐτῦ ἦν ἐν τοῖς ὄχλοις. Οἱ μὲν ἔλεγον· Ὅτι ἀγαθός ἐςιν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον· Οὔ· ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. Οὐδεὶς μέντοι παῤῥησία ἐλάλει περὶ αὐτῦ, διὰ τὸν φόβον τῶ Ἰυδαίων.

Ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης, ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ ἐδίδασκε. Καὶ ἐθαύμαζον οἱ Ἰυδαῖοι, λέγοντες· Πῶς ὗτος γράμματα οἶδε, μὴ μεμαθηκώς; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησῦς, καὶ εἶπεν· "Ἡ ἐμὴ διδαχὴ ὐκ ἔςιν ἐμὴ, ἀλλὰ τῦ πέμ-"ψαντός με. Ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτῦ "ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδαχῆς, πότερον ἐκ "τῦ Θεῦ ἐςιν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτῦ λαλῶ. Ὁ ἀφ' "ἑαυτῦ λαλῶν, τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζη-"τῶν τὴν δόξαν τῦ πέμψαντος αὐτὸν, ὗτος ἀλη-"θής ἐςι, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ ὐκ ἔςιν. Οὐ Μω-"σῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον, καὶ ὐδεὶς ἐξ ὑμῶν "ποιεῖ τὸν νόμον; Τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι;" Ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος, καὶ εἶπε· Δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· "Ἓν ἔργον ἐποίησα, καὶ πάντες "θαυμάζετε. Διὰ τῦτο Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν "τὴν περιτομὴν, (ὐχ ὅτι ἐκ τῦ Μωσέως ἐςὶν, ἀλλ' "ἐκ τῶ πατέρων·) καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε "ἄνθρωπον. Εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 32. Sex menses post Pascha tertium.

LOCUS. Hierosolyma.

"ἐν σαββάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μωσέως, "ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα "ἐν σαββάτῳ; Μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν "δικαίαν κρίσιν κρίνατε." Ἔλεγον ἔν τινες ἐκ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν· Οὐχ ἑτός ἐςιν ὃν ζητεῦσιν ἀποκτεῖναι; καὶ ἴδε, παῤῥησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσι. Μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες ὅτι ἑτός ἐςιν ἀληθῶς ὁ Χριςός; Ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν πόθεν ἐςίν· ὁ δὲ Χριςὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐςίν. Ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγων· "Κἀμὲ "οἴδατε, καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ "οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔςιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, "ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. Ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν, ὅτι "παρ' αὐτοῦ εἰμι, κἀκεῖνός με ἀπέςειλεν."

Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι· καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. Πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου ἐπίςευσαν εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον· Ὅτι ὁ Χριςὸς, ὅταν ἔλθῃ, μήτι πλείονα σημεῖα τούτων ποιήσει ὧν οὗτος ἐποίησεν; Ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα· καὶ ἀπέςειλαν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς ὑπηρέτας, ἵνα πιάσωσιν αὐτόν.

Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Ἔτι μικρὸν "χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν "πέμψαντά με. Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὑρήσετε·

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 32. Sex menses post Pascha tertium. LOCUS. Hierosolyma.

"καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν." Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς· Πῦ οὗτος μέλλει πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι, καὶ διδάσκειν τοὺς Ἕλληνας; Τίς ἐστιν οὗτος ὁ λόγος ὃν εἶπε· "Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὑρήσετε·" καὶ "ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;" Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἱστήκει ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔκραξε, λέγων· "Ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρός με, καὶ πινέτω. Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφὴ, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος." Τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ Πνεύματος οὗ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὔπω γὰρ ἦν Πνεῦμα ἅγιον, ὅτι ὁ Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη.

Πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου, ἀκούσαντες τοῦ λόγου, ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης· ἄλλοι ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός· ἄλλοι δὲ ἔλεγον· Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται; Οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν, ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαβὶδ, καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ, τῆς κώμης ὅπου ἦν Δαβὶδ, ὁ Χριστὸς ἔρχεται; Σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν. Τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν· ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας.

Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς

TEMPUS. A.D. 32. Sex menses post Pascha tertium.

καὶ Φαρισαίους· καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· Διατί ἐκ ἠγάγετε αὐτόν; Ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· Οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὡς ἔτος ὁ ἄνθρωπος. Ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι· Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; Μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίςευσεν εἰς αὐτὸν, ἢ ἐκ τ Φαρισαίων; ἀλλ' ὁ ὄχλος ἔτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον ἐπικατάρατοί εἰσι. Λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτοὺς, ὁ ἐλθὼν νυκτὸς πρὸς αὐτὸν, εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν· Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τ ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκέσῃ παρ' αὐτε πρότερον, καὶ γνῷ τί ποιεῖ; Ἀπεκρίθησαν, καὶ εἶπον αὐτῷ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐρεύνησον καὶ ἴδε, ὅτι προφήτης ἐκ τ Γαλιλαίας ἐκ ἐγήγερται. Καὶ ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τ οἶκον αὐτε.

LOCUS. Hierosolyma.

[i] Ἰησε δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τ Ἐλαιῶν.

Mons Oliveti.

§. 82. *Mulier in adulterio deprehensa coram Christo sistitur.*

[k] Ὄρθρε δὲ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτόν· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτέ. Ἄγεσι δὲ οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς αὐτὸν γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ κατειλημμένην· καὶ, ςήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ, λέγεσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατειλήφθη ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένη· ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆς

Hierosolyma: Templum.

[i] Joh. viii. 1. [k] Joh. viii. 2—11.

TEMPUS. A.D. 32. Sex menses post Pascha tertium. ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι· σὺ ἔν τί λέγεις; Τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτόν, ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. Ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες αὐτόν, ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐτούς· "Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος ἐπ' αὐτῇ βαλέτω." Καὶ πάλιν κάτω κύψας ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. Οἱ δὲ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι, ἐξήρχοντο εἷς καθ' εἷς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως τῶν ἐσχάτων· καὶ κατελείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ ἑστῶσα. Ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικὸς, εἶπεν αὐτῇ· "Ἡ γυνὴ, ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου; οὐδείς σε κατέκρινεν;" Ἡ δὲ εἶπεν· Οὐδείς, Κύριε. Εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· "Οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω· πορεύου, καὶ μηκέτι ἁμάρτανε."

LOCUS. Hierosolyma: Templum.

§. 83. *Sermones a Christo habiti cum Scribis et Pharisæis, cum iis qui in illum credebant, cumque Judæis non credentibus.*

"[1] Πάλιν οὖν ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς ἐλάλησε, λέγων· "Ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσει ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς." Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι·

[1] Joh. viii. 12. *ad fin.*

TEMPUS. A. D. 32. Sex menses post Pascha tertium.

LOCUS. Hierosolyma: Templum.

Σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σε οὐκ ἔστιν ἀληθής. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· "Κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου· ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον, καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι, καὶ ποῦ ὑπάγω. Ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. Καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθής ἐστιν· ὅτι μόνος οὐκ εἰμί, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ. Καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται· Ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν. Ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ." Ἔλεγον οὖν αὐτῷ· Ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ σου; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· "Οὔτε ἐμὲ οἴδατε, οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ᾔδειτε ἄν." Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Ἐγὼ ὑπάγω, καὶ ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε. Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν." Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· Μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτόν, ὅτι λέγει· "Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;" Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· "Ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ

TEMPUS. A.D. 32. Sex menses post Pascha tertium.

LOCUS. Hierosolyma: Templum.

"ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. Εἶπον οὖν ὑμῖν, ὅτι ἀπο-
"θανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ
"μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν
"ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν." Ἔλεγον οὖν αὐτῷ· Σὺ
τίς εἶ; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Τὴν ἀρ-
"χὴν ὅ, τι καὶ λαλῶ ὑμῖν. Πολλὰ ἔχω περὶ
"ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με
"ἀληθής ἐστι· κἀγὼ ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα
"λέγω εἰς τὸν κόσμον." Οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πα-
τέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
"Ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώ-
"σεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν,
"ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ μου, ταῦτα
"λαλῶ. Καὶ ὁ πέμψας με, μετ' ἐμοῦ ἐστιν.
"Οὐκ ἀφῆκέ με μόνον ὁ πατὴρ, ὅτι ἐγὼ τὰ
"ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε." Ταῦτα αὐτοῦ
λαλοῦντος, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. Ἔλε-
γεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ
Ἰουδαίους· "Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ
"ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου ἐστέ· καὶ γνώσεσθε
"τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς."
Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ
οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις·
Ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· "Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ
"ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλός ἐστι τῆς ἁμαρτίας.
"Ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα·

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 32. Sex menses post Pascha tertium.

LOCUS. Hierosolyma: Templum.

"ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα. Ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς
"ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε. Οἶδα
"ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με
"ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν
"ὑμῖν. Ἐγὼ, ὃ ἑώρακα παρὰ τῷ πατρί μου,
"λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν, ὃ ἑωράκατε παρὰ τῷ πα-
"τρὶ ὑμῶν, ποιεῖτε." Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον
αὐτῷ· Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστι. Λέγει
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραὰμ ἦτε,
"τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε ἄν. Νῦν δὲ ζη-
"τεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν
"ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ Θεοῦ· τοῦτο
"Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν. Ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα
"τοῦ πατρὸς ὑμῶν." Εἶπον οὖν αὐτῷ· Ἡμεῖς ἐκ
πορνείας οὐ γεγεννήμεθα· ἕνα πατέρα ἔχομεν,
τὸν Θεόν. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Εἰ ὁ
"Θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ
"γὰρ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ'
"ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλε.
"Διατί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ
"δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν. Ὑμεῖς
"ἐκ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας
"τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. Ἐκεῖνος ἀν-
"θρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ
"οὐχ ἕστηκεν· ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ.
"Ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ·
"ὅτι ψεύστης ἐστὶ, καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Ἐγὼ δὲ

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 32. Sex menses post Pascha tertium.

LOCUS. Hierosolyma: Templum.

"ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι. Τίς
"ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ δὲ
"ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι;
"Ὁ ὢν ἐκ τοῦ Θεοῦ, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ ἀκούει·
"διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ
"ἐστέ."

Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον αὐτῷ· Οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς, ὅτι Σαμαρείτης εἶ σὺ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· "Ἐγὼ
"δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου,
"καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ με. Ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν
"δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. Ἀμὴν
"ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν λόγον τὸν ἐμὸν τη-
"ρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα."
Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις· Ἀβραὰμ ἀπέθανε καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις· Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσεται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα. Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραὰμ, ὅστις ἀπέθανε; καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον· Τίνα σεαυτὸν σὺ ποιεῖς; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· "Ἐὰν
"ἐγὼ δοξάζω ἐμαυτὸν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν·
"ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέ-
"γετε ὅτι Θεὸς ὑμῶν ἐστι. Καὶ οὐκ ἐγνώκατε
"αὐτόν· ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν· καὶ ἐὰν εἴπω ὅτι οὐκ
"οἶδα αὐτὸν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν, ψεύστης· ἀλλ'
"οἶδα αὐτὸν, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. Ἀβραὰμ

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 32. Sex menses post Pascha tertium.

LOCUS. Hierosolyma: Templum.

"ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν
"τὴν ἐμήν· καὶ εἶδε, καὶ ἐχάρη."

Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν· Πεντήκοντα ἔτη οὔπω ἔχεις· καὶ Ἀβραὰμ ἑώρακας; Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν "Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγώ εἰμι."

Ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν. Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν· καὶ παρῆγεν οὕτως.

§. 84. *Christus hominem a nativitate cæcum sanat. Quæ ex hoc miraculo consecuta sint.*

Hierosolyma.

[m] Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Ῥαββεί, τίς ἥμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· "Οὔτε οὗτος ἥμαρτεν, οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ· ἀλλ' "ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ. Ἐμὲ "δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με "ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νὺξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται "ἐργάζεσθαι. Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμι "τοῦ κόσμου." Ταῦτα εἰπὼν, ἔπτυσε χαμαὶ, καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἐπέχρισε τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ· καὶ εἶπεν αὐτῷ· "Ὕπαγε, νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ "Σιλωάμ·" ὃ ἑρμηνεύεται, ἀπεσταλμένος. Ἀπ-

[m] Joh. ix. 1. *ad fin.*

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 32. Sex menses post Pascha tertium.

ἦλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθε βλέπων. Οἱ οὖν γείτονες, καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον ὅτι τυφλὸς ἦν, ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν; Ἄλλοι ἔλεγον· Ὅτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι δέ· Ὅτι ὅμοιος αὐτῷ ἐστιν. Ἐκεῖνος ἔλεγεν· Ὅτι ἐγώ εἰμι. Ἔλεγον οὖν αὐτῷ· Πῶς ἀνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν· Ἄνθρωπος λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησε, καὶ ἐπέχρισέ μου τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ εἶπέ μοι· Ὕπαγε εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, καὶ νίψαι. Ἀπελθὼν δὲ καὶ νιψάμενος, ἀνέβλεψα. Εἶπον οὖν αὐτῷ· Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; Λέγει, Οὐκ οἶδα. Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τόν ποτε τυφλόν. Ἦν δὲ σάββατον ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. Πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Πηλὸν ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ ἐνιψάμην, καὶ βλέπω. Ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές· Οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. Ἄλλοι ἔλεγον· Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; Καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. Λέγουσι τῷ τυφλῷ πάλιν· Σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; Ὁ δὲ εἶπεν· Ὅτι προφήτης ἐστίν.

LOCUS. Hierosolyma.

Οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι

TEMPUS. A.D. 32. Sex menses post Pascha tertium.

LOCUS. Hierosolyma.

τυφλὸς ἦν καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτε ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος. Καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς, λέγοντες· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς ἄρτι βλέπει; Ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ, καὶ εἶπον· Οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· πῶς δὲ νῦν βλέπει, οὐκ οἴδαμεν· ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν· αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε· αὐτὸς περὶ αὐτοῦ λαλήσει. Ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα, ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστὸν, ἀποσυνάγωγος γένηται. Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον· Ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε.

Ἐφώνησαν οὖν ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον ὃς ἦν τυφλὸς, καὶ εἶπον αὐτῷ· Δὸς δόξαν τῷ Θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἁμαρτωλός ἐστιν. Ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν· Εἰ ἁμαρτωλός ἐστιν, οὐκ οἶδα· ἕν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὢν, ἄρτι βλέπω. Εἶπον δὲ αὐτῷ πάλιν· Τί ἐποίησέ σοι; πῶς ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Εἶπον ὑμῖν ἤδη, καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; Ἐλοιδόρησαν οὖν αὐτὸν, καὶ εἶπον· Σὺ εἶ μαθητὴς ἐκείνου· ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωσέως ἐσμὲν μαθηταί. Ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι Μωσῇ λε-

TEMPUS. A.D. 32. Sex menses post Pascha tertium. LOCUS. Hierosolyma.

λάλησεν ὁ Θεός· τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν. Ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐν γὰρ τούτῳ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστὶ, καὶ ἀνέῳξέ μου τοὺς ὀφθαλμούς. Οἴδαμεν δὲ ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ ἀκούει· ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. Ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξέ τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου. Εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· Ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; Καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.

Ἤκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω· καὶ, εὑρὼν αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ· "Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν "υἱὸν τοῦ Θεοῦ;" Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, καὶ εἶπε· Τίς ἐστι, Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "Καὶ ἑώρακας αὐτὸν, καὶ ὁ λαλῶν "μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν." Ὁ δὲ ἔφη· Πιστεύω, Κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· "Εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸ κόσμον τοῦτον ἦλθον, "ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσι, καὶ οἱ βλέποντες "τυφλοὶ γένωνται."

Καὶ ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα οἱ ὄντες μετ' αὐτοῦ, καὶ εἶπον αὐτῷ· Μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοί ἐσμεν; Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Εἰ τυφλοὶ ἦτε, "οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρτίαν. Νῦν δὲ λέγετε· Ὅτι "βλέπομεν· ἡ οὖν ἁμαρτία ὑμῶν μένει."

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 32. Sex menses post Pascha tertium.

LOCUS. Hierosolyma.

"[n] Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων, ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶ καὶ ληστής. Ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας, ποιμήν ἐστι τῶν προβάτων. Τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει· καὶ τὰ ἴδια πρόβατα καλεῖ κατ' ὄνομα, καὶ ἐξάγει αὐτά. Καὶ ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα ἐκβάλῃ ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται· καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἴδασι τὴν φωνὴν αὐτοῦ. Ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ· ὅτι οὐκ οἴδασι τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν." Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς.

Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων. Πάντες ὅσοι πρὸ ἐμοῦ ἦλθον, κλέπται εἰσὶ καὶ λῃσταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. Ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται· καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὑρήσει. Ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσι, καὶ περισσὸν ἔχωσιν. Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. Ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν

[n] Joh. x. 1—21.

TEMPUS. A.D. 32. Sex menses post Pascha tertium.

LOCUS. Hierosolyma.

"προβάτων· ὁ μισθωτὸς δὲ, καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν,
"οὗ οὐκ εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον
"ἐρχόμενον, καὶ ἀφίησι τὰ πρόβατα, καὶ φεύγει·
"καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτὰ, καὶ σκορπίζει τὰ
"πρόβατα. Ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει, ὅτι μισ-
"θωτός ἐστι, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων.
"Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς, καὶ γινώσκω τὰ
"ἐμὰ, καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν. Καθὼς γι-
"νώσκει με ὁ πατὴρ, κἀγὼ γινώσκω τὸν πατέρα·
"καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων.
"Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς
"αὐλῆς ταύτης· κἀκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ τὴν
"φωνῆς μου ἀκούσουσι· καὶ γενήσεται μία ποίμνη,
"εἷς ποιμήν. Διὰ τοῦτο ὁ πατήρ με ἀγαπᾷ,
"ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν
"λάβω αὐτήν. Οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ·
"ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ. Ἐξουσίαν
"ἔχω θεῖναι αὐτὴν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λα-
"βεῖν αὐτήν. Ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ
"τοῦ πατρός μου."

Σχίσμα οὖν πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους. Ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· Δαιμόνιον ἔχει, καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε; Ἄλλοι ἔλεγον· Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστι δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοίγειν;

Digitized by Google

§. 85. *Septuaginta Discipulorum reditus.*

TEMPUS. A.D. 33. Post Pascha tertium. Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

LOCUS. Inter eundum in Galilæam.

Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς, λέγοντες· Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. Εἶπε δὲ αὐτοῖς· "Ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν, ὡς ἀστραπὴν, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα. Ἰδοὺ, δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ· καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσῃ. Πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε, ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται· χαίρετε δὲ μᾶλλον ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς."

Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν· "Ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναὶ ὁ πατὴρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. Πάντα παρεδόθη μοι ὑπὸ τοῦ πατρός μου· καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστιν ὁ υἱὸς, εἰ μὴ ὁ πατὴρ· καὶ τίς ἐστιν ὁ πατὴρ, εἰ μὴ ὁ υἱὸς, καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι."

Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς, κατ' ἰδίαν εἶπε· "Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προ-

* Luc. x. 17—24.

TEMPUS. A.D. 33. Post Pascha tertium. Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

LOCUS. Inter eundum in Galilæam.

"φῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς
"βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε,
"καὶ οὐκ ἤκουσαν."

§. 86. *Docetur Legisperitus quomodo vita æterna comparetur.*

Galilæa.

P Καὶ ἰδοὺ, νομικός τις ἀνέστη, ἐκπειράζων αὐ-
τὸν, καὶ λέγων· Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν
αἰώνιον κληρονομήσω; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν·
"Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις;"
Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν
Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυ-
χῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς
διανοίας σου· καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Εἶπε
δὲ αὐτῷ· "Ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, καὶ
"ζήσῃ." Ὁ δὲ, θέλων δικαιῶν ἑαυτὸν, εἶπε πρὸς
τὸν Ἰησοῦν· Καὶ τίς ἐστί μου πλησίον; Ὑπολα-
βὼν δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· "Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν
"ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἰεριχὼ, καὶ λῃσταῖς περιέ-
"πεσεν· οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν, καὶ πληγὰς ἐπι-
"θέντες, ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχά-
"νοντα. Κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέ-
"βαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ· καὶ, ἰδὼν αὐτὸν, ἀντι-
"παρῆλθεν. Ὁμοίως δὲ καὶ Λευΐτης, γενόμενος
"κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν, ἀντιπαρῆλθε.
"Σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων, ἦλθε κατ' αὐτὸν, καὶ

P Luc. x. 25—37.

TEMPUS. A.D. 33. Post Pascha tertium. Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

LOCUS. Galilæa.

"ἰδὼν αὐτὸν, ἐσπλαγχνίσθη· καὶ προσελθὼν
"κατέδησε τὰ τραύματα αὐτῷ, ἐπιχέων ἔλαιον
"καὶ οἶνον· ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον
"κτῆνος, ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον, καὶ ἐπε-
"μελήθη αὐτοῦ. Καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐξελθὼν,
"ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ, καὶ
"εἶπεν αὐτῷ· Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅ, τι ἂν
"προσδαπανήσῃς, ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με
"ἀποδώσω σοι. Τίς οὖν τούτων τῶν τριῶν δοκεῖ
"σοι πλησίον γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς
"λῃστάς;" Ὁ δὲ εἶπεν· Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος
μετ' αὐτοῦ. Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "Πορεύου,
"καὶ σὺ ποίει ὁμοίως."

§. 87. *Discipuli rursus orandi modum docentur.*

[q] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσεύχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέ τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. Εἶπε δὲ αὐτοῖς· "Ὅταν προσ-
"εύχησθε, λέγετε· ΠΑΤΕΡ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς
"οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ
"βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν
"οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ γῆς. Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν
"ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν. Καὶ ἄφες
"ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν· καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίε-

q Luc. xi. 1—13.

TEMPUS. A.D. 33. Post Pascha tertium. Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

LOCUS. Galilæa.

"μεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς
"ἡμᾶς εἰς πειρασμὸν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ
"πονηροῦ." Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· "Τίς ἐξ
"ὑμῶν ἔξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν
"μεσονυκτίου, καὶ εἴπῃ αὐτῷ· Φίλε, χρῆσόν μοι
"τρεῖς ἄρτους, ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ
"ὁδοῦ πρός με, καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ·
"κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἴπῃ· Μή μοι κό-
"πους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ
"παιδία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ
"δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. Λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ
"οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς, διὰ τὸ εἶναι αὐτοῦ φί-
"λον, διά γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει
"αὐτῷ ὅσων χρῄζει. Κἀγὼ ὑμῖν λέγω· Αἰ-
"τεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε·
"κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. Πᾶς γὰρ ὁ αἰ-
"τῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρού-
"οντι ἀνοιγήσεται. Τίνα δὲ ὑμῶν τὸν πατέρα
"αἰτήσει ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ;
"εἰ καὶ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν ἐπιδώσει
"αὐτῷ; ἢ καὶ ἐὰν αἰτήσῃ ᾠὸν, μὴ ἐπιδώσει αὐ-
"τῷ σκορπίον; Εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὑπάρ-
"χοντες, οἴδατε ἀγαθὰ δόματα διδόναι τοῖς
"τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ
"οὐρανοῦ δώσει Πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν
"αὐτόν;"

Digitized by Google

§. 88. *Christus sanat mulierem, quæ per annos 18 infirma et inclinata fuerat.*

TEMPUS. A.D. 33. Post Pascha tertium. Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

LOCUS. Galilæa.

[1] Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασι. Καὶ ἰδὲ, γυνὴ ἣν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ· καὶ ἦν συγκύπτουσα, καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. Ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησε, καὶ εἶπεν αὐτῇ· "Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου." Καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ ὄχλῳ· Ἓξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ Κύριος, καὶ εἶπεν· "Ὑποκριτὰ, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ "οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς "φάτνης, καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; Ταύτην δὲ, "θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ Σατα- "νᾶς ἰδὲ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι "ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;" Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατησχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

[1] Luc. xiii. 10—21.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Post Pascha tertium. Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

LOCUS. Galilæa.

Ἔλεγε δέ· "Τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ
"Θεοῦ; καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; Ὁμοία ἐστὶ
"κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν
"εἰς κῆπον ἑαυτοῦ· καὶ ηὔξησε, καὶ ἐγένετο εἰς δέν-
"δρον μέγα, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκή-
"νωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ."

Καὶ πάλιν εἶπε· "Τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν
"τοῦ Θεοῦ; Ὁμοία ἐστὶ ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ
"ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυ-
"μώθη ὅλον."

§. 89. *Christus quæstioni respondet, Utrum pauci salvi futuri sint?*

[a] Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας δι-
δάσκων, καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱερουσαλήμ.
Εἶπε δέ τις αὐτῷ· Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζό-
μενοι; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· "Ἀγωνίζεσθε
"εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πολλοί,
"λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύ-
"σουσιν. Ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ
"ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἑστάναι,
"καὶ κρούειν τὴν θύραν, λέγοντες· Κύριε, κύριε,
"ἄνοιξον ἡμῖν· καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν· Οὐκ
"οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ· τότε ἄρξεσθε λέγειν·
"Ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου, καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς
"πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας. Καὶ ἐρεῖ· Λέγω

[a] Luc. xiii. 22. *ad fin.*

TEMPUS. A.D. 33. Post Pascha tertium. Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

LOCUS. Galilæa.

"ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐςέ· ἀπόςητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας. Ἐκεῖ ἔςαι ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν ὄψησθε Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ, καὶ πάντας τοὺς προφήτας, ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. Καὶ ἥξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν, καὶ ἀπὸ βορρᾶ καὶ νότου· καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἰδοὺ, εἰσὶν ἔσχατοι οἳ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶ πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι."

Ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθόν τινες Φαρισαῖοι, λέγοντες αὐτῷ· Ἔξελθε, καὶ πορεύου ἐντεῦθεν· ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· "Πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ· Ἰδοὺ, ἐκβάλλω δαιμόνια, καὶ ἰάσεις ἐπιτελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. Πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι· ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ. Ἱερουσαλὴμ, Ἱερουσαλὴμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτὴν, πόσακις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις τὴν ἑαυτοῦ νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε; Ἰδοὺ, ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος· ἀμὴν δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ με ἴδητε ἕως ἂν ἥξῃ ὅτε εἴπητε, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου."

Digitized by Google

§. 90. *Quæ acta sunt, cum Christus die Sabbati cum quodam Pharisæorum principe panem manducaret.*

TEMPUS. A. D. 33. Post Pascha tertium. Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

LOCUS. Galilæa.

[t] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν. καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους, λέγων· "Εἰ ἔξεστι τῷ σαββάτῳ θε-
"ραπεύειν;" Οἱ δὲ ἡσύχασαν. Καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν, καὶ ἀπέλυσε. Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπε· "Τίνος ὑμῶν ὄνος ἢ
"βοῦς εἰς φρέαρ ἐμπεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνα-
"σπάσει αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;" Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι αὐτῷ πρὸς ταῦτα.

Ἔλεγε δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολὴν, ἐπέχων πῶς τοὺς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς· "Ὅταν κληθῇς ὑπό τινος εἰς
"γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν·
"μήποτε ἐντιμότερός σου ᾖ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ·
"Καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας, ἐρεῖ σοι·
"Δὸς τούτῳ τόπον· καὶ τότε ἄρξῃ μετ' αἰσχύνης
"τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. Ἀλλ' ὅταν κλη-
"θῇς, πορευθεὶς ἀνάπεσον εἰς τὸν ἔσχατον τόπον·
"ἵνα, ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώς σε, εἴπῃ σοι· Φίλε,

[t] Luc. xiv. 1—14.

TEMPUS. A.D. 33. ost Pascha ertium. nter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

LOCUS. Galilæa.

"προσανάβηθι ἀνώτερον. Τότε ἔσται σοὶ δόξα
"ἐνώπιον τῶν συνανακειμένων σοι. Ὅτι πᾶς ὁ
"ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται· καὶ ὁ ταπεινῶν
"ἑαυτὸν ὑψωθήσεται."

Ἔλεγε δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν· "Ὅταν
"ποιῇς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους
"σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς συγγενεῖς
"σου, μηδὲ γείτονας πλουσίους· μήποτε καὶ αὐτοί
"σε ἀντικαλέσωσι, καὶ γένηταί σοι ἀνταπόδο-
"μα. Ἀλλ' ὅταν ποιῇς δοχὴν, κάλει πτω-
"χοὺς, ἀναπήρους, χωλοὺς, τυφλούς· καὶ μακάριος
"ἔσῃ· ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀντα-
"ποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν
"δικαίων."

Ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα, εἶπεν
αὐτῷ· Μακάριος ὃς φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασι-
λείᾳ τοῦ Θεοῦ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· "Ἄνθρωπός
"τις ἐποίησε δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσε πολλούς·
"καὶ ἀπέστειλε τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου
"εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· Ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη
"ἕτοιμά ἐστι πάντα. Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς
"παραιτεῖσθαι πάντες. Ὁ πρῶτος εἶπεν αὐ-
"τῷ· Ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελ-
"θεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρη-
"τημένον. Καὶ ἕτερος εἶπε· Ζεύγη βοῶν ἠγό-
"ρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά·
"ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. Καὶ ἕτερος

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Post Pascha tertium. Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

LOCUS. Galilæa.

"εἶπε· Γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι
"ἐλθεῖν. Καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος
"ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὀργι-
"σθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ· Ἔξ-
"ελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς
"πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ χωλοὺς
"καὶ τυφλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. Καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος·
"Κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστί.
"Καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον· Ἔξελθε
"εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς, καὶ ἀνάγκασον εἰσελ-
"θεῖν, ἵνα γεμισθῇ ὁ οἶκός μου. Λέγω γὰρ
"ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων
"γεύσεταί μου τοῦ δείπνου."

§. 91. *Christus plebem docet, quæ difficultates cum suæ religionis professione conjungantur.*

[u] Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ
στραφεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς· "Εἴ τις ἔρχεται πρός
"με, καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα ἑαυτοῦ καὶ τὸν μητέρα,
"καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ
"τὰς ἀδελφὰς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, οὐ
"δύναταί μου μαθητὴς εἶναι. Καὶ ὅστις οὐ βα-
"στάζει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου,
"οὐ δύναταί μου εἶναι μαθητής. Τίς γὰρ ἐξ
"ὑμῶν, θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι, οὐχὶ πρῶ-
"τον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει

[u] Luc. xiv. 25. *ad fin.*

TEMPUS. A.D. 33. Post Pascha tertium. Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

LOCUS. Galilæa.

"τὰ πρὸς ἀπαρτισμόν; ἵνα μήποτε θέντος
"αὐτοῦ θεμέλιον, καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι,
"πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται ἐμπαίζειν αὐ-
"τῷ, λέγοντες· Ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο
"οἰκοδομεῖν, καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. Ἢ τίς
"βασιλεὺς, πορευόμενος συμβαλεῖν ἑτέρῳ βασι-
"λεῖ εἰς πόλεμον, οὐχὶ καθίσας πρῶτον βου-
"λεύεται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν ἀπαν-
"τῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ'
"αὐτόν; εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ πόρρω ὄντος,
"πρεσβείαν ἀποστείλας, ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην.
"Οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν, ὃς οὐκ ἀποτάσσεται
"πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύναταί μου
"εἶναι μαθητής.

"Καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ,
"ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; οὔτε εἰς γῆν, οὔτε εἰς κο-
"πρίαν εὔθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. Ὁ
"ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω."

§. 92. *Christus adversus Pharisæos et Scribas excusat seipsum, quod publicanos et peccatores doceat.*

[x] Ἦσαν δὲ ἐγγίζοντες αὐτῷ πάντες οἱ τελῶ-
ναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ, ἀκούειν αὐτοῦ. Καὶ διεγό-
γγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ Γραμματεῖς, λέγοντες·
Ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται, καὶ συνεσθίει
αὐτοῖς.

[x] Luc. xv. 1. *ad fin.*

TEMPUS. A.D. 33. Post Pascha tertium. Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

LOCUS. Galilæa.

Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέγων· "Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν "πρόβατα, καὶ ἀπολέσας ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐ κατα- "λείπει τὰ ἐνενηκονταεννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ "πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλὸς, ἕως εὕρῃ αὐτό; "Καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους ἑαυτοῦ "χαίρων· καὶ ἐλθὼν εἰς τὸ οἶκον, συγκαλεῖ τοὺς "φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς· Συγ- "χάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ "ἀπολωλός. Λέγω ὑμῖν, ὅτι οὕτω χαρὰ ἔσται "ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι, ἢ "ἐπὶ ἐνενηκονταεννέα δικαίοις, οἵτινες οὐ χρείαν "ἔχουσι μετανοίας.

"Ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν "ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον, "καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς, ἕως "ὅτου εὕρῃ; Καὶ εὑροῦσα συγκαλεῖται τοὺς φίλους "καὶ τὰς γείτονας, λέγουσα· Συγχάρητέ μοι, "ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα. Οὕτω, "λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων "τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι."

Εἶπε δέ· "Ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς. "Καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί· Πά- "τερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. "Καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸ βίον. Καὶ μετ' οὐ πολ- "λὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος "υἱὸς, ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν· καὶ ἐκεῖ

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 33. Post Pascha tertium. Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

LOCUS. Galilæa.

" διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ἀσώτως.
" Δαπανήσαντος δὲ αὐτὸν πάντα, ἐγένετο λιμὸς
" ἰσχυρὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην· καὶ αὐτὸς
" ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. Καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη
" ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης· καὶ ἔπεμψεν
" αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους.
" Καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν
" κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι· καὶ ἐδίδου αὐτῷ.
" Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν, εἶπε· Πόσοι
" μίσθιοι τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν ἄρτων,
" ἐγὼ δὲ λιμῷ ἀπόλλυμαι; Ἀναστὰς πορεύσο-
" μαι πρὸς τὸν πατέρα μου· καὶ ἐρῶ αὐτῷ· Πά-
" τερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐνώπιόν σου· καὶ
" οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν
" με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου. Καὶ ἀναστὰς ἦλθε
" πρὸς τὸν πατέρα ἑαυτοῦ. Ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν
" ἀπέχοντος, εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ
" ἐσπλαγχνίσθη· καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν
" τράχηλον αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Εἶπε
" δὲ αὐτῷ ὁ υἱός· Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρα-
" νὸν, καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κλη-
" θῆναι υἱός σου. Εἶπε δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς
" δούλους αὐτοῦ· Ἐξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν
" πρώτην, καὶ ἐνδύσατε αὐτὸν, καὶ δότε δακτύλιον
" εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πό-
" δας· καὶ ἐνέγκαντες τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν,
" θύσατε· καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν· ὅτι οὗτος

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Post Pascha tertium. Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

LOCUS. Galilæa.

" ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε· καὶ ἀπολωλὼς
" ἦν, καὶ εὑρέθη. Καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι.
" Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ·
" καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσε συμ-
" φωνίας καὶ χορῶν· καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν
" παίδων αὐτοῦ, ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα. Ὁ
" δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει· καὶ
" ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸ μόσχον τὸ σιτευτὸν, ὅτι
" ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. Ὠργίσθη δὲ,
" καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν. Ὁ οὖν πατὴρ αὐτοῦ
" ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
" εἶπε τῷ πατρί· Ἰδοὺ, τοσαῦτα ἔτη δουλεύω
" σοι, καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ
" ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον, ἵνα μετὰ τῶν
" φίλων μου εὐφρανθῶ. Ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος,
" ὁ καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν, ἦλ-
" θεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν.
" Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ'
" ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ, σά ἐστιν. Εὐφραν-
" θῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου
" οὗτος νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε· καὶ ἀπολωλὼς ἦν,
" καὶ εὑρέθη."

Digitized by Google

§. 93. *Christus, adhibita iniqui villici parabola, Discipulos suos edocet. Pharisæi redarguuntur.*

TEMPUS. A.D. 33. Post Pascha tertium. Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

LOCUS. Galilæa.

[y] Ἔλεγε δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· "Ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος, ὃς εἶχεν οἰκονόμον καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. Καὶ φωνήσας αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ· Τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου· οὐ γὰρ δυνήσῃ ἔτι οἰκονομεῖν. Εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος· Τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. Ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα, ὅταν μετατιθῶμαι τῆς οἰκονομίας, δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν. Καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεωφειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, ἔλεγε τῷ πρώτῳ· Πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου; Ὁ δὲ εἶπεν· Ἑκατὸν βάτους ἐλαίου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντήκοντα. Ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπε· Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; Ὁ δὲ εἶπεν· Ἑκατὸν κόρους σίτου. Καὶ λέγει αὐτῷ· Δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ γράψον ὀγδοήκοντα. Καὶ ἐπῄνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου

[y] Luc. xvi. 1. *ad fin.*

TEMPUS. A.D. 33. Post Pascha tertium. Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

LOCUS. Galilæa.

"φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν
"γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσι. Κἀγὼ ὑμῖν λέγω·
"Ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδι-
"κίας, ἵνα, ὅταν ἐκλίπητε, δέξωνται ὑμᾶς εἰς
"τὰς αἰωνίους σκηνάς. Ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ,
"καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστι· καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδι-
"κος, καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. Εἰ οὖν ἐν τῷ
"ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀλη-
"θινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; Καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλο-
"τρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς ὑμῖν
"δώσει; Οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις
"δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον
"ἀγαπήσει· ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου
"καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ
"μαμωνᾷ."

Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ Φαρισαῖοι, φι-
λάργυροι ὑπάρχοντες· καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν.
Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· "Ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες
"ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων· ὁ δὲ Θεὸς γι-
"νώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώ-
"ποις ὑψηλὸν, βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐστιν.
"Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται ἕως Ἰωάννου· ἀπὸ τότε
"ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς
"αὐτὴν βιάζεται. Εὐκοπώτερον δέ ἐστι τὸν οὐρανὸν
"καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν, ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν
"πεσεῖν.

"Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ γαμῶν

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Post Pascha tertium. Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

LOCUS. Galilæa.

"ἑτέραν, μοιχεύει· καὶ πᾶς ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ
"ἀνδρὸς γαμῶν, μοιχεύει.

"Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύ-
"σκετο πορφύραν καὶ βύσσον, εὐφραινόμενος
"καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. Πτωχὸς δέ τις ἦν
"ὀνόματι Λάζαρος, ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυ-
"λῶνα αὐτοῦ ἑλκωμένος, καὶ ἐπιθυμῶν χορτα-
"σθῆναι ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς
"τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχό-
"μενοι ἀπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ
"ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν, καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν
"ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ἀβραάμ·
"ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη. Καὶ ἐν
"τῷ ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων
"ἐν βασάνοις, ὁρᾷ τὸν Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν,
"καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. Καὶ αὐ-
"τὸς φωνήσας εἶπε· Πάτερ Ἀβραὰμ, ἐλέησόν
"με, καὶ πέμψον Λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον
"τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος, καὶ καταψύξῃ τὴν
"γλῶσσάν μου· ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ
"ταύτῃ. Εἶπε δὲ Ἀβραάμ· Τέκνον, μνήσθητι
"ὅτι ἀπέλαβες σὺ τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου,
"καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὧδε
"παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. Καὶ ἐπὶ πᾶσι
"τούτοις, μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα
"ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἐντεῦθεν
"πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς

TEMPUS. A.D. 33. Post Pascha tertium. Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

LOCUS. Galilæa.

"ἡμᾶς διαπερῶσιν. Εἶπε δὲ Ἐρωτῶ οὖν σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸ οἶκου τοῦ πατρός μου· ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. Λέγει αὐτῷ Ἀβραάμ· Ἔχουσι Μωσέα καὶ τοὺς προφήτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν· Οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ· ἀλλ', ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτοὺς, μετανοήσουσιν. Εἶπε δὲ αὐτῷ· Εἰ Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ, ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ, πεισθήσονται."

§. 94. *Christus Discipulos suos tuetur et emendat edocet.*

[z] Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· "Ἀνέκδεκτόν ἐστι μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρχεται, Λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ μύλος ὀνικὸς περίκειται περὶ τὸ τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων. Προσέχετε ἑαυτοῖς. Ἐὰν δὲ ἁμαρτῇ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ· καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. Καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἁμαρτῇ εἰς σὲ, καὶ ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἐπιστρέψῃ ἐπί σε, λέγων· Μετανοῶ· ἄφησις αὐτῷ." Καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ Κυρίῳ·

[z] Luc. xvii. 1—10.

TEMPUS. A.D. 33. Post Pascha tertium. Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

Πρόσθες ἡμῖν πίστιν. Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· "Εἰ "εἴχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν "τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ· Ἐκριζώθητι, καὶ φυτεύ- "θητι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. "Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα, ἢ "ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τῆς ἀγρᾶ ἐρεῖ "εὐθέως· Παρελθὼν ἀνάπεσαι; ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ "αὐτῷ· Ἑτοίμασον τί δειπνήσω, καὶ περιζωσά- "μενος διακόνει μοι, ἕως φάγω καὶ πίω· καὶ μετὰ "ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; Μὴ χάριν "ἔχει τῷ δούλῳ ἐκείνῳ, ὅτι ἐποίησε τὰ διαταχ- "θέντα αὐτῷ; οὐ δοκῶ. Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν "ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέ- "γετε· Ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν· ὅτι ὃ ὠφεί- "λομεν ποιῆσαι, πεποιήκαμεν."

LOCUS. Galilæa.

§. 95. *Samaritani Christum recipere nolunt. Jacobus et Johannes ab eo reprehenduntur, quod acerbius cum illis agi velint.*

[a] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξε τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ. [b] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσου Σαμαρείας καὶ Γαλιλαίας. [c] Καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου

[a] Luc. ix. 51. [b] Luc. xvii. 11.
[c] Luc. ix. 52—56.

TEMPUS. A.D. 33. Post Pascha tertium. Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

LOCUS. Samaria.

αὐτῆ· καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην Σαμαρειτῶν, ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ. Καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτῆ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτῆ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης εἶπον· Κύριε, θέλεις εἴπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τ᾽ οὐρανῆ, καὶ ἀναλῶσαι αὐτῆς, ὡς καὶ Ἠλίας ἐποίησε; Στραφεὶς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, καὶ εἶπεν· "Οὐκ οἴδατε οἷου "πνεύματός ἐστε ὑμεῖς. Ὁ γὰρ υἱὸς τῆ ἀνθρώπῆ "οὐκ ἦλθε ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ "σῶσαι." Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.

§. 96. *Christus decem leprosos mundat.*

[d] Καὶ εἰσερχομένῃ αὐτῆ εἴς τινα κώμην, ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἳ ἔστησαν πόρρωθεν. Καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνὴν, λέγοντες· Ἰησῆ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. Καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς· "Πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσι." Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς, ἐκαθαρίσθησαν. Εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψε, μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν. Καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τὰς πόδας αὐτοῦ, εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρείτης. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· "Οὐχὶ οἱ δέκα "ἐκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ ἐννέα πῆ; Οὐχ εὑρέ-"θησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ Θεῷ, εἰ

d Luc. xvii. 12—19.

TEMPUS. A. D. 33. Post Pascha vertium. Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

"μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος." Καὶ εἶπεν αὐτῷ· "Ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε." LOCUS. Samaria.

§. 97. *Pharisæi Christum interrogant, quandonam venturum sit Dei Regnum. Christi responsio.*

[e] Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς, καὶ εἶπεν· "Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως· οὐδὲ ἐροῦσιν· Ἰδοὺ ὧδε, ἢ, ἰδοὺ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστιν." Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· "Ἐλεύσονται ἡμέραι, ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν· καὶ οὐκ ὄψεσθε. Καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν· Ἰδοὺ ὧδε, ἢ, ἰδοὺ ἐκεῖ· μὴ ἀπέλθητε, μηδὲ διώξητε. Ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ, ἡ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπ' οὐρανὸν, εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει· οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. Πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. Καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ἤσθιον, ἔπινον, ἐγάμουν, ἐξεγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν· καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. Ὁμοίως καὶ ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ· ἤσθιον, Probabiliter Judæa.

[e] Luc. xvii. 20. *ad fin.*

TEMPUS. A. D. 33. Post Pascha tertium. Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

LOCUS. Probabiliter Judæa.

"ἔφυον, ἠγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν· "ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθε Λὼτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξε "πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαν- "τας. Κατὰ ταῦτα ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ "ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέ- "ρᾳ, ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ "ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἆραι αὐτά· καὶ ὁ "ἐν τῷ ἀγρῷ, ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ "ὀπίσω. Μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ. Ὃς "ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει "αὐτήν· καὶ ὃς ἐὰν ἀπολέσῃ αὐτὴν, ζωογονήσει "αὐτήν. Λέγω ὑμῖν· Ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται "δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς· ὁ εἷς παραληφθήσεται, "καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται. Δύο ἔσονται ἀλή- "θουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό· ἡ μία παραληφθήσεται, "καὶ ἡ ἑτέρα ἀφεθήσεται. Δύο ἔσονται ἐν τῷ "ἀγρῷ· ὁ εἷς παραληφθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφε- "θήσεται." Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ· Ποῦ, Κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· "Ὅπου τὸ "σῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί."

§. 98. *Christus Discipulis suis parabolam quandam proponit, aliam vero nonnullis qui in se confidebant, tanquam justi.*

[f] Ἔλεγε δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς, πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσεύχεσθαι καὶ μὴ ἐκκακεῖν, λέγων·

[f] Luc. xviii. 1—14.

TEMPUS. A. D. 33. Post Pascha tertium. Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

LOCUS. Probabiliter Judæa.

"Κριτής τις ἦν ἔν τινι πόλει τὸν Θεὸν μὴ φο-
"βούμενος, καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος. Χήρα
"δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ· καὶ ἤρχετο πρὸς
"αὐτὸν, λέγουσα· Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντι-
"δίκου μου. Καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐπὶ χρόνον. Μετὰ
"δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· Εἰ καὶ τὸν Θεὸν οὐ
"φοβοῦμαι, καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι· διά γε
"τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην,
"ἐκδικήσω αὐτήν· ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη
"ὑπωπιάζῃ με." Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· "Ἀκού-
"σατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει· ὁ δὲ Θεὸς
"οὐ μὴ ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ
"τῶν βοώντων πρὸς αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, καὶ
"μακροθυμῶν ἐπ' αὐτοῖς; Λέγω ὑμῖν, ὅτι
"ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. Πλὴν
"ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν
"ἐπὶ τῆς γῆς;"

Εἶπε δὲ καὶ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυ-
τοῖς ὅτι εἰσὶ δίκαιοι, καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιπούς,
τὴν παραβολὴν ταύτην· "Ἄνθρωποι δύο ἀνέ-
"βησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι· ὁ εἷς Φαρι-
"σαῖος, καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. Ὁ Φαρισαῖος
"σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο· Ὁ
"Θεὸς, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ
"λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοι-
"χοὶ, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης. Νηστεύω δὶς
"τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι.

TEMPUS. A. D. 33. Post Pascha tertium. Inter Tabernaculorum et Dedicationis festa.

LOCUS. Probabiliter Judæa.

"Καὶ ὁ τελώνης μακρόθεν ἑςὼς ὐκ ἤθελεν οὐδὲ τὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπᾶραι· ἀλλ' ἔτυπτεν εἰς τὸ ςῆθος αὐτῦ, λέγων· Ὁ Θεὸς, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. Λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἢ ἐκεῖνος· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται."

§. 99. *Christus in Marthæ domo recipitur.*

Bethania.

ε Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς, καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά· γυνὴ δέ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. Καὶ τῆδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαρία, ἣ καὶ παρακαθίσασα παρὰ τὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ ἤκυε τὸν λόγον αὐτῦ. Ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν. Ἐπιςᾶσα δὲ εἶπε· Κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με κατέλιπε διακονεῖν; εἰπὲ οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται. Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησῦς· "Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾶς καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλά· ἑνὸς δέ ἐςι χρεία. Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις ὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς."

ε Luc. x. 38. *ad fin.*

§. 100. *Christus Dedicationis festum Hierosolymis observat.*

TEMPUS. A. D. 33. Post Pascha tertium. Die 25°. Tioni mensis Judaici.

LOCUS. Hierosolyma.

h Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις, καὶ χειμὼν ἦν. Καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ τοῦ Σολομῶντος. Ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγον αὐτῷ· Ἕως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, εἰπὲ ἡμῖν παρρησίᾳ. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ "ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα "μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. Ἀλλ' ὑμεῖς οὐ πιστεύετε· "οὐ γὰρ ἐστε ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν, καθὼς "εἶπον ὑμῖν. Τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς "μου ἀκούει, κἀγὼ γινώσκω αὐτὰ, καὶ ἀκολου-"θοῦσί μοι· κἀγὼ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς, "καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἁρ-"πάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου. Ὁ πατήρ "μου, ὃς δέδωκέ μοι, μείζων πάντων ἐστί· καὶ "οὐδεὶς δύναται ἁρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρός "μου. Ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν." Ἐβάσασαν οὖν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Πολλὰ καλὰ ἔργα "ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός μου· διὰ ποῖον αὐτῶν "ἔργον λιθάζετέ με;" Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες· Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθά-

h Joh. x. 22—39.

TEMPUS. A.D. 33. Post Pascha tertium. Die 25°. noni mensis Judaici.

ζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Οὐκ ἔστι γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν· Ἐγὼ εἶπα, θεοί ἐστε; Εἰ ἐκείνους εἶπε θεοὺς, πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή· ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασε, καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε, Ὅτι βλασφημεῖς· ὅτι εἶπον, υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἰμι; Εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετέ μοι· εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις πιστεύσατε· ἵνα γνῶτε καὶ πιστεύσητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ, κἀγὼ ἐν αὐτῷ." Ἐζήτουν οὖν πάλιν αὐτὸν πιάσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

LOCUS. Hierosolyma.

§. 101. *Christus, post Dedicationis festum, Bethabaram rursus petit, ibique commoratur, donec apta sit occasio Judæam repetendi.*

Inter Dedicationis festum et quartum Pascha.

[i] Καὶ ἀπῆλθε πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου, εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. Καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔλεγον· Ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν· πάντα δὲ, ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου, ἀληθῆ ἦν. Καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν.

Bethabara.

Joh. x. 40. *ad fin.*

Digitized by Google

§. 102. *Christus Lazarum a mortuis exsuscitat. Quæ miraculum illud consequantur.*

TEMPUS. A. D. 33. Inter Dedicationis festum et quartum Pascha.

LOCUS. Bethabara.

[k] Ἦν δέ τις ἀσθενῶν Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῶν ἀδελφῆς αὐτῆς. Ἦν δὲ Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν Κύριον μύρῳ, καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξὶν αὐτῆς· ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει. Ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν, λέγουσαι· Κύριε, ἴδε, ὃν φιλεῖς, ἀσθενεῖ. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· "Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι' αὐτῆς." Ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν, καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς, καὶ τὸν Λάζαρον. Ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας. Ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς· "Ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν." Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· Ῥαββεῖ, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· "Οὐχὶ δώδεκά εἰσιν ὧραι τῆς ἡμέρας; ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει· ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει. Ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτὶ, προσκόπτει· ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ." Ταῦτα εἶπε· καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς· "Λάζαρος ὁ φίλος

[k] Joh. xi. 1—54.

TEMPUS. A. D. 33. Inter Dedicationis festum et quartum Pascha.

LOCUS. Bethabara.

"ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυ-
"πνίσω αὐτόν." Εἶπον οὖν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ·
Κύριε, εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται. Εἰρήκει δὲ ὁ
Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν
ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει. Τότε οὖν
εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ· "Λάζαρος
"ἀπέθανε. Καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, (ἵνα πιστεύ-
"σητε,) ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλ' ἄγωμεν πρὸς
"αὐτόν." Εἶπεν οὖν Θωμᾶς, ὁ λεγόμενος Δί-
δυμος, τοῖς συμμαθηταῖς· Ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς, ἵνα
ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.

Bethania.

Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας
ἡμέρας ἤδη ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. Ἦν δὲ ἡ
Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων, ὡς ἀπὸ σταδίων
δεκαπέντε. Καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλυ-
θεισαν πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν καὶ Μαρίαν, ἵνα
παραμυθήσωνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν.
Ἡ οὖν Μάρθα, ὡς ἤκουσεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἔρχεται,
ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέ-
ζετο. Εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Κύ-
ριε, εἰ ἦς ὧδε, ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν ἐτεθνήκει·
Ἀλλὰ καὶ νῦν οἶδα ὅτι, ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν Θεὸν,
δώσει σοι ὁ Θεός. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· "Ἀ-
"ναστήσεται ὁ ἀδελφός σου." Λέγει αὐτῷ Μάρ-
θα· Οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ
ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· "Ἐγώ
"εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ,

TEMPUS. A.D. 33. Inter Dedicationis festum et quartum Pascha.

LOCUS. Bethania.

"καὶ ἀποθάνῃ, ζήσεται· καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πι-
"στεύων εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα.
"Πιστεύεις τοῦτο;" Λέγει αὐτῷ· Ναὶ Κύριε·
ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ,
ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος. Καὶ ταῦτα εἰποῦσα
ἀπῆλθε, καὶ ἐφώνησε Μαρίαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς
κάθρα, εἰποῦσα· Ὁ διδάσκαλος πάρεστι, καὶ φω-
νεῖ σε. Ἐκείνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ, καὶ
ἔρχεται πρὸς αὐτόν. Οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰη-
σοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπ-
ήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, οἱ
ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι
αὐτὴν, ἰδόντες τὴν Μαρίαν ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ
ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ, λέγοντες· Ὅτι ὑπά-
γει εἰς τὸ μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. Ἡ οὖν
Μαρία ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν ὁ Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτὸν,
ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, λέγουσα αὐτῷ· Κύ-
ριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανέ μου ὁ ἀδελφός.
Ἰησοῦς οὖν, ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν, καὶ τοὺς
συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβρι-
μήσατο τῷ πνεύματι, καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν· καὶ
εἶπε· "Ποῦ τεθείκατε αὐτόν;" Λέγουσιν αὐτῷ·
Κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. Ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς. Ἔλε-
γον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· Ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν. Τινὲς
δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· Οὐκ ἠδύνατο οὗτος, ὁ ἀνοίξας
τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ, ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος
μὴ ἀποθάνῃ; Ἰησοῦς οὖν, πάλιν ἐμβριμώμενος

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Inter Dedicationis festum et quartum Pascha.

LOCUS. Bethania.

ἐν ἑαυτῷ, ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον. Ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. Λέγει ὁ Ἰησοῦς· "Ἄρατε τὸν λίθον." Λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τεθνηκότος Μάρθα· Κύριε, ἤδη ὄζει· τεταρταῖος γάρ ἐστι. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· "Οὐκ "εἶπόν σοι ὅτι, ἐὰν πιστεύσῃς, ὄψει τὴν δόξαν "τοῦ Θεοῦ;" Ἦραν οὖν τὸν λίθον, οὗ ἦν ὁ τεθνηκὼς κείμενος. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω, καὶ εἶπε· "Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκου-"σάς μου. Ἐγὼ δὲ ἤδειν ὅτι πάντοτέ μου "ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα "εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας." Καὶ ταῦτα εἰπὼν, φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασε· "Λάζαρε, δεῦρο ἔξω." Καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς, δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις· καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Λύσατε αὐτὸν, καὶ ἄφετε "ὑπάγειν."

Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μαρίαν, καὶ θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς. Συνήγαγον οὖν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον· Τί ποιοῦμεν; ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ σημεῖα ποιεῖ. Ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτω, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν· καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸ

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Inter Dedicationis festum et quartum Pascha.

τόπον καὶ τὸ ἔθνος. Εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν· οὐδὲ διαλογίζεσθε ὅτι συμφέρει ἡμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. Τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν· ἀλλὰ, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, προεφήτευσεν ὅτι ἔμελλεν ὁ Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους· καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἕν. Ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας συνεβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν. Ἰησοῦς οὖν οὐκ ἔτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραὶμ λεγομένην πόλιν· κἀκεῖ διέτριβε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

LOCUS. Bethania.

Oppidum Ephraïm.

§. 103. *Christus Judæam ingreditur. Pharisæi multa ab eo circa repudiandam uxorem quærunt.*

[l] Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας, πέραν τοῦ Ἰορδάνου. Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· [m] καὶ, ὡς εἰώθει, πάλιν ἐδίδασκεν αὐτοὺς, [n] καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ.

Judæa.

[l] Matth. xix. 1, 2.
[m] Marc. x. 1.
[n] Matth. xix. 2—12.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Inter Dedicationis festum et quartum Pascha.

LOCUS. Judæa.

Καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι, πειράζοντες αὐτὸν, καὶ λέγοντες αὐτῷ· Εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· "Οὐκ ἀνέγνωτε, ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς; καὶ εἶπεν· Ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν· ὥστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. Ὃ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω." Λέγουσιν αὐτῷ· Τί οὖν Μωσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου, καὶ ἀπολῦσαι αὐτήν; Λέγει αὐτοῖς· "Ὅτι Μωσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτω. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, εἰ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται· καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται." Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικὸς, οὐ συμφέρει γαμῆσαι. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· "Οὐ πάντες χωροῦσιν τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷς δέδοται. Εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι, οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτω· καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς

TEMPUS. A. D. 33. Inter Dedicationis festum et quartum Paschæ.

LOCUS. Judæa.

"διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ὁ δυνάμενος "χωρεῖν, χωρείτω."

§. 104. *Christus pueruli imponit manus, et benedicit eis.*

[o] Τότε προσηνέχθη αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς, καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· "Ἄφετε τὰ παιδία, καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ "ἐλθεῖν πρός με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ "βασιλεία τῶν οὐρανῶν. [p] Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, "ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς "παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν." Καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ, τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτὰ, εὐλόγει αὐτά.

§. 105. *Quid Christus responderit diviti cuidam adolescenti interroganti, quomodo ipse ad vitam æternam pervenire posset.*

[q] Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδὸν, προσδραμὼν εἷς, καὶ γονυπετήσας αὐτὸν, ἐπηρώτα αὐτόν· Διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· "Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ μὴ "εἷς, ὁ Θεός. [r] Εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν

[o] Matth. xix. 13, 14.
[p] Marc. x. 15, 16.
[q] Marc. x. 17, 18.
[r] Matth. xix. 17—20.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Inter Dedicationis festum et quartum Pascha.

LOCUS. Judæa.

"ζωὴν, τήρησον τὰς ἐντολάς." Λέγει αὐτῷ· Ποίας; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε· "Τό· Οὐ φονεύσεις· Οὐ μοιχεύσεις· Οὐ κλέψεις· Οὐ ψευδομαρτυρήσεις· Τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα· καί· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σε ὡς σεαυτόν." Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος· Πάντα ταῦτα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός με· τί ἔτι ὑστερῶ; [s] Ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἐμβλέψας αὐτῷ, ἠγάπησεν αὐτὸν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· "Ἕν σοι ὑστερεῖ· ὕπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ δὸς τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι, ἄρας τὸν σταυρόν." Ὁ δὲ, συγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ, ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

[t] Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περίλυπον γενόμενον, [u] λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· "Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελεύσονται." Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς· "Τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστι τοὺς πεποιθότας ἐπὶ τοῖς χρήμασιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν; Εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τῆς τρυμαλιᾶς τῆς ῥαφίδος διελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν." Οἱ δὲ περισσῶς

[s] Marc. x. 21, 22.
[t] Luc. xviii. 24.
[u] Marc. x. 23—27.

TEMPUS. A. D. 33. Inter Dedicationis festum et quartum Pascha.

ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες πρὸς ἑαυτούς· Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; Ἐμβλέψας δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει· "Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ "παρὰ τῷ Θεῷ· πάντα γὰρ δυνατά ἐστι παρὰ "τῷ Θεῷ."

LOCUS. Judæa.

[x] Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· Ἰδὺ, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· "Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές "μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς "τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθί-"σεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους, κρίνοντες "τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. Καὶ [y] ἐὰν εἷς "ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφὰς, ἢ ἀδελφὰς, "ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ "ἀγρὰς, ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, ἐὰν μὴ "λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τού-"τῳ, οἰκίας, καὶ ἀδελφὰς, καὶ ἀδελφὰς, καὶ μη-"τέρας, καὶ τέκνα, καὶ ἀγρὰς, μετὰ διωγμῶν, καὶ "ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον. Πολ-"λοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι, ἔσχατοι· καὶ οἱ ἔσχα-"τοι, πρῶτοι.

"[z] Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν "ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα "πρωὶ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπε-

x Matth. xix. 27—29.
y Marc. x. 29—31.
z Matth. xx. 1—16.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Inter Dedicationis festum et quartum Pascha.

LOCUS. Judæa.

"λῶνα αὐτῦ. Συμφωνήσας δὲ μετὰ τ̃ ἐργα-
"τῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν, ἀπέςειλεν αὐτὺς
"εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτῦ. Καὶ ἐξελθὼν πεςὶ
"τὴν τρίτην ὥραν, εἶδεν ἄλλους ἑςῶτας ἐν τῇ
"ἀγορᾷ ἀργούς· Κἀκείνοις εἶπεν· Ὑπάγετε καὶ
"ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον
"δώσω ὑμῖν. Οἱ δὲ ἀπῆλθον. Πάλιν ἐξελθὼν
"πεςὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν, ἐποίησεν ὡσαύτως.
"Πεςὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἐξελθὼν, εὗςεν
"ἄλλυς ἑςῶτας ἀργὺς, καὶ λέγει αὐτοῖς· Τί
"ὧδε ἑςήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; Λέ-
"γουσιν αὐτῷ· Ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο.
"Λέγει αὐτοῖς· Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν
"ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον λήψεσθε. Ὀ-
"ψίας δὲ γενομένης, λέγει ὁ κύριος τ̃ ἀμπε-
"λῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· Κάλεσον τὺς ἐρ-
"γάτας, καὶ ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθὸν, ἀρξά-
"μενος ἀπὸ τ̃ ἐσχάτων, ἕως τῶν πρώτων. Καὶ
"ἐλθόντες οἱ πεςὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἔλαβον
"ἀνὰ δηνάριον. Ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι ἐνό-
"μισαν ὅτι πλείονα λήψονται· καὶ ἔλαβον καὶ
"αὐτοὶ ἀνὰ δηνάριον. Λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον
"κατὰ τ̃ οἰκοδεσπότου, λέγοντες· Ὅτι ὗτοι οἱ
"ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους ἡμῖν
"αὐτοὺς ἐποίησας, τοῖς βαςάσασι τὸ βάρος
"τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν καύσωνα. Ὁ δὲ ἀπο-
"κριθεὶς εἶπεν ἑνὶ αὐτῶν· Ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ

TEMPUS. A. D. 33. Inter Dedicationis festum et quartum Pascha.

LOCUS. Judæa.

"σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι; Ἆρον τὸ σὸν, καὶ ὕπαγε· θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καί σοι. Ἢ οὐκ ἔξεσί μοι ποιῆσαι ὃ θέλω ἐν τοῖς ἐμοῖς; ἢ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι; Οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι, πρῶτοι· καὶ οἱ πρῶτοι, ἔσχατοι· πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί."

§. 106. *Christus, dum ascendit Hierosolymam, duodecim Discipulis privatim rursus prædicit, quæ esset deinde passurus.*

[a] Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, καὶ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. Καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα, ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν· "Ὅτι ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, [b] καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν, τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου. Παραδοθήσεται γὰρ [c] τοῖς Ἀρχιερεῦσι καὶ Γραμματεῦσι· καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ· καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι, καὶ μαστιγῶσαι, καὶ σαυρῶσαι· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται." [d] Καὶ αὐτοὶ

a Marc. x. 32, 33.
b Luc. xviii. 31, 32.
c Matth. xx. 18, 19.
d Luc. xviii. 34.

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 33. Inter Dedicationis festum et quartum Pascha. LOCUS. Iudæa.

οὐδὲν τούτων συνῆκαν· καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

§. 107. *Jacobi Johannisque ambitiosa petitio.*

[e] Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου, μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνοῦσα, καὶ αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· "Τί θέλεις;" Λέγει αὐτῷ· Εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου, εἷς ἐκ δεξιῶν σου, καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· "Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. "Δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πί-"νειν, καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπ-"τισθῆναι;" Λέγουσιν αὐτῷ· Δυνάμεθα. Καὶ λέγει αὐτοῖς· "Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, "καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισ-"θήσεσθε· τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ "εὐωνύμων μου, οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς "ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου." Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν· "Οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατα-"κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιά-"ζουσιν αὐτῶν. Οὐχ οὕτως δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν· "ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι,

[e] Matth. xx. 20—28.

TEMPUS. A. D. 33. Inter Dedicationis festum et quartum Pascha.

LOCUS. Judæa.

"ἔσω ὑμῶν διάκονος· καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν
"εἶναι πρῶτος, ἔσω ὑμῶν δοῦλος. Ὥσπερ ὁ υἱὸς
"τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακο-
"νῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον
"ἀντὶ πολλῶν."

§. 108. *Christus cæco Bartimæo, prope Hiericho, visum reddit.*

Hiericho.

[f] Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεριχώ· καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ Ἱεριχὼ, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, υἱὸς Τιμαίου Βαρτίμαιος ὁ τυφλὸς ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν. [g] Ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο. Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ, ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. Καὶ [h] ἤρξατο κράζειν, καὶ λέγειν· Ὁ υἱὸς Δαβὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. Καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ, ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν· Υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με. Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτὸν φωνηθῆναι· καὶ φωνοῦσι τὸν τυφλὸν, λέγοντες αὐτῷ· Θάρσει, ἔγειραι· φωνεῖ σε. Ὁ δὲ, ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Καὶ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "Τί θέλεις ποι-
"ήσω σοι;" Ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ· Ῥαββονὶ, ἵνα ἀναβλέψω. [i] Σπλαγχνισθεὶς ὁ Ἰησοῦς,

f Marc. x. 46.
g Luc. xviii. 36—38.
h Marc. x. 47—51.
i Matth. xx. 34.

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 33. Inter Dedicationis festum et quartum Pascha.

LOCUS, Hiericho.

[k] εἶπεν αὐτῷ· "Ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σε σέσωκέ "σε." Καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν Θεόν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ Θεῷ.

[l] Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱεριχώ.

§. 109. *Christus publicanorum principem, nomine Zacchæum, invisit.*

Prope Hierosolymam.

[m] Καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος· καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ οὗτος ἦν πλούσιος. Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστι, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. Καὶ προδραμὼν ἔμπροσθεν, ἀνέβη ἐπὶ συκομωραίαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν· ὅτι διὰ ἐκείνης ἤμελλε διέρχεσθαι. Καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸ τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτὸν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· "Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι· σήμερον "γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι." Καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. Καὶ ἰδόντες ἅπαντες διεγόγγυζον, λέγοντες· Ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθε καταλῦσαι. Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπε πρὸς τὸν Κύριον· Ἰδοὺ, τὰ ἡμίσια τῶν ὑπαρχόντων μου, Κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς· καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. Εἶπε δὲ

[k] Luc. xviii. 42. *ad fin.*
[l] Luc. xix. 1.
[m] Luc. xix. 2—28.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Inter Dedicationis festum et quartum Pascha.

πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· "Ὅτι σήμερον σωτη-
"ρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐ-
"τὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν. Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς
"τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπο-
"λωλός."

LOCUS. Prope Hierosolymam.

Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεὶς εἶπε
παραβολὴν, διὰ τὸ ἐγγὺς αὐτὸν εἶναι Ἱερουσα-
λὴμ, καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ
βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. Εἶπεν οὖν·
"Ἄνθρωπός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν
"μακρὰν, λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν, καὶ ὑποστρέ-
"ψαι. Καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ, ἔδωκεν
"αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Πραγ-
"ματεύσασθε ἕως ἔρχομαι. Οἱ δὲ πολῖται
"αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτὸν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν
"ὀπίσω αὐτοῦ, λέγοντες· Οὐ θέλομεν τοῦτον βα-
"σιλεῦσαι ἀφ' ἡμᾶς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπαν-
"ελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ
"εἶπε φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους, οἷς
"ἔδωκε τὸ ἀργύριον· ἵνα γνῷ τίς τί διεπραγ-
"ματεύσατο. Παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος, λέγων·
"Κύριε, ἡ μνᾶ σου προσηργάσατο δέκα μνᾶς.
"Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Εὖ, ἀγαθὲ δοῦλε· ὅτι ἐν
"ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων
"ἐπάνω δέκα πόλεων. Καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος,
"λέγων· Κύριε, ἡ μνᾶ σου ἐποίησε πέντε μνᾶς.
"Εἶπε δὲ καὶ τούτῳ· Καὶ σὺ γίνου ἐπάνω πέντε

TEMPUS. A.D. 33. Inter Dedicationis festum et quartum Pascha.

LOCUS. Prope Hierosolymam.

"πόλεων. Καὶ ἕτερος ἦλθε, λέγων· Κύριε, ἰδὲ
"ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ.
"Ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ·
"αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας.
"Λέγει δὲ αὐτῷ· Ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε,
"πονηρὲ δοῦλε· ἤδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστη-
"ρός εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ οὐκ
"ἔσπειρα. Καὶ διατί οὐκ ἔδωκας τὸ ἀργύριόν
"μου ἐπὶ τὴν τράπεζαν, καὶ ἐγὼ ἐλθὼν σὺν
"τόκῳ ἂν ἔπραξα αὐτό; Καὶ τοῖς παρεστῶσιν
"εἶπεν· Ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν, καὶ δότε
"τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. Καὶ εἶπον αὐτῷ·
"Κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι
"παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ
"ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
"Πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου ἐκείνους, τοὺς μὴ θελή-
"σαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοὺς, ἀγάγετε
"ὧδε, καὶ κατασφάξατε ἔμπροσθέν μου." Καὶ
εἰπὼν ταῦτα, ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς
Ἱεροσόλυμα.

§. 110. *Christus, sex diebus ante Pascha, Bethaniam venit.*

Prope quartum Pascha.

[n] Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἀνέ-
βησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ
πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς. Ἐζήτουν οὖν τὸν

[n] Joh. xi. 55. *ad fin.*

TEMPUS. A.D. 33. rope quarum Pascha.

LOCUS. Prope Hierosolymam.

Ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἑστηκότες· Τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; Δεδώκεισαν δὲ καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐντολὴν, ἵνα, ἐάν τις γνῷ ποῦ ἐστι, μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

ex dies ante quarum Pascha.

Bethania.

[o] Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος ὁ τεθνηκὼς, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. [p] Ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστι· καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. Ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ Ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν· ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

§. 111. *Christus, medios inter Discipulorum ingentisque hominum multitudinis plausus, Hierosolymam pergit. Quæ ibi acta sint.*

Quinque dies ante quartum Pascha.

[q] Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτὴν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων, καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ.

Bethpage, Bethania, et mons Oliveti.

[r] Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν, πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν, ἀπέστειλε δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, εἰπών· «Ὑπά-

[o] Joh. xii. 1.
[p] Joh. xii. 9—11.
[q] Joh. xii. 12, 13.
[r] Luc. xix. 29—35.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Quinque dies ante quartum Pascha.

γετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην· ἐν ᾗ εἰσπο- LOCUS.
"ρευόμενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν Bethpage, Bethania, et mons Oliveti.
"οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισε· λύσαντες
"αὐτὸν ἀγάγετε. Καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ·
"Διατί λύετε; ἔτως ἐρεῖτε αὐτῷ· Ὅτι ὁ Κύ-
"ριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει." Ἀπελθόντες δὲ οἱ
ἀπεςαλμένοι εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς· Λυόντων
δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον, εἶπον οἱ κύριοι αὐτῆς πρὸς
αὐτάς· Τί λύετε τὸν πῶλον; Οἱ δὲ εἶπον· Ὁ
Κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. Καὶ ἤγαγον αὐτὸν Bethaniam inter et montis Oliveti descensum.
πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ ἐπιῤῥίψαντες ἑαυτῶν τὰ
ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον, ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν·
[s] καθώς ἐςι γεγραμμένον· Μὴ φοβοῦ, θύγατερ
Σιών· ἰδοὺ, ὁ βασιλεύς σου ἔρχεται, καθήμενος
ἐπὶ πῶλον ὄνου. Ταῦτα δὲ ἐκ ἔγνωσαν οἱ μα-
θηταὶ αὐτῆς τὸ πρῶτον· ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη ὁ
Ἰησῆς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ
γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. Ἐμαρ-
τύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ, ὅτι τὸν
Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἤγειρεν
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. Διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐ-
τῷ ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκεσε τῆτο αὐτὸν πεποιηκέναι
τὸ σημεῖον. [t] Πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια αὐτῶν
ἔςρωσαν εἰς τὴν ὁδόν· ἄλλοι δὲ ςοιβάδας ἔκοπ-
τον ἐκ τῶν δένδρων, καὶ ἐςρώννυον εἰς τὴν ὁδόν.

Joh. xii. 14—18. [t] Marc. xi. 8.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Quinque dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Montis Olivetí descensus.

[u] Ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν Θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων· [x] καὶ ἔκραζον· Ὡσαννὰ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. [y] Εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία ἐν ὀνόματι Κυρίου, τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαβίδ· Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. [z] Καί * τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπον πρὸς αὐτόν· Διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· "Λέγω ὑμῖν ὅτι, ἐὰν οὗτοι σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κεκράξονται."

Montis Olivetí descensum inter et Hierosolymam.

Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν, ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτῇ, λέγων· "Ὅτι εἰ ἔγνως καὶ σὺ, καί γε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ, τὰ πρὸς εἰρήνην σου· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. Ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι ἐπί σε, καὶ περιβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι, καὶ περικυκλώσουσί σε, καὶ συνέξουσί σε πάντοθεν· καὶ ἐδαφιοῦσί σε, καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί· καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ· ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου."

* Οἱ δὲ Φαρισαῖοι εἶπον πρὸς ἑαυτούς· Θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν; ἴδε, ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν. Joh. xii. 19.

[u] Luc. xix. 37.
[x] Joh. xii. 13.
[y] Marc. xi. 10.
[z] Luc. xix. 39—44.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Quinque dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Bethpage, Bethania, et mons Oliveti.

γετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην· ἐν ᾗ εἰσπο-
"ρευόμενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν
"οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισε· λύσαντες
"αὐτὸν ἀγάγετε. Καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ·
"Διατί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ· Ὅτι ὁ Κύ-
"ριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει." Ἀπελθόντες δὲ οἱ
ἀπεσταλμένοι εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς· Λυόντων
δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον, εἶπον οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς
αὐτούς· Τί λύετε τὸν πῶλον; Οἱ δὲ εἶπον· Ὁ
Κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. Καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ ἐπιῤῥίψαντες ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον, ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν· [8] καθὼς ἐστι γεγραμμένον· Μὴ φοβοῦ, θύγατερ Σιών· ἰδοὺ, ὁ βασιλεύς σου ἔρχεται, καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. Ταῦτα δὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον· ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη ὁ Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ, ὅτι τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. Διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσε τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον. [t] Πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν· ἄλλοι δὲ στιβάδας ἔκοπτον ἐκ τῶν δένδρων, καὶ ἐστρώννυον εἰς τὴν ὁδόν.

Bethaniam inter et montis Oliveti descensum.

Joh. xii. 14—18.

[t] Marc. xi. 8.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Quinque dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Montis Oliveti descensus.

[u] Ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν Θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων· [x] καὶ ἔκραζον· Ὡσαννὰ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. [y] Εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία ἐν ὀνόματι Κυρίου, τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαβίδ· Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. [z] Καί * τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπον πρὸς αὐτόν· Διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· "Λέγω ὑμῖν ὅτι, ἐὰν οὗτοι σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κεκράξονται."

Montis Oliveti descensum inter et Hierosolymam.

Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν, ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτῇ, λέγων· "Ὅτι εἰ ἔγνως καὶ σὺ, καί γε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ, τὰ πρὸς εἰρήνην σου· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. Ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι ἐπί σε, καὶ περιβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι, καὶ περικυκλώσουσί σε, καὶ συνέξουσί σε πάντοθεν· καὶ ἐδαφιοῦσί σε, καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί· καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ· ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου."

* Οἱ δὲ Φαρισαῖοι εἶπον πρὸς ἑαυτούς· Θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν; ἴδε, ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν. Joh. xii. 19.

[u] Luc. xix. 37. [x] Joh. xii. 13.
[y] Marc. xi. 10. [z] Luc. xix. 39—44.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Quinque dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Hierosolyma.

[a] Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις, λέγουσα· Τίς ἐστιν οὗτος; Οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ προφήτης, ὁ ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας. [b] Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. Ἰδόντες δὲ οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησε, καὶ τοὺς παῖδας κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ λέγοντας, Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβὶδ, ἠγανάκτησαν· καὶ εἶπον αὐτῷ· Ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· "Ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε, "Ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρ- "τίσω αἶνον;"

[c] Ἦσαν δέ τινες Ἕλληνες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ. Οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν, λέγοντες· Κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. Ἔρχεται Φίλιππος, καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ· καὶ πάλιν Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος λέγουσι τῷ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, λέγων· "Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς "τοῦ ἀνθρώπου. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ "ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, "αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν "καρπὸν φέρει. Ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ

[a] Matth. xxi. 10, 11. [b] Matth. xxi. 14—16.
[c] Joh. xii. 20—36.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Quinque dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Hierosolyma.

"ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
"ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει
"αὐτήν. Ἐὰν ἐμοὶ διακονῇ τις, ἐμοὶ ἀκολου-
"θείτω· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ
"ἐμὸς ἔσται· καὶ ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει
"αὐτὸν ὁ πατήρ. Νῦν ἡ ψυχή μου τετά-
"ραχται· καὶ τί εἴπω; Πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς
"ὥρας ταύτης· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν
"ὥραν ταύτην. Πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα."
Ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· Καὶ ἐδόξασα, καὶ
πάλιν δοξάσω. Ὁ οὖν ὄχλος, ὁ ἑστὼς καὶ ἀκούσας,
ἔλεγε βροντὴν γεγονέναι. Ἄλλοι ἔλεγον· Ἄγ-
γελος αὐτῷ λελάληκεν. Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ
εἶπεν· "Οὐ δι' ἐμὲ αὕτη ἡ φωνὴ γέγονεν, ἀλλὰ
"δι' ὑμᾶς. Νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου τούτου·
"νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται
"ἔξω. Κἀγὼ, ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάν-
"τας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν." Τοῦτο δὲ ἔλεγε,
σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν.
Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος· Ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ
τοῦ νόμου ὅτι ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ
πῶς σὺ λέγεις ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀν-
θρώπου; τίς ἐστιν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου; Εἶπεν
οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ
"φῶς μεθ' ὑμῶν ἐστι· περιπατεῖτε ἕως τὸ φῶς
"ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ
"περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Quinque dies ante quartum Pascha. LOCUS. Hierosolyma. Bethania.

"Εως τὸ φῶς ἔχετε, πιςεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα "υἱοὶ φωτὸς γένησθε." Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς· καὶ [d] ὀψίας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα, [e] καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.

[f] Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν, οὐκ ἐπίςευον εἰς αὐτόν· ἵνα ὁ λόγος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπε· Κύριε, τίς ἐπίςευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν, καὶ ὁ βραχίων Κυρίε τίνι ἀπεκαλύφθη; Διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιςεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐας· Τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ πεπώρωκεν αὐτῶν τὴν καρδίαν· ἵνα μὴ ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ νοήσωσι τῇ καρδίᾳ, καὶ ἐπιςραφῶσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς. Ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας ὅτε εἶδε τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ. Ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίςευσαν εἰς αὐτόν· ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται. Ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἤπερ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

Hierosolyma.

Ἰησοῦς δὲ ἔκραξε καὶ εἶπεν· "Ὁ πιςεύων εἰς "ἐμὲ, οὐ πιςεύει εἰς ἐμὲ, ἀλλ' εἰς τὸν πέμ"ψαντά με. Καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ, θεωρεῖ τὸν "πέμψαντά με. Ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλή-

[d] Marc. xi. 11. [e] Matth. xxi. 17.
[f] Joh. xii. 37. *ad fin.*

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Quinque dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Hierosolyma.

"λυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιςεύων εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκο-
"τίᾳ μὴ μείνῃ. Καὶ ἐάν τίς με ἀκούσῃ τῶν
"ῥημάτων, καὶ μὴ πιςεύσῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν·
"οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα
"σώσω τὸν κόσμον. Ὁ ἀθετῶν ἐμὲ, καὶ μὴ
"λαμβάνων τὰ ῥήματά με, ἔχει τὸν κρίνοντα
"αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐ-
"τὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ
"οὐκ ἐλάλησα· ἀλλ' ὁ πέμψας με πατὴρ, αὐτός
"μοι ἐντολὴν ἔδωκε τί εἴπω καὶ τί λαλήσω. Καὶ
"οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός ἐςιν. Ἃ
"ἂν λαλῶ ἐγὼ, καθὼς εἴρηκέ μοι ὁ Πατὴρ,
"οὕτω λαλῶ."

§. 112. *Ficus infructuosa. Templum expurgatum.*

Quatuor dies ante quartum Pascha.

Bethaniam inter et Hierosolymam.

5 Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βη-
θανίας, ἐπείνασε. Καὶ ἰδὼν συκῆν μακρόθεν
ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν εἰ ἄρα εὑρήσει τι ἐν αὐτῇ·
καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν, οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα·
οὐ γὰρ ἦν καιρὸς σύκων. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰη-
σοῦς εἶπεν αὐτῇ· "Μηκέτι ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα
"μηδεὶς καρπὸν φάγοι." Καὶ ἤκουον οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ.

Hierosolyma: Templum.

Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ εἰσελθὼν
ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πω-
λοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ τὰς τρα-

5 Marc. xi. 12—17.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Quatuor dies ante quartum Pascha.

πέζας τῶν κολλυβιστῶν, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πω-
λούντων τὰς περιστερὰς, κατέστρεψε· καὶ οὐκ ἤφιεν
ἵνα τὶς διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ. Καὶ ἐδί-
δασκε, λέγων αὐτοῖς· "Οὐ γέγραπται· Ὅτι ὁ
"οἶκός μου, οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσι
"τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ ἐποιήσατε αὐτὸν σπή-
"λαιον λῃστῶν." [h] Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ'
ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ. Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμ-
ματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ
λαοῦ· καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ τί ποιήσωσιν· ὁ λαὸς
γὰρ ἅπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων. [i] Καὶ ὅτε
ὀψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως.

LOCUS. Hierosolyma: Templum.

§. 113. *Discipuli Ficum penitus exaruisse observant.*

Tres dies ante quartum Pascha.

[k] Καὶ πρωὶ παραπορευόμενοι εἶδον τὴν συκῆν
ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν. Καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέ-
τρος λέγει αὐτῷ· Ῥαββὶ, ἴδε, ἡ συκῆ ἣν κατη-
ράσω ἐξήρανται. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς λέγει
αὐτοῖς· "Ἔχετε πίστιν Θεοῦ. Ἀμὴν γὰρ λέγω
"ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ· Ἄρθητι,
"καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ μὴ διακριθῇ
"ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύσῃ ὅτι ἃ λέ-
"γει γίνεται· ἔσται αὐτῷ ὃ ἐὰν εἴπῃ. Διὰ τοῦτο
"λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα ἂν προσευχόμενοι
"αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι λαμβάνετε· καὶ ἔσται

Bethaniam inter et Hierosolymam.

[h] Luc. xix. 47. *ad fin.*
[i] Marc. xi. 19.
[k] Marc. xi. 20—26.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Bethaniam inter et Hierosolymam.

"ὑμῖν. Καὶ ὅταν στήκητε προσευχόμενοι, ἀφί-
"ετε εἴ τι ἔχετε κατά τινος· ἵνα καὶ ὁ πατὴρ
"ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παρά-
"πτώματα ὑμῶν. Εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ
"ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ
"παραπτώματα ὑμῶν."

§. 114. *Christo sermo habitus cum summis Sacerdotibus, Scribis, et Senioribus, in Templo.*

Hierosolyma: Templum.

[l] Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ [m] διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εὐαγγελιζομένου, [n] ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ Ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ Γραμματεῖς, καὶ οἱ Πρεσβύτεροι· καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα ταῦτα ποιῇς; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· "Ἐπερωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ ἕνα λόγον, καὶ ἀπο-
"κρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
"ταῦτα ποιῶ. Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐ-
"ρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ μοι." Καὶ ἐλογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες· Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· Διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἀλλ' ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων· ἐφοβοῦντο τὸν λαόν· ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην, ὅτι ὄντως προφήτης ἦν. Καὶ ἀποκρι-

[l] Marc. xi. 27. [m] Luc. xx. 1.
[n] Marc. xi. 27. *ad fin.*

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Hierosolyma: Templum.

θέντες λέγουσι τῷ Ἰησοῦ· Οὐκ οἴδαμεν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς· "Οὐδὲ ἐγὼ "λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ."

[o] Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγειν· "[p] Ἄνθρωπος εἶχε τέκνα δύο, καὶ προσελθὼν "τῷ πρώτῳ εἶπε· Τέκνον, ὕπαγε, σήμερον ἐρ- "γάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνί μου. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς "εἶπεν· Οὐ θέλω. Ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς "ἀπῆλθε. Καὶ προσελθὼν τῷ δευτέρῳ, εἶπεν "ὡσαύτως. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἐγώ, κύ- "ριε. Καὶ οὐκ ἀπῆλθε. Τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησε "τὸ θέλημα τοῦ πατρός;" Λέγουσιν αὐτῷ· Ὁ πρῶτος. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Ἀμὴν λέγω "ὑμῖν, ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν "ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Ἦλθε γὰρ "πρὸς ὑμᾶς Ἰωάννης ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ "ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι "ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες οὐ μετεμε- "λήθητε ὕστερον, τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ."

"Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. Ἄνθρωπός "τις ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπε- "λῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκε, καὶ ὤρυξεν "ἐν αὐτῷ ληνὸν, καὶ ᾠκοδόμησε πύργον, καὶ "ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. [q] Καὶ "ἐν καιρῷ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον,

[o] Marc. xii. 1. [p] Matth. xxi. 28—33.
[q] Luc. xx. 10—17.

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 33. Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Hierosolyma: Templum.

"ἵνα ἀπὸ τῆς καρπῶν τοῦ ἀμπελῶνος δώσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ, δείραντες αὐτὸν, ἐξαπέστειλαν κενόν. Καὶ προσέθετο πέμψαι ἕτερον δοῦλον· οἱ δὲ κἀκεῖνον δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες, ἐξαπέστειλαν κενόν. Καὶ προσέθετο πέμψαι τρίτον· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον. Εἶπε δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος· Τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον ἰδόντες ἐντραπήσονται. Ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες· Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. Καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, ἀπέκτειναν. Τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις." Ἀκούσαντες δὲ εἶπον· Μὴ γένοιτο. Ὁ δὲ, ἐμβλέψας αὐτοῖς, εἶπε· "Τί οὖν ἐστι τὸ γεγραμμένον τοῦτο; Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· [r] παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρπούς αὐτῆς. Καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον

[r] Matth. xxi. 42—44.

TEMPUS. A.D. 33. Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Hierosolyma: Templum.

"τοῦτον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ,
"λικμήσει αὐτόν." [s] Καὶ ἐζήτησαν οἱ Ἀρχι-
ερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς
χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν·
ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν
ταύτην εἶπε.

[t] Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν αὐ-
τοῖς ἐν παραβολαῖς, λέγων· "Ὡμοιώθη ἡ βα-
"σιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποί-
"ησε γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ· καὶ ἀπέστειλε τοὺς δού-
"λους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς
"γάμους· καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. Πάλιν ἀπέ-
"στειλεν ἄλλους δούλους, λέγων· Εἴπατε τοῖς κε-
"κλημένοις· Ἰδοὺ, τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμασα, οἱ
"ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα
"ἕτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους. Οἱ δὲ ἀμελή-
"σαντες, ἀπῆλθον· ὁ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρὸν, ὁ
"δὲ εἰς τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· οἱ δὲ λοιποὶ, κρα-
"τήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὕβρισαν, καὶ ἀπέ-
"κτειναν. Ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς ὠργίσθη·
"καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ, ἀπώλεσε
"τοὺς φονεῖς ἐκείνους, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέ-
"πρησε. Τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ· Ὁ μὲν
"γάμος ἕτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν
"ἄξιοι. Πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν,

[s] Luc. xx. 19. [t] Matth. xxii. 1—14.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Tres dies ante quartum Pascha. LOCUS. Hierosolyma: Templum.

" καὶ ὅσους ἂν εὕρητε καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. Καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας ὅσους εὗρον, πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς· καὶ ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀνακειμένων. Εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους, εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου· καὶ λέγει αὐτῷ· Ἑταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; Ὁ δὲ ἐφιμώθη. Τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις· Δήσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας, ἄρατε αὐτὸν, καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί."

§. 115. *Pharisæi, et Herodiani, Sadducæi simul, et quidam e Pharisæis, qui Scriba erat, Christum interrogant. Christus vicissim interrogat Pharisæos.*

[u] Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. Καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν, [x] ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, εἰς τὸ παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος. Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες· [y] Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ τὴν

[u] Matth. xxii. 15, 16.
[x] Luc. xx. 20, 21.
[y] Matth. xxii. 16—21.

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 33. Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Hierosolyma: Templum.

ὁδὸν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων. Εἰπὲ οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἔξεστι δοῦναι κῆνσον Καίσαρι, ἢ οὔ; Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπε· "Τί με πειράζετε, ὑπο-"κριταί; ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήν-"σου." Οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. Καὶ λέγει αὐτοῖς· "Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ "ἐπιγραφή;" Λέγουσιν αὐτῷ· Καίσαρος. Τότε λέγει αὐτοῖς· "Ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καί-"σαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ." [z] Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ· καὶ, θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ, ἐσίγησαν, [a] καὶ ἀφέντες αὐτὸν, ἀπῆλθον.

Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, οἱ λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες· Διδάσκαλε, Μωσῆς εἶπεν· Ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος γαμήσας ἐτελεύτησε· καὶ μὴ ἔχων σπέρμα, ἀφῆκε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος, καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτά. Ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή. Ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ

[z] Luc. xx. 26. [a] Matth. xxii. 22—29.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Hierosolyma: Templum.

ἔσχον αὐτήν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· "Πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς, "μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ. [b] Οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶ- "νος τούτου γαμοῦσι καὶ ἐκγαμίσκονται· οἱ "δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν, "καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν, οὔτε γαμοῦ- "σιν, οὔτε ἐκγαμίσκονται. Οὔτε γὰρ ἀπο- "θανεῖν ἔτι δύνανται· ἰσάγγελοι γάρ εἰσι· καὶ "υἱοί εἰσι τοῦ Θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες. "[c] Περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ "ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωσέως, ἐπὶ τοῦ βάτου "ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεὸς, λέγων· Ἐγὼ ὁ Θεὸς "Ἀβραὰμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰα- "κώβ; Οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ Θεὸς "ζώντων· ὑμεῖς οὖν πολὺ πλανᾶσθε." [d] Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι, ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

Οἱ δὲ Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς Σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό· καὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικὸς, πειράζων αὐτὸν, καὶ λέγων· Διδάσκαλε, [e] ποία ἐστὶ πρώτη πασῶν ἐντολή; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ· "[d] Ὅτι πρώτη πασῶν τῶν ἐντολῶν· Ἄκουε Ἰσ- "ραὴλ, Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, Κύριος εἷς ἐστι·

[b] Luc. xx. 34—36.
[c] Marc. xii. 26, 27.
[d] Matth. xxii. 33—36.
[e] Marc. xii. 28—31.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Hierosolyma: Templum.

"καὶ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης
"τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ
"ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου. Αὕτη
"αὕτη πρώτη ἐντολή. Καὶ δευτέρα ὁμοία,
"αὕτη· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.
"[f] Ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νό-
"μος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται." [g] Καὶ εἶπεν
αὐτῷ ὁ Γραμματεύς· Καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ'
ἀληθείας εἶπας, ὅτι εἷς ἐστι Θεὸς, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλ-
λος πλὴν αὐτοῦ. Καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης
τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως, καὶ ἐξ ὅλης
τῆς ψυχῆς, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγα-
πᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν, πλεῖόν ἐστι πάντων
τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν. Καὶ ὁ Ἰη-
σοῦς, ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν
αὐτῷ· "Οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ
"Θεοῦ."

[h] Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων, ἐπηρώτησεν
αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· "Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ
"Χριστοῦ; τίνος υἱός ἐστι;" Λέγουσιν αὐτῷ· Τοῦ
Δαβίδ. Λέγει αὐτοῖς· "Πῶς οὖν Δαβὶδ ἐν πνεύ-
"ματι Κύριον αὐτὸν καλεῖ; λέγων· Εἶπεν ὁ
"Κύριος τῷ Κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως
"ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.

[f] Matth. xxii. 40. [g] Marc. xii. 32—34.
[h] Matth. xxii. 41. *ad fin.*

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 32. Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Hierosolyma: Templum.

" Εἰ οὖν Δαβὶδ καλεῖ αὐτὸν Κύριον, πῶς υἱὸς
" αὐτῆ ἐστι;" Καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτῷ ἀποκρι-
θῆναι λόγον· οὐδὲ ἐτόλμησέ τις ἀπ' ἐκείνης τῆς
ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν ἔκέτι.

§. 116. *Christus, discipulis et magna hominum turba audientibus, Scribas et Pharisæos divina quadam eloquentia coram redarguit.*

[1] Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς
μαθηταῖς αὐτοῦ, λέγων· " Ἐπὶ τῆς Μωσέως
" καθέδρας ἐκάθισαν οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φα-
" ρισαῖοι. Πάντα ὅν ὅσα ἂν εἴπωσιν ὑμῖν τη-
" ρεῖν, τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε· κατὰ δὲ τὰ ἔργα
" αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσι γὰρ, καὶ οὐ ποιοῦσι.
" Δεσμεύουσι γὰρ φορτία βαρέα καὶ δυσβάσακτα,
" καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων· τῷ
" δὲ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσι κινῆσαι αὐτά·
" Πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσι πρὸς τὸ
" θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις. Πλατύνουσι δὲ τὰ
" φυλακτήρια αὐτῶν, καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράσ-
" πεδα τῶν ἱματίων αὐτῶν· φιλοῦσί τε τὴν πρω-
" τοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις, καὶ τὰς πρωτοκαθε-
" δρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς
" ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώ-
" πων, Ῥαββὶ, Ῥαββί. Ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε

[1] Matth. xxiii. 1. *ad fin.*

TEMPUS. A.D. 33. Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Hierosolyma: Templum.

"Ραββί· εἷς γάρ ἐςιν ὑμῶν ὁ καθηγητὴς, ὁ
"Χριςός· πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐςε. Καὶ
"πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς
"γάρ ἐςιν ὁ πατὴρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
"Μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί· εἷς γὰρ ὑμῶν ἐςιν
"ὁ καθηγητὴς, ὁ Χριςός. Ὁ δὲ μείζων ὑμῶν,
"ἔςαι ὑμῶν διάκονος. Ὅςις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν,
"ταπεινωθήσεται· καὶ ὅςις ταπεινώσει ἑαυτὸν,
"ὑψωθήσεται. Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ
"Φαρισαῖοι, ὑποκριταί· ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰ-
"κίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευ-
"χόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον
"κρίμα. Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φα-
"ρισαῖοι, ὑποκριταί· ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν
"τῶν ὀρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ
"οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε
"εἰσελθεῖν. Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρι-
"σαῖοι, ὑποκριταί· ὅτι περιάγετε τὴν θά-
"λασσαν καὶ τὴν ξηρὰν, ποιῆσαι ἕνα προσ-
"ήλυτον· καὶ, ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν
"γεέννης διπλότερον ὑμῶν. Οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ
"τυφλοὶ, οἱ λέγοντες· Ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ,
"οὐδέν ἐςιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ
"ναοῦ, ὀφείλει. Μωροὶ καὶ τυφλοί· τίς γὰρ μεί-
"ζων ἐςὶν, ὁ χρυσὸς, ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάζων τὸν
"χρυσόν; Καί· Ὃς ἐὰν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσια-

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Hierosolyma: Templum.

"σηρίῳ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ
"τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. Μωροὶ καὶ τυφλοί·
"τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον, ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ
"ἁγιάζον τὸ δῶρον; Ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυ-
"σιαστηρίῳ, ὀμνύει ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς
"ἐπάνω αὐτοῦ. Καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ, ὀμ-
"νύει ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν. Καὶ
"ὁ ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ, ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ
"τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.
"Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑπο-
"κριταί· ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον, καὶ τὸ
"ἄνηθον, καὶ τὸ κύμινον· καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύ-
"τερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν, καὶ τὸν ἔλεον, καὶ τὴν
"πίστιν· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ἀφι-
"έναι. Ὁδηγοὶ τυφλοί, οἱ διυλίζοντες τὴν κώ-
"νωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες. Οὐαὶ
"ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί·
"ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς
"παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἁρπαγῆς καὶ
"ἀκρασίας. Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶ-
"τον τὸν ἐντὸς τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἵνα
"γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν καθαρόν. Οὐαὶ
"ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί·
"ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵ-
"τινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ
"γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν, καὶ πάσης ἀκαθαρσίας.

TEMPUS. A.D. 33. Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Hierosolyma: Templum.

"Ραββί· εἷς γάρ ἐςιν ὑμῶν ὁ καθηγητὴς, ὁ
"Χριςός· πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐςε. Καὶ
"πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς
"γάρ ἐςιν ὁ πατὴρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
"Μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί· εἷς γὰρ ὑμῶν ἐςιν
"ὁ καθηγητὴς, ὁ Χριςός. Ὁ δὲ μείζων ὑμῶν,
"ἔςαι ὑμῶν διάκονος. Ὅςις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν,
"ταπεινωθήσεται· καὶ ὅςις ταπεινώσει ἑαυτὸν,
"ὑψωθήσεται. Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ
"Φαρισαῖοι, ὑποκριταί· ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰ-
"κίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευ-
"χόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον
"κρίμα. Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φα-
"ρισαῖοι, ὑποκριταί· ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν
"τῶν ὀρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ
"οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε
"εἰσελθεῖν. Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρι-
"σαῖοι, ὑποκριταί· ὅτι περιάγετε τὴν θά-
"λασσαν καὶ τὴν ξηρὰν, ποιῆσαι ἕνα προσ-
"ήλυτον· καὶ, ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν
"γεέννης διπλότερον ὑμῶν. Οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ
"τυφλοὶ, οἱ λέγοντες· Ὅς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ,
"οὐδέν ἐςιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ
"ναοῦ, ὀφείλει. Μωροὶ καὶ τυφλοί· τίς γὰρ μεί-
"ζων ἐςὶν, ὁ χρυσὸς, ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάζων τὸν
"χρυσόν; Καί· Ὅς ἐὰν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσια-

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Hierosolyma: Templum.

"σημείῳ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ
"τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. Μωροὶ καὶ τυφλοί·
"τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον, ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ
"ἁγιάζον τὸ δῶρον; Ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυ-
"σιαστηρίῳ, ὀμνύει ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς
"ἐπάνω αὐτοῦ. Καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ, ὀμ-
"νύει ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν. Καὶ
"ὁ ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ, ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ
"τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.
"Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑπο-
"κριταί· ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον, καὶ τὸ
"ἄνηθον, καὶ τὸ κύμινον· καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύ-
"τερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν, καὶ τὸν ἔλεον, καὶ τὴν
"πίστιν· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ἀφι-
"έναι. Ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ διυλίζοντες τὸν κώ-
"νωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες. Οὐαὶ
"ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί·
"ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ
"παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἁρπαγῆς καὶ
"ἀκρασίας. Φαρισαῖε τυφλὲ, καθάρισον πρῶ-
"τον τὸν ἐντὸς τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἵνα
"γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν καθαρόν. Οὐαὶ
"ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί·
"ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵ-
"τινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ
"γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν, καὶ πάσης ἀκαθαρσίας.

TEMPUS. A. D. 33. Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Hierosolyma: Templum.

"Οὕτω καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀν-
θρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ μεστοί ἐστε ὑποκρί-
σεως καὶ ἀνομίας. Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ
Φαρισαῖοι, ὑποκριταί· ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς
τάφους τῶν προφητῶν, καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν
δικαίων· καὶ λέγετε· Εἰ ἦμεν ἐν ταῖς ἡμέραις
τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἦμεν κοινωνοὶ αὐτῶν
ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν. Ὥστε μαρτυρεῖτε
ἑαυτοῖς, ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προ-
φήτας. Καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν
πατέρων ὑμῶν. Ὄφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν,
πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης; Διὰ
τοῦτο, ἰδὲ, ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προ-
φήτας, καὶ σοφοὺς, καὶ γραμματεῖς· καὶ ἐξ αὐτῶν
ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστι-
γώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν, καὶ διώξετε
ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν· ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς
πᾶν αἷμα δίκαιον, ἐκχυνόμενον ἐπὶ τῆς γῆς,
ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ τοῦ δικαίου, ἕως τοῦ αἵμα-
τος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε με-
ταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. Ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἥξει ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην.
Ἱερουσαλὴμ, Ἱερουσαλὴμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς
προφήτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους
πρὸς αὐτὴν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν
τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ἐπισυνάγει ὄρνις τὰ

TEMPUS. A. D. 33. Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Hierosolyma: Templum.

"νοσσία ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθε-
"λήσατε; Ἰδοὺ, ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρη-
"μος. Λέγω γὰρ ὑμῖν· Οὐ μή με ἴδητε ἀπ' ἄρτι, ἕως ἂν εἴπητε· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος
"ἐν ὀνόματι Κυρίου."

§. 117. *Christus viduæ mulieris munusculum amplis divitum muneribus anteponit.*

Gazophylacium in Templo.

[k] Καὶ καθίσας ὁ Ἰησοῦς κατέναντι τοῦ γαζο-
φυλακίου ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν
εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλ-
λον πολλά. Καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ
ἔβαλε λεπτὰ δύο, ὅ ἐστι κοδράντης. Καὶ προσ-
καλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγει αὐτοῖς·
"Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ
"πλεῖον πάντων βέβληκε τῶν βαλόντων εἰς τὸ
"γαζοφυλάκιον. Πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύ-
"οντος αὐτοῖς ἔβαλον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως
"αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον
"αὐτῆς."

k Marc. xii. 41. *ad fin.*

Digitized by Google

§. 118. *Christus, e Templo ultimum egressus, ejus eversionem prædicit. Idem, in Oliveti monte sedens, quatuor e suis discipulis edocet, quænam futura essent signa adventus sui, ad exscindendos Judæos, et finiendam dispensationem Mosaïcam.*

TEMPUS. A.D. 33. Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Hierosolyma.

[l] Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· Διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι, καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ· "Βλέπεις ταύτας τὰς "μεγάλας οἰκοδομάς; [m] ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν "αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ κατα-"λυθήσεται."

Mons Oliveti.

[n] Καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος, καὶ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωάννης, καὶ Ἀνδρέας· Εἰπὲ ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ πάντα ταῦτα συντελεῖσθαι; Ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἀποκριθεὶς αὐτοῖς, ἤρξατο λέγειν· "Βλέ-"πετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. [o] Πολλοὶ γὰρ "ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες· Ἐγώ "εἰμι ὁ Χριστός· καὶ πολλοὺς πλανήσουσι· [p] καὶ "ὁ καιρὸς ἤγγικε. Μὴ οὖν πορευθῆτε ὀπίσω "αὐτῶν. Ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκα-

[l] Marc. xiii. 1, 2.
[m] Luc. xxi. 6.
[n] Marc. xiii. 3—5.
[o] Matth. xxiv. 5.
[p] Luc. xxi. 8—11.

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 33. Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Mons Oliveti.

" ταρασσίας, μὴ θροηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γε-
" νέσθαι πρῶτον· ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος."
Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς· " Ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπὶ
" ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· σεισμοί τε
" μεγάλοι κατὰ τόπους, καὶ λιμοὶ, καὶ λοιμοὶ
" ἔσονται· φόβητρά τε καὶ σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ με-
" γάλα ἔσται. [q] Ἀρχαὶ ὠδίνων ταῦτα. [r] Πρὸ
" δὲ τούτων ἁπάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς
" χεῖρας αὐτῶν, καὶ διώξουσι, παραδιδόντες εἰς
" συναγωγὰς καὶ φυλακὰς, ἀγομένους ἐπὶ βασι-
" λεῖς καὶ ἡγεμόνας, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου.
" Ἀποβήσεται δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον. Θέσθε οὖν
" εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν μὴ προμελετᾶν ἀπολο-
" γηθῆναι. Ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σο-
" φίαν, ᾗ οὐ δυνήσονται ἀντειπεῖν οὐδὲ ἀντι-
" στῆναι πάντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. [s] Καὶ
" τότε σκανδαλισθήσονται πολλοί. [t] Παρα-
" δώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πα-
" τὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς,
" καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. Καὶ ἔσεσθε μισού-
" μενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. [u] Καὶ
" θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται.
" [x] Καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται,
" καὶ πλανήσουσι πολλούς. Καὶ διὰ τὸ πλη-

q Marc. xiii. 9.
r Luc. xxi. 12—15.
s Matth. xxiv. 10.
t Marc. xiii. 12, 13.
u Luc. xxi. 18.
x Matth. xxiv. 11—18.

TEMPUS. A.D. 33. Tres dies ante quartum Paschα.

LOCUS. Mons Oliveti.

"ϑυνϑῆναι τὴν ἀνομίαν, ψυγήσεται ἡ ἀγάπη
"τῶν πολλῶν. Ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος
"σωϑήσεται. Καὶ κηρυχϑήσεται τοῦτο τὸ εὐ-
"αγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ, εἰς
"μαρτύριον πᾶσι τοῖς ἔϑνεσι· καὶ τότε ἥξει τὸ
"τέλος. Ὅταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρη-
"μώσεως, τὸ ῥηϑὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου,
"ἑστὼς ἐν τόπῳ ἁγίῳ· (ὁ ἀναγινώσκων νοείτω·)
"τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη·
"ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβαινέτω ἆραί τι ἐκ
"τῆς οἰκίας αὐτοῦ· καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστρέ-
"ψάτω ὀπίσω ἆραι τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. [y] Ὅτι
"ἡμέραι ἐκδικήσεως αὗταί εἰσι, τοῦ πληρωϑῆναι
"πάντα τὰ γεγραμμένα. [z] Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν
"γαστρὶ ἐχούσαις, καὶ ταῖς ϑηλαζούσαις, ἐν ἐκεί-
"ναις ταῖς ἡμέραις. Προσεύχεσϑε δὲ ἵνα μὴ
"γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος, μηδὲ ἐν σαβ-
"βάτῳ. [a] Ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι
"ϑλίψις, οἵα οὐ γέγονε τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτί-
"σεως ἧς ἔκτισεν ὁ Θεὸς, ἕως τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ
"γένηται. [b] Καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρας,
"καὶ αἰχμαλωτισϑήσονται εἰς πάντα τὰ ἔϑνη·
"καὶ Ἱερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐϑνῶν, ἄχρι
"πληρωϑῶσι καιροὶ ἐϑνῶν. [c] Καὶ εἰ μὴ ἐκο-

y Luc. xxi. 22.
a Marc. xiii. 19.
c Matth. xxiv. 22—29.
z Matth. xxiv. 19, 20.
b Luc. xxi. 24.

TEMPUS. A.D. 33. Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Mons Oliveti.

"λοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη
"πᾶσα σάρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθή-
"σονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. Τότε ἐάν τις ὑμῖν
"εἴπῃ· Ἰδοὺ, ὧδε ὁ Χριςὸς, ἢ ὧδε· μὴ πιςεύ-
"σητε. Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριςοι καὶ
"ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσι σημεῖα μεγάλα καὶ
"τέρατα, ὥςε πλανῆσαι, εἰ δυνατὸν, καὶ τοὺς
"ἐκλεκτούς. Ἰδοὺ, προείρηκα ὑμῖν. Ἐὰν οὖν
"εἴπωσιν ὑμῖν· Ἰδοὺ, ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐςί· μὴ ἐξ-
"ελθητε. Ἰδοὺ, ἐν τοῖς ταμείοις· μὴ πιςεύ-
"σητε. Ὥσπερ γὰρ ἡ ἀςραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ
"ἀνατολῶν, καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔςαι
"καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ὅπου γὰρ
"ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί.
"Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων
"ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει
"τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀςέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ
"οὐρανοῦ. [d]Καὶ ἔςαι [e]ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν
"ἐν ἀπορίᾳ, ἠχοῦς θαλάσσης καὶ σάλου· ἀπο-
"ψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας
"τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις
"τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. [f]Καὶ τότε φανή-
"σεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ
"οὐρανῷ· καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς
"γῆς, καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον

[d] Luc. xxi. 25. [e] Luc. xxi. 25, 26.
[f] Matth. xxiv. 30, 31.

TEMPUS. A. D. 33. Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Mons Oliveti.

"ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ, μετὰ δυνάμεως καὶ
"δόξης πολλῆς. Καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους
"αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος φωνῆς μεγάλης, καὶ
"ἐπισυνάξουσι τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσά-
"ρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐ-
"τῶν.

"[g] Ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι, ἀνακύ-
"ψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν· διότι
"ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν.

"[h] Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν·
"ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἁπαλὸς, καὶ
"τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέ-
"ρος. Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε πάντα ταῦ-
"τα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις [i] ἡ
"βασιλεία τοῦ Θεοῦ. [k] Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ
"παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα ταῦτα
"γένηται. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται,
"οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι. [l] Περὶ δὲ
"τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ
"ἄγγελοι οἱ ἐν οὐρανῷ, οὐδὲ ὁ υἱὸς, εἰ μὴ ὁ πα-
"τήρ. [m] Ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως
"ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ὥσπερ
"γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατα-
"κλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ

[g] Luc. xxi. 28.
[h] Matth. xxiv. 32, 33.
[i] Luc. xxi. 31.
[k] Matth. xxiv. 34, 35.
[l] Marc. xiii. 32.
[m] Matth. xxiv. 37—41.

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 33. Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Mons Olivveti.

"ἐκγαμίζοντες, ἄχρι οὗ ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε
"εἰς τὴν κιβωτὸν, καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ἕως ἦλθεν ὁ
"κατακλυσμὸς, καὶ ἦρεν ἅπαντας· οὕτως ἔσται καὶ
"ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Τότε δύο
"ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· ὁ εἷς παραλαμβάνεται,
"καὶ ὁ εἷς ἀφίεται. Δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλῶνι·
"μία παραλαμβάνεται, καὶ μία ἀφίεται.
"[n] Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε βαρυνθῶσιν
"ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ, καὶ μέθῃ, καὶ
"μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ αἰφνίδιος ἐφ' ὑμᾶς
"ἐπιστῇ ἡ ἡμέρα ἐκείνη. Ὡς παγὶς γὰρ ἐπε-
"λεύσεται ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσ-
"ωπον πάσης τῆς γῆς.

"[o] Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ὥρᾳ ὁ
"κύριος ὑμῶν ἔρχεται. Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε,
"ὅτι εἰ ἤδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ φυλακῇ ὁ
"κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν, καὶ οὐκ ἂν
"εἴασε διορυγῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο
"καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε
"ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

"[p] Ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφεὶς τὴν οἰκίαν
"αὐτοῦ, καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, καὶ
"ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο
"ἵνα γρηγορῇ. [q] Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος
"καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς

[n] Luc. xxi. 34, 35.
[p] Marc. xiii. 34.
[o] Matth. xxiv. 42—44.
[q] Matth. xxiv. 45. ad fin.

TEMPUS. A. D. 33. Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Mons Oliveti.

"θεραπείας αὐτῷ, ἵ διδόναι αὐτοῖς τὴν τροφὴν
"ἐν καιρῷ; Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλ-
"θὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως.
"Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρ-
"χουσιν αὐτῷ καταστήσει αὐτόν. Ἐὰν δὲ εἴπῃ
"ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ·
"Χρονίζει ὁ κύριός μου ἐλθεῖν· καὶ ἄρξηται τύπ-
"τειν τοὺς συνδούλους, ἐσθίειν δὲ καὶ πίνειν μετὰ τῶν
"μεθυόντων· ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν
"ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γι-
"νώσκει· καὶ διχοτομήσει αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος
"αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ
"κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. [1] Γρηγο-
"ρεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰ-
"κίας ἔρχεται, ὀψὲ, ἢ μεσονυκτίου, ἢ ἀλεκτορο-
"φωνίας, ἢ πρωΐ· μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης εὕρῃ ὑμᾶς
"καθεύδοντας. Ἃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσι λέγω,
"Γρηγορεῖτε.

"[2] Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
"δέκα παρθένοις, αἵτινες, λαβοῦσαι τὰς λαμ-
"πάδας αὐτῶν, ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν τοῦ νυμ-
"φίου. Πέντε δὲ ἦσαν ἐξ αὐτῶν φρόνιμοι, καὶ αἱ
"πέντε μωραί. Αἵτινες μωραὶ, λαβοῦσαι τὰς
"λαμπάδας ἑαυτῶν, οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν
"ἔλαιον· αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς
"ἀγγείοις αὐτῶν, μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν.

[1] Marc. xiii. 35. ad fin. [2] Matth. xxv. 1—30.

TEMPUS. A. D. 33. Tres dies ante quartum Paſcha.

LOCUS. Mons Olivveti.

"Χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου, ἐνύσταξαν πᾶσαι
"καὶ ἐκάθευδον. Μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέ-
"γονεν· Ἰδοὺ, ὁ νυμφίος ἔρχεται· ἐξέρχεσθε
"εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ. Τότε ἠγέρθησαν πᾶ-
"σαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι, καὶ ἐκόσμησαν τὰς
"λαμπάδας αὐτῶν. Αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρό-
"νιμοις εἶπον· Δότε ἡμῖν ἐκ τῆς ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι
"αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. Ἀπεκρίθη-
"σαν δὲ αἱ φρόνιμοι, λέγουσαι· Μήποτε οὐκ
"ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε δὲ μᾶλλον
"πρὸς τοὺς πωλοῦντας, καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς.
"Ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, ἦλθεν ὁ
"νυμφίος, καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς
"τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. Ὕστερον δὲ
"ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι, λέγουσαι·
"Κύριε, κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. Ὁ δὲ ἀποκρι-
"θεὶς εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς.
"Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν
"οὐδὲ τὴν ὥραν, ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρ-
"χεται.

"Ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσε
"τοὺς ἰδίους δούλους, καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ
"ὑπάρχοντα αὐτοῦ· καὶ ᾧ μὲν ἔδωκε πέντε τά-
"λαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν· ἑκάστῳ κατὰ τὴν
"ἰδίαν δύναμιν· καὶ ἀπεδήμησεν εὐθέως. Πο-
"ρευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, ἐργά-
"σατο ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τά-

TEMPUS. A.D. 33. Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Mons Oliveti.

" λαντα. Ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο, ἐκέρδησε καὶ
" αὐτὸς ἄλλα δύο. Ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν, ἀπελ-
" θὼν ὤρυξεν ἐν τῇ γῇ, καὶ ἀπέκρυψε τὸ ἀργύ-
" ριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Μετὰ δὲ χρόνον πολὺν
" ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων, καὶ συναίρει
" μετ' αὐτῶν λόγον. Καὶ προσελθὼν ὁ τὰ
" πέντε τάλαντα λαβὼν, προσήνεγκεν ἄλλα
" πέντε τάλαντα, λέγων· Κύριε, πέντε τά-
" λαντά μοι παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα πέντε τά-
" λαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς. Ἔφη δὲ αὐτῷ ὁ
" κύριος αὐτοῦ· Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ· ἐπὶ
" ὀλίγα ἦς πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω·
" εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. Προσ-
" ελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα λαβὼν, εἶπε·
" Κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε,
" ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς. Ἔφη
" αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ
" πιστέ· ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν σε
" καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου
" σου. Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰ-
" ληφὼς, εἶπε· Κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ
" ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συν-
" άγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας· καὶ φοβηθεὶς, ἀπ-
" ελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε,
" ἔχεις τὸ σόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ
" εἶπεν αὐτῷ· Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρὲ, ἤδεις
" ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 33. Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Mons Olivveti.

"οὐ δισεκόρεσα; ἔδει ἄν σε βαλεῖν τὸ ἀργύ-
"ριόν μου τοῖς τραπεζίταις· κ᾽ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομι-
"σάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. Ἄρατε ἓν ἀπ᾽
"αὐτοῦ τὸ τάλαντον, καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ
"δέκα τάλαντα. Τῷ γὰρ ἔχοντι πάντι δοθή-
"σεται, καὶ περισσευθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ
"ἔχοντος, κ᾽ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ. Καὶ
"τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλλετε εἰς τὸ σκότος τὸ
"ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς κ᾽ ὁ βρυγμὸς
"τ᾽ ὀδόντων."

§. 119. *Describit Christus, quid extremo die futurum sit. Quid Christus toto hujus hebdomadis tempore egerit.*

"[t] Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τ᾽ ἀνθρώπου ἐν τῇ
"δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἅγιοι ἄγγελοι μετ᾽
"αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ.
"Καὶ συναχθήσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα
"τὰ ἔθνη· καὶ ἀφορίει αὐτοὺς ἀπ᾽ ἀλλήλων,
"ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ
"τῶν ἐρίφων. Καὶ ςήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ
"δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. Τότε
"ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· Δεῦτε
"οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομή-
"σατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ
"καταβολῆς κόσμου. Ἐπείνασα γὰρ, κ᾽ ἐδώ-

[t] Matth. xxv. 31. *ad fin.*

TEMPUS. A. D. 33. Tres dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Mons Olivveti.

" κατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με· " ξένος ἤμην, καὶ συνηγάγετέ με· γυμνὸς, καὶ " περιεβάλετέ με· ἠσθένησα, καὶ ἐπεσκέψασθέ " με· ἐν φυλακῇ ἤμην, καὶ ἤλθετε πρός με. " Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι, λέ- " γοντες· Κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα, καὶ " ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα, καὶ ἐποτίσαμεν; " Πότε δέ σε εἴδομεν ξένον, καὶ συνηγάγομεν; " ἢ γυμνὸν, καὶ περιεβάλομεν; Πότε δέ σε " εἴδομεν ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ ἤλθομεν " πρός σε; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ " αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε " ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ " ἐποιήσατε. Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων· " Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ " τὸ αἰώνιον, τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ " τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. Ἐπείνασα γὰρ, καὶ " οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ οὐκ " ἐποτίσατέ με· ξένος ἤμην, καὶ οὐ συνηγά- " γετέ με· γυμνὸς, καὶ οὐ περιεβάλετέ με· ἀ- " σθενὴς καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με. " Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ καὶ αὐτοὶ, λέγοντες· " Κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα, ἢ διψῶντα, " ἢ ξένον, ἢ γυμνὸν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, " καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι; Τότε ἀποκριθή- " σεται αὐτοῖς, λέγων· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' " ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων,

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 33. Tres dies ante quartum Pascha.

"οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. Καὶ ἀπελεύσονται οὗ-
"τοι εἰς κόλασιν αἰώνιον· οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν
"αἰώνιον."

LOCUS. Mons Oliveti.

[u] Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων· τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ηὐλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὤρθριζε πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτῶ.

§. 120. *Quæ peracta sunt quarto illius hebdomadis die, quo Christus crucifixus est.*

Duo dies ante quartum Pascha.

[x] Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους τούτους, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· "Οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνε-
"ται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ
"σταυρωθῆναι."

Bethania.

Τότε συνήχθησαν οἱ Ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ Γραμματεῖς, καὶ οἱ Πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἀρχιερέως τοῦ λεγομένε Καϊάφα· καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν κρατήσωσι δόλῳ, καὶ ἀποκτείνωσιν. Ἔλεγον δὲ, Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ.

Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένε ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, [y] ἐποίησαν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει· ὁ δὲ Λάζαρος εἷς

[u] Luc. xxi. 37. *ad fin.* [x] Matth. xxvi. 1—6.
[y] Joh. xii. 2, 3.

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 33. Duo dies ante quartum Pascha.

ἦν τῶν συνανακειμένων αὐτῷ. Ἡ οὖν Μαρία, λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου, ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπλήρωθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου. [z] Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠγανάκτησαν. [a] Λέγει οὖν Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι· Διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων, καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; Εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχε, καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· "Ἄφες αὐτήν· τοὺς πτω-"χοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ "δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. [b] Ὃ εἶχεν αὕτη, "ἐποίησε· προέλαβε μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰς "τὸν ἐνταφιασμόν. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἂν "κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσ-"μον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνη-"μόσυνον αὐτῆς."

LOCUS. Bethania.

[c] Εἰσῆλθε δὲ ὁ Σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα. Καὶ ἀπελθὼν συνελάλησε τοῖς Ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς στρατηγοῖς τὸ, πῶς αὐτὸν παρα-

Hierosolyma.

[z] Matth. xxvi. 8.
[a] Joh. xii. 4—8.
[b] Marc. xiv. 8, 9.
[c] Luc. xxii. 3—5.

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 33. Duo dies ante quartum Pascha.

δῷ αὐτοῖς. Καὶ [d] εἶπε· Τί θέλετέ μοι δοῦναι, κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; Οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια. [e] Καὶ ἐξωμολόγησε· καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν αὐτοῖς ἄτερ ὄχλου.

LOCUS. Hierosolyma.

[d] Matth. xxvi. 15. [e] Luc. xxii. 6.

FINIS PARTIS QUINTÆ.

Digitized by Google

Digitized by Google

PARS VI.

QUÆ ACTA SUNT PER TRES DIES, A DIE QUO QUARTUM PASCHA OCCISUM EST, AD USQUE FINEM DIEI QUI RESURRECTIONEM PRÆCESSIT.

§. 121. *Christus ad celebrandum Pascha sese accingit.*

TEMPUS. A. D. 33. Dies ante quartum Pascha.

LOCUS. Bethania.

[a] Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων, [b] ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα, [c] προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες αὐτῷ· Πῇ θέλεις ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα; [d] Καὶ ἀπέστειλε Πέτρον καὶ Ἰωάννην, εἰπών· "[e] Ὑπάγετε εἰς "τὴν πόλιν· καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κε- "ράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ. "Καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ, εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ, "ὅτι ὁ διδάσκαλος λέγει· Ποῦ ἐστι τὸ κατά- "λυμα, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου "φάγω; Καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ἀνώγεον μέγα

[a] Matth. xxvi. 17.
[b] Luc. xxii. 7.
[c] Matth. xxvi. 17.
[d] Luc. xxii. 8.
[e] Marc. xiv. 13—16.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Dies ante quartum Pascha. LOCUS. Bethania.

"ἑτοιμάσατε ἡμῖν." Καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν, καὶ εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς· καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

§. 122. *Christus cum duodecim discipulis discumbit. Exoritur inter duodecim discipulos ambitiosa contentio.*

Quartum Pascha. Hierosolyma.

[f] Ὀψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο [ὁ Ἰησοῦς] μετὰ τῶν δώδεκα. [Καὶ] [g] εἰδὼς ὅτι ἐλήλυθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς. [h] Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· "Ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα "φαγεῖν μεθ' ὑμῶν, πρὸ τοῦ με παθεῖν. Λέγω "γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω ἐξ αὐτοῦ, ἕως "ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ."

[i] Καὶ δείπνου γενομένου, * [k] ἐγένετο φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων. [l] Εἰδὼς [ὅν] ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα δέδωκεν αὐτῷ ὁ Πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθε,

* δείπνου γενομένου] Intellige, cum tempus cœnæ jam advenisset; vel, statim in cœnæ principio. Eandem vim participii γενόμενος vid. in Joh. xxi. 4. Luc. iv. 42. et alibi.

f Matth. xxvi. 20.
g Joh. xiii. 1.
h Luc. xxii. 15, 16.
i Joh. xiii. 2.
k Luc. xxii. 24.
l Joh. xiii. 3—17.

TEMPUS. A. D. 33. Quartum Pascha. LOCUS. Hierosolyma.

καὶ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπάγει, ἐγείρεται ἐκ δείπνου, καὶ τίθησι τὰ ἱμάτια· καὶ, λαβὼν λέντιον, διέζωσεν ἑαυτόν. Εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὴν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος. Ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον· καὶ λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος· Κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· "Ὃ ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ "οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα." Λέγει αὐτῷ Πέτρος· Οὐ μὴ νίψῃς τοὺς πόδας μου εἰς τὸν αἰῶνα. Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "Ἐὰν "μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ." Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλήν. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "Ὁ λελουμένος οὐ χρείαν "ἔχει ἢ τοὺς πόδας νίψασθαι, ἀλλ' ἐστὶ καθαρὸς "ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροί ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ πάν-"τες." Ἤδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν· "Οὐχὶ πάντες καθαροί ἐστε." Ὅτε οὖν ἔνιψε τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἔλαβε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἀναπεσὼν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς· "Γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν; [m] Οἱ βασιλεῖς "τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν· καὶ οἱ ἐξουσιά-"ζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦνται. Ὑμεῖς δὲ "οὐχ οὕτως· ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν, γενέσθω "ὡς ὁ νεώτερος· καὶ ὁ ἡγούμενος, ὡς ὁ δια-

[m] Luc. xxii. 25—27.

TEMPUS. A.D. 33. Quartum Pascha. LOCUS. Hierosolyma.

"κονῶν. Τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ
"διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δέ εἰμι ἐν
"μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν. [n] Ὑμεῖς φωνεῖτέ
"με· Ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ κύριος· καὶ καλῶς
"λέγετε· εἰμὶ γάρ. Εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν
"τοὺς πόδας, ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ
"ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας.
"Ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα, καθὼς ἐγὼ
"ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. Ἀμὴν ἀμὴν
"λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων οὐ κυρίου αὐ-
"τοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων οὐ πέμψαντος αὐ-
"τόν. Εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε ἐὰν ποι-
"ῆτε αὐτά."

§. 123. *Christus Judæ proditionem prædicit. Discipulorum et Judæ agendi ratio.*

Nox ante crucifixionem.

"[o] Ὑμεῖς ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν
"τοῖς πειρασμοῖς μου. Κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν,
"καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου, βασιλείαν·
"ἵνα ἐσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου
"ἐν τῇ βασιλείᾳ μου· καὶ καθίσησθε ἐπὶ θρό-
"νων, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ.
"[p] Οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα οὓς
"ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· Ὁ
"τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον, ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ

[n] Joh. xiii. 13—17. [o] Luc. xxii. 28—31.
[p] Joh. xiii. 18—21.

TEMPUS. A. D. 33. Nox ante crucifixionem. LOCUS. Hierosolyma.

"τὴν πτέρναν αὐτοῦ. Ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ
"τοῦ γενέσθαι, ἵνα, ὅταν γένηται, πιστεύσητε
"ὅτι ἐγώ εἰμι. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ὁ
"λαμβάνων ἐάν τινα πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ
"δὲ ἐμὲ λαμβάνων, λαμβάνει τὸν πέμψαντά
"με."

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς, (q τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότος εἰς τὴν καρδίαν Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτου, ἵνα αὐτὸν παραδῷ,) r ἐταράχθη τῷ πνεύματι, καὶ ἐμαρτύρησε, καὶ εἶπεν· "Ἀμὴν
"ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει
"με." Ἔβλεπον ἓν εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταὶ, ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει. s Καὶ λυπούμενοι σφόδρα, ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ ἕκαστος αὐτῶν· Μήτι ἐγώ εἰμι, Κύριε; t Ἦν δὲ ἀνακείμενος εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς. Νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος πυθέσθαι τίς ἂν εἴη περὶ οὗ λέγει. Ἐπιπεσὼν δὲ ἐκεῖνος ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ· Κύριε, τίς ἐστιν; Ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς· "Ἐκεῖνός
"ἐστιν ᾧ ἐγὼ βάψας τὸ ψωμίον ἐπιδώσω. u Ὁ
"μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται
"περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ
"ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν

q Joh. xiii. 2.
r Joh. xiii. 21, 22.
s Matth. xxvi. 22.
t Joh. xiii. 23—26.
u Matth. xxvi. 24.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Nox ante crucifixionem.

"αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος." LOCUS. Hierosolyma.

x Καὶ ἐμβάψας τὸ ψωμίον δίδωσιν Ἰούδᾳ Σίμωνος Ἰσκαριώτῃ. Καὶ μετὰ τὸ ψωμίον τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ Σατανᾶς. Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "Ὃ ποιεῖς, ποίησον τάχιον." Τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ. Τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν ὁ Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν· ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῷ. Λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος εὐθέως ἐξῆλθεν· ἦν δὲ νύξ. Ὅτε οὖν ἐξῆλθε, λέγει ὁ Ἰησοῦς· "Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ "ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. Εἰ ὁ Θεὸς ἐδοξ-"άσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ Θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν "ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν. Τεκνία, ἔτι "μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι. Ζητήσετέ με, καὶ "καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις· Ὅτι ὅπου ὑπάγω "ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν· καὶ ὑμῖν λέγω "ἄρτι. Ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγα-"πᾶτε ἀλλήλους· καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ "ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. Ἐν τούτῳ γνώσον-"ται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην "ἔχητε ἐν ἀλλήλοις."

x Joh. xiii. 26—35.

Digitized by Google

§. 124. *Christus Apostolis lapsum Petri et commune reliquorum Apostolorum periculum prædicit.*

TEMPUS. A. D. 33. Nox ante crucifixionem. LOCUS. Hierosolyma.

[y] Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, ποῦ ὑπάγεις; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "[d] Οπου "ὑπάγω, οὐ δύνασαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ὕστε-"ρον δὲ ἀκολουθήσεις μοι." Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Κύριε, διατί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυχήν μου ὑπέρ σου θήσω. [z] Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Πάντες ὑμεῖς σκανδα-"λισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· γέ-"γραπται γάρ· Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ "διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης. "Μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με, προάξω ὑμᾶς εἰς "τὴν Γαλιλαίαν." Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· Εἰ καὶ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοὶ, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. [a] Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· "Σίμων, Σίμων, ἰδοὺ, ὁ Σατανᾶς "ἐξῃτήσατο ὑμᾶς, ὃ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον· "ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλείπῃ ἡ "πίστις σου· καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας στήριξον τοὺς "ἀδελφούς σου." Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι. Ὁ δὲ εἶπε· "Λέγω σοι, Πέτρε, "[b] ὅτι σήμερον ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, πρὶν ἢ δὶς

[y] Joh. xiii. 36, 37.
[z] Matth. xxvi. 31—33.
[a] Luc. xxii. 31—34.
[b] Marc. xiv. 30, 31.

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 33. Nox ante crucifixionem. LOCUS. Hierosolyma.

"ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με." Ὁ δὲ ἐκ περισσοῦ ἔλεγε μᾶλλον· Ἐάν με δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι. Ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.

[c] Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· "Ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς "ἄτερ βαλαντίου, καὶ πήρας, καὶ ὑποδημάτων, "μή τινος ὑστερήσατε;" Οἱ δὲ εἶπον· Οὐδενός. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς· "Ἀλλὰ νῦν, ὁ ἔχων βαλάν-"τιον, ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν· καὶ ὁ μὴ ἔχων, "πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἀγορασάτω "μάχαιραν. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἔτι τοῦτο τὸ "γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τό· Καὶ "μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη. Καὶ γὰρ τὰ περὶ "ἐμοῦ τέλος ἔχει." Οἱ δὲ εἶπον· Κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· "Ἱκα-"νόν ἐστι."

§. 125. *Christus in corporis sui crucifixi memoriam, Panis comestionem et Vini potionem instituit.*

[d] Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς τὸν ἄρτον, καὶ εὐλογήσας, ἔκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς, καὶ εἶπε· "Λάβετε, φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ "σῶμά μου, [e] τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο "ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν."

[c] Luc. xxii. 35—38.
[d] Matth. xxvi. 26.
[e] Luc. xxii. 19.

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 33. Nox ante crucifixionem.

LOCUS. Hierosolyma.

[f] Καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον [g] μετὰ τὸ δειπνῆσαι, [h] καὶ εὐχαριστήσας, ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων· "Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· * τοῦτο γάρ ἐστι τὸ "αἷμά μου, τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολ- "λῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

"[i] Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, [k] ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπ' "ἄρτι ἐκ τούτου τῆς γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς "ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν "καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῆς Πατρός μου." [l] Καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες.

§. 126. *Christus discipulos suos solatur.*

[Ἔλεγε δὲ ὁ Ἰησοῦς,] "[m] Μὴ ταρασσέσθω "ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε εἰς τὸν Θεὸν, καὶ εἰς "ἐμὲ πιστεύετε. Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Πατρός μου "μοναὶ πολλαί εἰσιν· εἰ δὲ μὴ, εἶπον ἂν ὑμῖν· "πορεύομαι ἑτοιμάσαι τόπον ὑμῖν. Καὶ ἐὰν

* Aliorum Evangelistarum verba hic libet apponere, nec non Divi Pauli. "Τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς διαθή- "κης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον." Marc. xiv. 24. "Τοῦτο "τὸ ποτήριον, ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν "ἐκχυνόμενον." Luc. xxii. 20. "Τοῦτο τὸ ποτήριον, ἡ καινὴ "διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὁσάκις ἂν πίνητε, "εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν." 1 Cor. xi. 25.

f Matth. xxvi. 27.
g Luc. xxii. 20.
h Matth. xxvi. 27, 28.
i Marc. xiv. 25.
k Matth. xxvi. 29.
l Marc. xiv. 23.
m Joh. xiv. 1—31.

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 33. Nox ante crucifixionem.

LOCUS. Hierosolyma.

"πορευθῶ, καὶ ἑτοιμάσω ὑμῖν τόπον, πάλιν
"ἔρχομαι, καὶ παραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς
"ἐμαυτόν· ἵνα, ὅπε εἰμὶ ἐγὼ, καὶ ὑμεῖς ἦτε.
"Καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε, καὶ τὴν ὁδὸν
"οἴδατε."

Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς· Κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεις· καὶ πῶς δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι; Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς, καὶ ἡ ἀλή-
"θεια, καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν Πατέρα,
"εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. Εἰ ἐγνώκειτέ με, καὶ τὸν Πατέρα
"με ἐγνώκειτε ἄν· καὶ ἀπ' ἄρτι γινώσκετε αὐ-
"τὸν, καὶ ἑωράκατε αὐτόν."

Λέγει αὐτῷ Φίλιππος· Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν Πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "Τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ
"ἔγνωκάς με, Φίλιππε; ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ, ἑώ-
"ρακε τὸν Πατέρα· καὶ πῶς σὺ λέγεις· Δεῖξον
"ἡμῖν τὸν Πατέρα; Οὐ πιςεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν
"τῷ Πατρὶ, καὶ ὁ Πατὴρ ἐν ἐμοί ἐςι; Τὰ ῥή-
"ματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λα-
"λῶ· ὁ δὲ Πατὴρ, ὁ ἐν ἐμοὶ μένων, αὐτὸς
"ποιεῖ τὰ ἔργα. Πιςεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ
"Πατρὶ, καὶ ὁ Πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μὴ, διὰ
"τὰ ἔργα αὐτὰ πιςεύετέ μοι. Ἀμὴν ἀμὴν
"λέγω ὑμῖν, ὁ πιςεύων εἰς ἐμὲ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ
"ποιῶ, κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων
"ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν Πατέρα με πο-

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Nox ante crucifixionem.

LOCUS. Hierosolyma.

"ρεύομαι. Καὶ ὅ, τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνό-
"ματί μου, τοῦτο ποιήσω· ἵνα δοξασθῇ ὁ Πα-
"τὴρ ἐν τῷ Υἱῷ. Ἐὰν τι αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνό-
"ματί μου, ἐγὼ ποιήσω. Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με,
"τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσατε. Καὶ ἐγὼ
"ἐρωτήσω τὸν Πατέρα, καὶ ἄλλον παράκλητον
"δώσει ὑμῖν, ἵνα μένῃ μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα,
"τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύ-
"ναται λαβεῖν· ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ, οὐδὲ γινώ-
"σκει αὐτό· ὑμεῖς δὲ γινώσκετε αὐτὸ, ὅτι παρ'
"ὑμῖν μένει, καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται. Οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς
"ὀρφανούς· ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. Ἔτι μικρὸν,
"καὶ ὁ κόσμος με οὐκ ἔτι θεωρεῖ· ὑμεῖς δὲ θεω-
"ρεῖτέ με· ὅτι ἐγὼ ζῶ, καὶ ὑμεῖς ζήσεσθε. Ἐν
"ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν
"τῷ Πατρί μου, καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν
"ὑμῖν. Ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου, καὶ τηρῶν
"αὐτὰς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγα-
"πῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ Πατρός μου· καὶ
"ἐγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν, καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ
"ἐμαυτόν."

Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, (οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης,) Κύ-
ριε, τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σε-
αυτὸν, καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς,
καὶ εἶπεν αὐτῷ· "Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λό-
"γον μου τηρήσει· καὶ ὁ Πατήρ μου ἀγαπήσει
"αὐτὸν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα, καὶ μονὴν

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Nox ante crucifixionem. LOCUS. Hierosolyma.

"παρ' αὐτῷ ποιήσομεν. Ὁ μὴ ἀγαπῶν με
"τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε
"οὐκ ἔστιν ἐμὸς, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με Πατρός.
"Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, παρ' ὑμῖν μένων· ὁ
"δὲ παράκλητος, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὃ πέμ-
"ψει ὁ Πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς
"διδάξει πάντα, καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ
"εἶπον ὑμῖν. Εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν· εἰρήνην τὴν
"ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδω-
"σιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν
"ἡ καρδία, μηδὲ δειλιάτω. Ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ
"εἶπον ὑμῖν· Ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς·
"εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἂν, ὅτι εἶπον, πο-
"ρεύομαι πρὸς τὸν Πατέρα· ὅτι ὁ Πατήρ μου
"μείζων μου ἐστί. Καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν
"γενέσθαι· ἵνα, ὅταν γένηται, πιστεύσητε. Οὐκ
"ἔτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ
"ὁ τοῦ κόσμου τούτου ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει
"οὐδέν. Ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν
"Πατέρα, καὶ, καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ Πατὴρ,
"οὕτω ποιῶ."

§. 127. *Christus gravissimum illum, quem cum discipulis habere cœperat, sermonem continuat.*

"[n] Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινὴ, καὶ ὁ
"Πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστι. Πᾶν κλῆμα ὃ

[n] Joh. xv. 1. *ad fin.*

TEMPUS. A.D. 33. Nox ante crucifixionem.

LOCUS. Hierosolyma.

" ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν, αἴρει αὐτό· καὶ πᾶν
" τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτὸ, ἵνα πλείονα
" καρπὸν φέρῃ. Ἤδη ὑμεῖς καθαροί ἐστε διὰ
" τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν. Μείνατε ἐν
" ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν ὑμῖν· καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύ-
" ναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ μείνῃ
" ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ
" μείνητε. Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ
" κλήματα· ὁ μένων ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν αὐτῷ,
" οὗτος φέρει καρπὸν πολύν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ
" δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. Ἐὰν μή τις μείνῃ ἐν
" ἐμοὶ, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα, καὶ ἐξηράνθη·
" καὶ συνάγουσιν αὐτὰ, καὶ εἰς πῦρ βάλλουσι,
" καὶ καίεται. Ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ, καὶ τὰ ῥή-
" ματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε αἰτή-
" σεσθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν. Ἐν τούτῳ ἐδοξ-
" άσθη ὁ Πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε,
" καὶ γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί. Καθὼς ἠγάπησέ
" με ὁ Πατὴρ, κἀγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε
" ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. Ἐὰν τὰς ἐντολάς μου
" τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου· καθὼς
" ἐγὼ τὰς ἐντολὰς τοῦ Πατρός μου τετήρηκα, καὶ
" μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. Ταῦτα λελάληκα
" ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν μείνῃ, καὶ ἡ
" χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ. Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ
" ἡ ἐμὴ, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγά-
" πησα ὑμᾶς. Μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 35. Nec-dum crucifixionem. LOCUS. Hierosolyma.

"ἔχει, ἵνα τις ᾖ ψυχὴν αὐτῆς θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων
"αὐτοῦ. Ὑμεῖς φίλοι μου ἐστέ, ἐὰν ποιῆτε ὅσα
"ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. Οὐκέτι ὑμᾶς λέγω
"δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδε τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ
"κύριος· ὑμᾶς δὲ εἰρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ
"ἤκουσα παρὰ τοῦ Πατρός μου ἐγνώρισα ὑμῖν.
"Οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξά-
"μην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε,
"καὶ καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ·
"ἵνα, ὅ, τι ἂν αἰτήσητε τὸν Πατέρα ἐν τῷ ὀνό-
"ματί μου, δῷ ὑμῖν. Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν,
"ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς
"μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμί-
"σηκεν. Εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ
"ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ'
"ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο
"μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. Μνημονεύετε τοῦ λόγου
"οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· Οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ
"κυρίου αὐτοῦ. Εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς δι-
"ώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν
"ὑμέτερον τηρήσουσιν. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα
"ποιήσουσιν ὑμῖν διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ
"οἴδασι τὸν πέμψαντά με. Εἰ μὴ ἦλθον καὶ
"ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ
"πρόφασιν οὐκ ἔχουσι περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν.
"Ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν Πατέρα μου μισεῖ.
"Εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς, ἃ οὐδεὶς

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 33. Nox ante crucifixionem.

LOCUS. Hierosolyma.

"ἄλλος πεποίηκεν, ἁμαρτίαν ἐκ εἶχον· νῦν δὲ
"καὶ ἑωράκασι καὶ μεμισήκασι καὶ ἐμὲ καὶ τὸν
"Πατέρα μου. Ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ
"γεγραμμένος ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν· Ὅτι ἐμί-
"σησάν με δωρεάν. Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παρά-
"κλητος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ Πατρὸς,
"τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ Πατρὸς
"ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ.
"Καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ'
"ἐμοῦ ἐστε.

"Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδα-
"λισθῆτε. Ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς·
"ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς
"δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ Θεῷ. Καὶ ταῦ-
"τα ποιήσουσιν ὑμῖν, ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν Πα-
"τέρα οὐδὲ ἐμέ. Ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν,
"ἵνα, ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα, μνημονεύητε αὐτῶν,
"ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν. Ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρ-
"χῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἤμην. Νῦν δὲ
"ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ
"ὑμῶν ἐρωτᾷ με· Πῦ ὑπάγεις; ἀλλ' ὅτι ταῦτα
"λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν
"τὴν καρδίαν. Ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω
"ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. Ἐὰν
"γὰρ μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται
"πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν

* Joh. xvi. 1. *ad fin.*

TEMPUS. A.D. 33. Nox ante crucifixionem.

LOCUS. Hierosolyma.

"πρὸς ὑμᾶς. Καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν
"κόσμον περὶ ἁμαρτίας, καὶ περὶ δικαιοσύνης,
"καὶ περὶ κρίσεως. Περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ
"πιστεύουσιν εἰς ἐμέ· περὶ δικαιοσύνης δὲ, ὅτι
"πρὸς τὸν Πατέρα με ὑπάγω, καὶ οὐκ ἔτι θεω-
"ρεῖτέ με· περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ
"κόσμου τούτου κέκριται. Ἔτι πολλὰ ἔχω λέ-
"γειν ὑμῖν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι.
"Ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀλη-
"θείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλή-
"θειαν· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα
"ἂν ἀκούσῃ λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ
"ὑμῖν. Ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ
"λήψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. Πάντα ὅσα
"ἔχει ὁ Πατὴρ, ἐμά ἐστι· διὰ τοῦτο εἶπον· Ὅτι
"ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.
"Μικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρὸν,
"καὶ ὄψεσθέ με, ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν
"Πατέρα."

Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλή-
λους· Τί ἐστι τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν· "Μικρὸν, καὶ
"οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ
"με·" καί· "Ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν Πα-
"τέρα;" Ἔλεγον οὖν· "Τοῦτο τί ἐστιν ὃ λέγει,
"τὸ μικρόν;" οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ. Ἔγνω οὖν
ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν
αὐτοῖς· "Περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων,

TEMPUS. A.D. 33. Nox ante crucifixionem.

LOCUS. Hierosolyma.

"ὅτι εἶπον· Μικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ
"πάλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με; Ἀμὴν ἀμὴν
"λέγω ὑμῖν, ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς,
"ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς δὲ λυπηθή-
"σεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενή-
"σεται. Ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ, λύπην ἔχει, ὅτι
"ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παι-
"δίον, οὐκ ἔτι μνημονεύει τῆς θλίψεως, διὰ τὴν
"χαρὰν, ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον.
"Καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν νῦν ἔχετε· πάλιν δὲ
"ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία,
"καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ὑμῶν.
"Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν.
"Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσητε
"τὸν Πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν.
"Ἕως ἄρτι οὐκ ἠτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου·
"αἰτεῖτε, καὶ λήψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ
"πεπληρωμένη. Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελά-
"ληκα ὑμῖν· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκ ἔτι ἐν
"παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ
"περὶ τοῦ Πατρὸς ἀναγγελῶ ὑμῖν. Ἐν ἐκείνῃ
"τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε· καὶ
"οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν Πατέρα
"περὶ ὑμῶν· αὐτὸς γὰρ ὁ Πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς,
"ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε, καὶ πεπιστεύκατε
"ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον. Ἐξῆλθον
"παρὰ τοῦ Πατρὸς, καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον·

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 32. Nox ante crucifixionem.

"πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν Πατέρα." Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Ἴδε, νῦν παῤῥησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις. Νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας πάντα, καὶ οὐ χρείαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθες. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Ἄρτι πιστεύετε; "Ἰδοὺ, ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐλήλυθεν, ἵνα "σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ Πατὴρ "μετ' ἐμοῦ ἐστι. Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα "ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε· ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν "ἕξετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον."

LOCUS. Hierosolymis.

§. 128. *Christi oratio.*

P Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπῆρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ εἶπε· "Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱὸν, "ἵνα καὶ ὁ υἱός σου δοξάσῃ σε· καθὼς ἔδωκας "αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκὸς, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ, δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. Αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώσκωσί σε "τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν, καὶ ὃν ἀπέστειλας "Ἰησοῦν Χριστόν. Ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς "γῆς· τὸ ἔργον ἐτελείωσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα

P Joh. xvii. 1. ad fin.

TEMPUS. A.D. 33. Nox ante crucifixionem.

LOCUS. Hierosolyma.

"ποίησω. Καὶ νῦν δόξασόν με σὺ, Πάτερ, παρὰ σεαυτῷ, τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι, παρὰ σοί. Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οἷς δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου· σοὶ ἦσαν, καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς δέδωκας· καὶ τὸν λόγον σου τετηρήκασι. Νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα, ὅσα δέδωκάς μοι, παρὰ σοῦ ἐστίν. Ὅτι τὰ ῥήματα ἃ δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσι. Καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σά ἐστι, καὶ τὰ σὰ ἐμά· καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. Καὶ οὐκ ἔτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσὶ, καὶ ἐγὼ πρός σε ἔρχομαι. Πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, οἷς δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς. Ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου· οἷς δέδωκάς μοι ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας· ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. Νῦν δὲ πρός σε ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς. Ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτοὺς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου,

TEMPUS. A.D. 33. Nox ante crucifixionem. LOCUS. Hierosolyma.

"καθὼς ἐγὼ ὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. Οὐκ ἐρω-
"τῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα
"τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. Ἐκ τοῦ κόσ-
"μου ὐκ εἰσὶ, καθὼς ἐγὼ ἐκ τοῦ κόσμου ὐκ εἰμί·
"Ἁγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου· ὁ λόγος
"ὁ σὸς ἀλήθειά ἐςι. Καθὼς ἐμὲ ἀπέςειλας
"εἰς τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέςειλα αὐτοὺς εἰς τὸν
"κόσμον. Καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυ-
"τὸν, ἵνα καὶ αὐτοὶ ὦσιν ἡγιασμένοι ἐν ἀλη-
"θείᾳ. Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ
"καὶ περὶ τῶν πιςευσόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν
"εἰς ἐμέ· ἵνα πάντες ἓν ὦσι, καθὼς σὺ, Πά-
"τερ, ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν σοὶ, ἵνα κ᾽ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν
"ἓν ὦσιν· ἵνα ὁ κόσμος πιςεύσῃ ὅτι σύ με
"ἀπέςειλας. Καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν, ἣν δέδωκάς
"μοι, δέδωκα αὐτοῖς· ἵνα ὦσιν ἕν, καθὼς ἡμεῖς
"ἕν ἐσμεν. Ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, κ᾽ σὺ ἐν ἐμοί· ἵνα
"ὦσι τετελειωμένοι εἰς ἕν, καὶ ἵνα γινώσκῃ ὁ
"κόσμος ὅτι σύ με ἀπέςειλας, καὶ ἠγάπησας
"αὐτοὺς, καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας. Πάτερ, οὓς
"δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα, ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, κἀκεῖ-
"νοι ὦσι μετ' ἐμοῦ· ἵνα θεωρῶσι τὴν δόξαν τὴν
"ἐμὴν ἣν ἔδωκάς μοι, ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ
"καταβολῆς κόσμου. Πάτερ δίκαιε, κ᾽ ὁ κόσ-
"μος σε ὐκ ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνων, καὶ οὗτοι
"ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέςειλας. Καὶ ἐγνώρισα
"αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου, καὶ γνωρίσω· ἵνα ἡ

TEMPUS. A.D. 33. Nox ante crucifixionem.

"ἀγάπῃ, ἣν ἠγάπησάς με, ἐν αὐτοῖς ᾖ, κἀγὼ "ἐν αὐτοῖς."

LOCUS. Hierosolyma.

§. 129. *Christi Agonia in Gethsemane.*

[q] Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον [r] πέραν τοῦ χειμάῤῥου τῶν Κέδρων, [s] εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. [t] Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον Γεθσημάνῃ· [u] ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. [x] Καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς· "Καθίσατε αὐτοῦ, ἕως οὗ "ἀπελθὼν προσεύξωμαι ἐκεῖ." Καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου, ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. Τότε λέγει αὐτοῖς· "Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· "μείνατε ὧδε, καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ." Καὶ προελθὼν μικρὸν, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ, προσευχόμενος, καὶ λέγων· "Πάτερ μου, εἰ "δυνατόν ἐστι, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον "τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ." [y] Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς, εὗρεν αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης. [z] Καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· "Οὕτως "οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ;

Gethsemane.

[q] Matth. xxvi. 30.
[r] Joh. xviii. 1.
[s] Matth. xxvi. 30.
[t] Matth. xxvi. 36.
[u] Joh. xviii. 1.
[x] Matth. xxvi. 36—39.
[y] Luc. xxii. 45.
[z] Matth. xxvi. 40—43.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Nox ante crucifixionem.

LOCUS. Gethsemane.

"Γρηγορεῖτε, καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλ-
"θητε εἰς πειρασμόν. Τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυ-
"μον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής." Πάλιν ἐκ δευτέρου
ἀπελθὼν προσηύξατο, λέγων· "Πάτερ μου, εἰ
"οὐ δύναται τοῦτο τὸ ποτήριον παρελθεῖν ἀπ'
"ἐμοῦ, ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά-
"σου." Καὶ ἐλθὼν εὑρίσκει αὐτοὺς πάλιν κα-
θεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβα-
ρημένοι· [a] καὶ οὐκ ἤδεισαν τί αὐτῷ ἀποκρι-
θῶσι. [b] Καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς, ἀπελθὼν πάλιν,
προσηύξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών.
[c] Ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ, ἐνισχύων
αὐτόν. Καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ, ἐκτενέστερον
προσηύχετο· ἐγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμ-
βοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν. [d] Τότε
ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ λέγει
αὐτοῖς· "Καθεύδετε τὸ λοιπὸν, καὶ ἀναπαύ-
"εσθε· ἰδοὺ, ἤγγικεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
"θρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν.
"Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ, ἤγγικεν ὁ παρα-
"διδούς με."

[a] Marc. xiv. 40.
[b] Matth. xxvi. 44.
[c] Luc. xxii. 43, 44.
[d] Matth. xxvi. 45, 46.

Digitized by Google

§. 130. *Christus proditur.*

TEMPUS. A.D. 33. Nox ante crucifixionem.

LOCUS. Gethsemane.

[e] Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα ἦλθε, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, ἀπὸ τῶν Ἀρχιερέων καὶ Πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ.* [f] Ἰησοῦς οὖν, εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν, ἐξελθὼν εἶπεν αὐτοῖς· "Τίνα ζητεῖτε;" Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Ἐγώ "εἰμι." Εἱστήκει δὲ καὶ Ἰούδας, ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, μετ' αὐτῶν. Ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς· "Ὅτι "ἐγώ εἰμι·" ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ἔπεσον χαμαί. Πάλιν οὖν αὐτοὺς ἐπηρώτησε· "Τίνα "ζητεῖτε;" Οἱ δὲ εἶπον· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· "Εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι· "εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν." Ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν· "Ὅτι οὓς δέ-"δωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα." [g] Ὁ δὲ παραδιδοὺς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον, λέγων· "Ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρατήσατε αὐτόν. Καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ, εἶπε·

* Ἤδει δὲ καὶ Ἰούδας, ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. Ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν, καὶ ἐκ τῶν Ἀρχιερέων καὶ Φαρισαίων ὑπηρέτας, ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων. Joh. xviii. 2, 3.

[e] Matth. xxvi. 47. [f] Joh. xviii. 4—9.

[g] Matth. xxvi. 48—50.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Nox ante crucifixionem.

Χαῖρε, ῥαββί· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· "[h] Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως;" [i] Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔδησαν αὐτόν.

LOCUS. Gethsemane.

[k] Ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον, εἶπον αὐτῷ· Κύριε, εἰ παταξομεν ἐν μαχαίρᾳ; [l] Σίμων οὖν Πέτρος, ἔχων μάχαιραν, εἵλκυσεν αὐτὴν, καὶ ἔπαισε τὸν τοῦ Ἀρχιερέως δοῦλον, καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· "Βάλε τὴν μάχαιράν σου εἰς τὴν θήκην· [m] πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν, ἐν μαχαίρᾳ ἀπολοῦνται. Ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι ἄρτι παρακαλέσαι τὸν Πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι πλείους ἢ δώδεκα λεγεῶνας ἀγγέλων; Πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ, ὅτι οὕτω δεῖ γενέσθαι;" [n] Καὶ ἁψάμενος τοῦ ὠτίου [τοῦ Μάλχου] ἰάσατο αὐτόν.

Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ' αὐτὸν Ἀρχιερεῖς, καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ, καὶ Πρεσβυτέρους· "Ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων; Καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖ-

[h] Luc. xxii. 48.
[i] Joh. xviii. 12.
[k] Luc. xxii. 49.
[l] Joh. xviii. 10, 11.
[m] Matth. xxvi. 52—54.
[n] Luc. xxii. 51—53.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Nox ante crucifixionem.

LOCUS. Gethsemane.

"ρας ἐπ' ἐμέ· ἀλλ' αὕτη ὑμῶν ἐστιν ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους." [o] Τότε οἱ μαθηταὶ πάντες, ἀφέντες αὐτὸν, ἔφυγον.

[p] Καὶ εἷς τις νεανίσκος ἠκολούθει αὐτῷ, περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ· καὶ κρατοῦσιν αὐτὸν οἱ νεανίσκοι. Ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα, γυμνὸς ἔφυγεν ἀπ' αὐτῶν.

§. 131. *Christus ante Annam et Caiapham traducitur. Petrus ter eum abnegat.*

Mane diei crucifixionis.

Summi pontificis prætorium.

[q] Καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν Ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. Ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλεύσας τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀπολέσθαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. [Καὶ] [r] ἀπέστειλεν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν Ἀρχιερέα. [s] Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ ὁ ἄλλος μαθητής· ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ Ἀρχιερεῖ, καὶ συνεισῆλθε τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἀρχιερέως. Ὁ δὲ Πέτρος εἱστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος ὃς ἦν γνωστὸς τῷ Ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπε τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσήγαγε τὸν Πέτρον. [t] Εἱστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποιη-

[o] Matth. xxvi. 56.
[p] Marc. xiv. 51, 52.
[q] Joh. xviii. 13, 14.
[r] Joh. xviii. 24.
[s] Joh. xviii. 15, 16.
[t] Joh. xviii. 18.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Nox ante crucifixionem.

Χαῖρε, ῥαββί· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰη- σοῦς εἶπεν αὐτῷ· "[h] Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ "ἀνθρώπου παραδίδως;" [i] Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔδησαν αὐτόν.

LOCUS. Gethsemane.

[k] Ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον, εἶπον αὐτῷ· Κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρᾳ; [l] Σίμων οὖν Πέτρος, ἔχων μάχαιραν, εἵλκυσεν αὐτὴν, καὶ ἔπαισε τὸν τοῦ Ἀρχιερέως δοῦλον, καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· "Βάλε τὴν μάχαιράν σου εἰς τὴν θήκην· [m] πάν- "τες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν, ἐν μαχαίρᾳ "ἀπολοῦνται. Ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι ἄρτι "παρακαλέσαι τὸν Πατέρα μου, καὶ παραστήσει "μοι πλείους ἢ δώδεκα λεγεῶνας ἀγγέλων; Πῶς "οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ, ὅτι οὕτω δεῖ γε- "νέσθαι;" [n] Καὶ ἁψάμενος τοῦ ὠτίου [τοῦ Μάλ- χου] ἰάσατο αὐτόν.

Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ' αὐτὸν Ἀρχιερεῖς, καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ, καὶ Πρεσ- βυτέρους· "Ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξεληλύθατε μετὰ "μαχαιρῶν καὶ ξύλων; Καθ' ἡμέραν ὄντος μου "μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖ-

[h] Luc. xxii. 48.
[i] Joh. xviii. 12.
[k] Luc. xxii. 49.
[l] Joh. xviii. 10, 11.
[m] Matth. xxvi. 52—54.
[n] Luc. xxii. 51—53.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Nox ante crucifixionem.

LOCUS. Gethsemane.

"ρας ἐπ' ἐμέ· ἀλλ' αὕτη ὑμῶν ἐςιν ἡ ὥρα, καὶ ἡ "ἐξουσία τῶν σκότους." [o] Τότε οἱ μαθηταὶ πάντες, ἀφέντες αὐτὸν, ἔφυγον.

[p] Καὶ εἷς τις νεανίσκος ἠκολούθει αὐτῷ, περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ· καὶ κρατοῦσιν αὐτὸν οἱ νεανίσκοι. Ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα, γυμνὸς ἔφυγεν ἀπ' αὐτῶν.

§. 131. *Christus ante Annam et Caiapham traducitur. Petrus ter eum abnegat.*

Mane diei crucifixionis.

Summi pontificis prætorium.

[q] Καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν Ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. Ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλεύσας τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀπολέσθαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. [Καὶ] [r] ἀπέςειλεν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν Ἀρχιερέα. [s] Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ ὁ ἄλλος μαθητής· ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνωςὸς τῷ Ἀρχιερεῖ, καὶ συνεισῆλθε τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἀρχιερέως. Ὁ δὲ Πέτρος εἱςήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος ὃς ἦν γνωςὸς τῷ Ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπε τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσήγαγε τὸν Πέτρον. [t] Εἱςήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποιη-

[o] Matth. xxvi. 56.
[p] Marc. xiv. 51, 52.
[q] Joh. xviii. 13, 14.
[r] Joh. xviii. 24.
[s] Joh. xviii. 15, 16.
[t] Joh. xviii. 18.

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 33. Mane diei crucifixionis. LOCUS. Summi pontificis prætorium.

κότες, (ὅτι ψύχος ἦν,) καὶ ἐθερμαίνοντο· [a] καὶ εἰσελθὼν ἔσω [ὁ Πέτρος,] ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, ἰδεῖν τὸ τέλος.

[x] Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου ἐν τῇ αὐλῇ κάτω, ἔρχεται [y] ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς, [z] καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον, ἐμβλέψασα αὐτῷ, λέγει· [a] Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; [b] Ὁ δὲ ἠρνήσατο λέγων· Οὐκ οἶδα, οὐδὲ ἐπίσταμαι τί σὺ λέγεις. Καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον· καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησε.

Καὶ ἡ παιδίσκη, ἰδοῦσα αὐτὸν πάλιν, ἤρξατο λέγειν τοῖς παρεστηκόσιν· Ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστιν. Ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. [c] Καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς, [d] πάλιν οἱ παρεστῶτες * ἔλεγον τῷ Πέτρῳ· Ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ, καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει. Ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύειν· Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε. [e] Καὶ παραχρῆμα, ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, [f] ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησε. [g] Καὶ στραφεὶς ὁ Κύριος ἐνέβλεψε τῷ Πέ-

* Εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ Ἀρχιερέως, συγγενὴς ὢν οὗ ἀπέκοψε Πέτρος τὸ ὠτίον· Οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ; Joh. xviii. 26.

[a] Matth. xxvi. 58.
[y] Joh. xviii. 17.
[a] Joh. xviii. 17.
[c] Luc. xxii. 59.
[e] Luc. xxii. 60.
[g] Luc. xxii. 61.
[x] Marc. xiv. 66.
[z] Marc. xiv. 67.
[b] Marc. xiv. 68—70.
[d] Marc. xiv. 70, 71.
[f] Marc. xiv. 72.

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 33. Mane diei crucifixionis.

τρω· [h] καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος οὗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι "δὶς, ἀπαρνήσῃ με τρίς." [i] Καὶ ἐξελθὼν ἔξω, ἔκλαυσε πικρῶς.

LOCUS. Summi pontificis prætorium.

§. 132. *Christus primum ante Caiapham, ac deinde ante universum Judæorum concilium traducitur. Profitetur se esse Christum, et mortis reus declaratur.*

[k] Ὁ οὖν Ἀρχιερεὺς ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "Ἐγὼ παῤῥησίᾳ "ἐλάλησα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν "τῇ συναγωγῇ, καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντοτε οἱ "Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα "οὐδέν. Τί με ἐπερωτᾷς; ἐπερώτησον τοὺς ἀκη-"κοότας, τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε, ἤτοι οἴδασιν "ἃ εἶπον ἐγώ." Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος, εἷς τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκὼς ἔδωκε ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ, εἰπών· Οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ Ἀρχιερεῖ; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "Εἰ κακῶς ἐλάλησα, "μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με "δέρεις;"

[l] Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ, Ἀρχιερεῖς τε καὶ Γραμματεῖς, καὶ

[h] Marc. xiv. 72.
[i] Matth. xxvi. 75.
[k] Joh. xviii. 19—23.
[l] Luc. xxii. 66.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Mane diei crucifixionis.

ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον ἑαυτῶν. [m] Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτεν κατὰ τ᾽ Ἰησȣ̃ μαρτυρίαν, εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν· καὶ οὐχ εὕρισκον. Πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρȣν κατ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν. Καί τινες ἀναςάντες ἐψευδομαρτύρȣν κατ᾽ αὐτȣ̃, λέγοντες· Ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος· Ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω. Καὶ οὐδὲ ȣ̃τως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν.

LOCUS. Summi pontificis, principum sacerdotum, seniorum et scribarum, praetorium.

Καὶ ἀναςὰς ὁ Ἀρχιερεὺς εἰς τὸ μέσον ἐπηρώτησε τὸν Ἰησοῦν, λέγων· Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; Ὁ δὲ ἐσιώπα, καὶ ȣ̃δὲν ἀπεκρίνατο. Πάλιν ὁ Ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτὸν, καὶ λέγει αὐτῷ· [n] Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ Θεȣ̃ τȣ̃ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ Χριςὸς, ὁ υἱὸς τȣ̃ Θεȣ̃. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "[o] Ἐγώ εἰμι. Καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τȣ̃ ἀνθρώπȣ καθήμενον ἐκ δεξιῶν τȣ̃ δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον μετὰ τȣ̃ νεφελῶν τȣ̃ ȣ̃ρανȣ̃." [p] Εἶπον δὲ πάντες· Σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τȣ̃ Θεȣ̃; Ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη· "Ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγώ εἰμι." [q] Τότε ὁ Ἀρχιερεὺς διέῤῥηξε τὰ ἱμάτια αὐτȣ̃,

[m] Marc. xiv. 55—61.
[o] Marc. xiv. 62.
[q] Matth. xxvi. 65, 66.
[n] Matth. xxvi. 63, 64.
[p] Luc. xxii. 70.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Mane diei crucifixionis.

λέγων· Ὅτι ἐβλασφήμησε· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε, νῦν ἠκούσατε [p] βλασφημίαν αὐτοῦ. Τί ὑμῖν δοκεῖ; Οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον· Ἔνοχος θανάτου ἐστί.

LOCUS. Summi pontificis, principum sacerdotum, seniorum et scribarum, prætorium.

[r] Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες τὸν Ἰησοῦν ἐνέπαιζον αὐτῷ, δέροντες. [s] Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ, καὶ περικαλύπτειν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ κολαφίζειν αὐτὸν, καὶ λέγειν αὐτῷ· [t] Προφήτευσον ἡμῖν, Χριστὲ, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε;

§. 133. *Christus ad Pilatum deducitur.*

Pilati prætorium.

[u] Πρωΐας δὲ γενομένης, συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατῶσαι αὐτόν. Καὶ δήσαντες αὐτὸν, ἀπήγαγον [x] ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον· [y] καὶ παρέδωκαν αὐτὸν Ποντίῳ Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι. [z] Καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν, ἀλλ' ἵνα φάγωσι τὸ πάσχα. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλάτος πρὸς αὐτοὺς, καὶ εἶπε· Τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· Εἰ μὴ ἦν οὗτος κακοποιὸς, οὐκ ἂν σοι

[r] Luc. xxii. 63.
[s] Marc. xiv. 65.
[t] Matth. xxvi. 68.
[u] Matth. xxvii. 1, 2.
[x] Joh. xviii. 28.
[y] Matth. xxvii. 2.
[z] Joh. xviii. 28—31.

Digitized by Google

ΤΙΜΟΥΣ. A.D. 31. Manet under crucifixionis.

παρεδώκαμέν αὐτόν. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Πι-
λάτος· Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον Pilatus to
ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι·
Ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα. * Ἤρξαντο
δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ, λέγοντες· Τοῦτον εὕρομεν
διαστρέφοντα τὸ ἔθνος, καὶ κωλύοντα Καίσαρι φό-
ρους διδόναι, λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα
εἶναι. † [b] Εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν
ὁ Πιλάτος, καὶ ἐφώνησε τὸν Ἰησοῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ·
Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· "Ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι
"σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ;" Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος·
Μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ
Ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησας;
Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· "Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ
"ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. Εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου
"ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ
"ἠγωνίζοντο ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις·
"νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν.
Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ

* Ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν εἶπε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ μέλλει ἀποθνήσκειν. Joh. xviii. 32.

† Καὶ ἐν τῇ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν Ἀρχιερέων καὶ τῶν Πρεσβυτέρων, οὐδὲν ἀπεκρίνατο. Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Οὐκ ἀκούεις πόσα σε καταμαρτυροῦσι; Καὶ οὐ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα· ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν. Matth. xxvii. 12—14.

[a] Luc. xxiii. 2. [b] Joh. xviii. 33—38.

Digitized by Google

Τοῦτο ἐγὼ γεγέννημαι, καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ. Πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς." Λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Τί ἐστιν ἀλήθεια; Καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλθε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ. [c] Οἱ δὲ ἐπίσχυον, λέγοντες· Ὅτι ἀνασείει τὸν λαὸν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε.

Τοῦτο ἐγὼ γεγέννημαι, καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ. Πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς." Λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Τί ἐστιν ἀλήθεια; Καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλθε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ. [c] Οἱ δὲ ἐπίσχυον, λέγοντες· Ὅτι ἀνασείει τὸν λαὸν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε.

Τοῦτο ἐγὼ γεγέννημαι, καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ. Πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς." Λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Τί ἐστιν ἀλήθεια; Καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλθε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ. [c] Οἱ δὲ ἐπίσχυον, λέγοντες· Ὅτι ἀνασείει τὸν λαὸν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε.

§. 134. *Pilatus Christum ad Herodem mittit.*

[d] Πιλάτος δὲ, ἀκούσας Γαλιλαίαν, ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστι. Καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου ἐστὶν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρώδην, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. Ὁ δὲ Ἡρώδης, ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ θέλων ἐξ ἱκανοῦ ἰδεῖν αὐτὸν, διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ περὶ αὐτοῦ· καὶ ἤλπιζέ τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. Ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. Εἱστήκεισαν δὲ οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς, εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ. Ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν αὐτὸν

Πιλάτος δὲ, ἀκούσας Γαλιλαίαν, ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστι. Καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου ἐστὶν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρώδην, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. Ὁ δὲ Ἡρώδης, ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ θέλων ἐξ ἱκανοῦ ἰδεῖν αὐτὸν, διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ περὶ αὐτοῦ· καὶ ἤλπιζέ τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. Ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. Εἱστήκεισαν δὲ οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς, εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ. Ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν αὐτὸν

Πιλάτος δὲ, ἀκούσας Γαλιλαίαν, ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστι. Καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου ἐστὶν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρώδην, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. Ὁ δὲ Ἡρώδης, ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ θέλων ἐξ ἱκανοῦ ἰδεῖν αὐτὸν, διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ περὶ αὐτοῦ· καὶ ἤλπιζέ τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. Ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. Εἱστήκεισαν δὲ οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς, εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ. Ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν αὐτὸν

LOCUS. Pilati pretorium.

Herodis palatium.

[c] Luc. xxiii. 5. [d] Luc. xxiii. 6—12.

TEMPUS. A. D. 33. Mane diei crucifixionis.

ἐσθῆτα λαμπρὰν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ. LOCUS. Herodis palatium.
Ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε Πιλάτος καὶ ὁ Ἡρώδης
ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προϋπῆρχον
γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυτούς.

§. 135. *Herodes Christum ad Pilatum remittit, qui eum absolvere frustra conatur.*

Pilati prætorium.

[d] Πιλάτος δὲ συγκαλεσάμενος τοὺς Ἀρχιερεῖς, καὶ τοὺς ἄρχοντας, καὶ τὸν λαὸν, εἶπε πρὸς αὐτούς· Προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν· καὶ ἰδὲ, ἐγὼ, ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας, οὐδὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον, ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ· ἀλλ' οὐδὲ Ἡρῴδης· ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτὸν, καὶ ἰδοὺ, οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πεπραγμένον αὐτῷ. Παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω.

[f] Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον, ὃν ἤθελον. [g] Ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν συστασιαστῶν δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. Καὶ ἀναβοήσας ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι, καθὼς ἀεὶ ἐποίει αὐτοῖς. Ὁ δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων· [h] Τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; Ἤδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν. Καθη-

[e] Luc. xxiii. 13—16.
[f] Matth. xxvii. 15.
[g] Marc. xv. 7—9.
[h] Matth. xxvii. 17—22.

TEMPUS. A.D. 33. Mane diei crucifixionis.

μένε δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα· Μηδέν σοι καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους, ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς· Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; Οἱ δὲ εἶπον, Βαραββᾶν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν, τὸν λεγόμενον Χριστόν; [i] Οἱ δὲ ἐπεφώνουν, λέγοντες· Σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν. Ὁ δὲ τρίτον εἶπε πρὸς αὐτούς· Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὗρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. [k] Οἱ δὲ περισσοτέρως ἔκραξαν· Σταύρωσον αὐτόν.

LOCUS. Pilati praetorium.

§. 136. *Pilatus, Christum dimittere iterum nequicquam aggressus, eum verberibus caesum Judaeis tumultuantibus tradit. Tradito illudunt milites, eumque abripiunt, ut crucifigant.*

[l] Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐμαστίγωσε. Καὶ [m] οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος, παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον, συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν. Καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν, περιέθηκαν αὐτῷ χλαμύδα κοκ-

[i] Luc. xxiii. 21, 22.
[k] Marc. xv. 14.
[l] Joh. xix. 1.
[m] Matth. xxvii. 27—30.

Digitized by Google

TEMPUS. AD. 33. Mane diei crucifixionis. LOCUS. Pilati prætorium.

κίνων. Καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ κάλαμον ἐπὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ. Καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ, ἐνέπαιζον αὐτῷ, λέγοντες· Χαῖρε, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν, ἔλαβον τὸν κάλαμον, καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. [n] Ἐξῆλθεν οὖν πάλιν ἔξω ὁ Πιλάτος, καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἴδε, ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον, καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἴδε ὁ ἄνθρωπος. Ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν, λέγοντες· Σταύρωσον, σταύρωσον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι ἑαυτὸν υἱὸν Θεοῦ ἐποίησεν.

Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλάτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν, καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· Πόθεν εἶ σύ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ εἶχες

[n] Joh. xix. 4—15.

TEMPOS. A. D. 33. Mane die crucifixionis.

"πέξουσιν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν σοι δεδο-
"μένον ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδιδούς με σοὶ
"μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει." Ἐκ τούτου ἐζήτει ὁ
Πιλάτος ἀπολῦσαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραζον,
λέγοντες· Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος
Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλέα αὐτὸν ποιῶν ἀντι-
λέγει τῷ Καίσαρι.

Ὁ οὖν Πιλάτος, ἀκούσας τοῦτον τὸν λόγον, ἤγα-
γεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ βήματος εἰς
τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαβ-
βαθά· ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα δὲ ὡσεὶ
ἕκτη· καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις· Ἴδε ὁ βασιλεὺς
ὑμῶν. Οἱ δὲ ἐκραύγασαν· Ἄρον, ἄρον, σταύρω-
σον αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Τὸν βα-
σιλέα ὑμῶν σταυρώσω; Ἀπεκρίθησαν οἱ Ἀρχιε-
ρεῖς· Οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα.

Ἰδὼν δὲ ὁ Πιλάτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ
μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ, ἀπενίψατο
τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου, λέγων· Ἀθῶός
εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου· ὑμεῖς
ὄψεσθε. Καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπε· Τὸ
αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.

LUCUS. Pilati prætorium.

Pilati Tribunal, in loco qui dicitur *Lithostrotos*.

* *Ἴστε*. Lectionem Codicibus et Versionibus omnibus comprobatam, non ausus sum loco movere. Horam a media nocte *sextam*, quæ Judæis et Romanis *prima* fuit, hic positam ex temporis distributione Asiaticis instituta, opinor, TOWNSONUM secutus: quem vide.

• Matth. xxvii. 24—26.

TEMPUS. A.D. 33. Mane diei crucifixionis.

Τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς [p] τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς τὴν φυλακὴν, ὃν ἠτοῦντο· τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκε τῷ θελήματι αὐτῶν. [q] Καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ· καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι.

LOCUS. Pilati Tribunal, in loco qui dicitur *Lithostrotos*.

§. 137. *Judas, pœnitentia ictus, laqueo se suspendit.*

Hierosolyma.

[r] Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς ἀπέστρεψε τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς Ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς Πρεσβυτέροις, λέγων· Ἥμαρτον, παραδοὺς αἷμα ἀθῶον. Οἱ δὲ εἶπον· Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψει. Καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ, ἀνεχώρησε· καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο. Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς, λαβόντες τὰ ἀργύρια, εἶπον· Οὐκ ἔξεστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν· ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστι. Συμβούλιον δὲ λαβόντες, ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις. Διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος Ἀγρὸς αἵματος, ἕως τῆς σήμερον. Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ Προφήτου, λέγοντος· Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου, ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ· καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέ μοι Κύριος.

[p] Luc. xxiii. 25. [q] Matth. xxvii. 31.
[r] Matth. xxvii. 3—10.

Digitized by Google

§. 138. *Christus abducitur crucifigendus.*

TEMPUS. A. D. 33. Mane diei crucifixionis.

[s] Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτὸν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνός τινος Κυρηναίου τοῦ ἐρχομένου ἀπ' ἀγροῦ, ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν, φέρειν ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. Ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ, καὶ γυναικῶν· αἳ καὶ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. Στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπε· "Θυγατέρες Ἱερουσαλὴμ, μὴ κλαίετε "ἐπ' ἐμὲ, πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε, καὶ ἐπὶ τὰ "τέκνα ὑμῶν. Ὅτι ἰδοὺ, ἔρχονται ἡμέραι ἐν "αἷς ἐροῦσι· Μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ κοιλίαι "αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ἐθήλασαν. "Τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσι· Πέσετε ἐφ' "ἡμᾶς· καὶ τοῖς βουνοῖς· Καλύψατε ἡμᾶς. Ὅτι "εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξη-"ρῷ τί γένηται;" Ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο, κακοῦργοι, σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι. [t] Καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, ὅς ἐστι λεγόμενος κρανίου τόπος, ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν ὄξος μετὰ χολῆς μεμιγμένον· καὶ γευσάμενος οὐκ ἤθελε πιεῖν.

LOCUS. Prætorium inter et montem Calvariæ.

Mons Calvariæ.

* Σίμωνα—τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου. Marc. xv. 21.

[s] Luc. xxiii. 26—32. [t] Matth. xxvii. 33, 34.

Digitized by Google

§. 130. *Quæ acciderunt ex quo Christus cruci affixus fuit, dum ultimum vitæ spiritum emitteret.*

TEMPUS. A. D. 33. Mane diei crucifixionis.

LOCUS. Mons Calvariæ.

[u] Σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν [x] οἱ στρατιῶται, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα· ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄῤῥαφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου. Εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους· Μὴ σχίσωμεν αὐτὸν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται. Ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἡ λέγουσα· Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν. [y] Ἔγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλάτος, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον· ΙΗΣΟΥΣ Ο ΝΑΖΩΡΑΙΟΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ. Τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων· ὅτι ἐγγὺς ἦν τῆς πόλεως ὁ τόπος ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστὶ, Ἑλληνιστὶ, Ῥωμαϊστί. Ἔλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ Ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων· Μὴ γράφε· Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπε· Βασιλεύς εἰμι τῶν Ἰουδαίων. Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος· Ὃ γέγραφα, γέγραφα. [z] Ἦν δὲ ὥρα τρίτη, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. [a] Καὶ σὺν αὐτῷ

[u] Matth. xxvii. 35.
[x] Joh. xix. 23, 24.
[y] Joh. xix. 19—22.
[z] Marc. xv. 25.
[a] Marc. xv. 27, 28.

TEMPUS. A. D. 33. Mane dici crucifixionis.

LOCUS. Mons Calvariæ.

σαυρῶσι δύο λῃστάς· ἵνα ἐκ δεξιῶν, καὶ ἵνα ἐξ εὐωνύμων αὐτῶν. Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγε· Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι. Καὶ εἱστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων, ἔλεγον· Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι. Εἰ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστι, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ πιστεύσομεν αὐτῷ. Πεποίθεν ἐπὶ τὸν Θεόν· ῥυσάσθω νῦν αὐτόν, εἰ θέλει αὐτόν· εἶπε γὰρ· Ὅτι Θεοῦ εἰμι υἱός. Ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται, προσερχόμενοι, καὶ ὄξος προσφέροντες αὐτῷ, καὶ λέγοντες· Εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν. Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτὸν, λέγων· Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπετίμα αὐτῷ, λέγων· Οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν Θεὸν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως· ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξε.

b Luc. xxiii. 34, 35. c Matth. xxiii. 38—41.
d Luc. xxiii. 36, 37. e Luc. xxiii. 39—41.

TEMPUS. A.D. 33. Mane diei crucifixionis.

LOCUS. Mons Calvariæ.

Καὶ ἔλεγε τῷ Ἰησοῦ· Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "Ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ "ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ."

[f] Εἱστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνή. Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα, καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ· "Γύναι, ἰδοὺ ὁ "υἱός σου." Εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· "Ἰδοὺ ἡ "μήτηρ σου." Καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητὴς εἰς τὰ ἴδια.

A meridie ad tertiam horam pomeridianam, die crucifixionis.

[g] Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐννάτης. Περὶ δὲ τὴν ἐννάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· "Ἠλὶ, Ἠλὶ, λαμὰ σαβαχθανί;" τοῦτ' ἔστι, Θεέ μου, Θεέ μου, ἱνατί με ἐγκατέλιπες; Τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἑστώτων ἀκούσαντες, ἔλεγον· [h] Ὅτι Ἠλίαν φωνεῖ οὗτος. [h] Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα ἤδη τετέλεσται, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφὴ, λέγει· "Διψῶ." Σκεῦος οὖν ἔκειτο ὄξους μεστόν· [i] καὶ εὐθέως δραμὼν εἷς ἐξ αὐτῶν, καὶ λαβὼν σπόγγον, πλήσας τε ὄξους, καὶ περιθεὶς καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτόν. Οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον· Ἄφες, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλίας σώσων αὐτόν.

[f] Joh. xix. 25—27.
[g] Matth. xxvii. 45—47.
[h] Joh. xix. 28, 29.
[i] Matth. xxvii. 48, 49.

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 33. A meridie ad tertiam horam pomeridianam, die crucifixionis.

LOCUS. Mons Calvariæ.

[k] Ὅτε οὖν ἔλαβε τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· Τετέλεσται. [l] Ὁ δὲ Ἰησοῦς, πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ, [m] εἶπε· "Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρα-"θήσομαι τὸ πνεῦμά μου." Καὶ ταῦτα εἰπὼν, [n] καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν, παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

§. 140. *Quæ evenerunt ad Christi mortem. Qui præsentes adfuêre, dum ille cruci pendebat; et cætera, quæ eodem die acta sunt.*

[o] Καὶ ἰδὺ, τὸ καταπέτασμα τ̃ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω· καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν· καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεῴχθησαν· καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθη. Καὶ ἐξελθόντες ἐκ τ̃ μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτ̃, εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς. Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν, ἰδόντες τὸν σεισμὸν, καὶ [p] ὅτι οὕτω κράξας ἐξέπνευσεν, [q] ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες· Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος. [r] Καὶ πάντες οἱ συμπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τ̃ θεωρίαν ταύτην, θεωροῦντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες ἑαυτῶν τὰ στήθη ὑπέστρεφον.

k Joh. xix. 30.
l Matth. xxvii. 50.
m Luc. xxiii. 46.
n Joh. xix. 30.
o Matth. xxvii. 51—54.
p Marc. xv. 39.
q Matth. xxvii. 54.
r Luc. xxiii. 48, 49.

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 33. Inter tertiam et sextam horam pomeridianam, die crucifixionis.

Κατήκουσαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτοῦ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες ὁρῶσαι ταῦτα· ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου· αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, διακονοῦσαι αὐτῷ· καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.

Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, (ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου,) ἠρώτησαν τὸν Πιλάτον ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ ἀρθῶσιν. Ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη, καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συσταυρωθέντος αὐτῷ· Ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη· ἀλλ' εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξε, καὶ εὐθὺς ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ. Καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκε, καὶ ἀληθινὴ αὐτοῦ ἐστιν ἡ μαρτυρία· κἀκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα ὑμεῖς πιστεύσητε. Ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· Ὀστοῦν οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ. Καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει· Ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.

ΕΥΘΥΣ. Mox Calvariæ.

[a] Matth. xxvii. 56.
[b] Matth. xxvii. 55.
[c] Marc. xv. 41.
[d] Joh. xix. 31—37.

TEMPUS. A. D. 33. Vesperadie crucifixionis. LOCUS. Mons Calvariæ.

[y] Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, [z] ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος [a] ὀνόματι Ἰωσὴφ, ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῆς Ἰουδαίας, [b] βουλευτὴς ὑπάρχων, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, ὃς καὶ προσεδέχετο καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. [c] Οὗτος, [d] μαθητὴς [ὢν] τοῦ Ἰησοῦ, (κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων,) * [e] τολμήσας εἰσῆλθε πρὸς Πιλάτον, καὶ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Πιλάτος ἐθαύμασεν εἰ ἤδη τέθνηκε· καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα, ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανε. Καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, ἐδωρήσατο τὸ σῶμα τῷ Ἰωσήφ. [f] Ἦλθεν οὖν καὶ ἦρε τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ἦλθε δὲ καὶ Νικόδημος (ὁ ἐλθὼν πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς τὸ πρῶτον) φέρων μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡσεὶ λίτρας ἑκατόν. Ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. Ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη, κῆπος· καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινὸν, [g] λελατομημένον ἐκ πέτρας, [h] ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη. Ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρα-

* Οὐκ ἦν συγκατατιθεμένος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν. Luc. xxiii. 51.

y Marc. xv. 42.
z Matth. xxvii. 57.
a Luc. xxiii. 50, 51.
b Luc. xxiii. 50, 51.
c Luc. xxiii. 51.
d Joh. xix. 38.
e Marc. xv. 43—45.
f Joh. xix. 38—41.
g Marc. xv. 46.
h Joh. xix. 41, 42.

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 33. Vespere diei crucifixionis.

σκευὴν τῶν Ἰεδαίων, ἔθηκαν τὸν Ἰησεῦν.* [i] Κα-
τακολουθήσασαι δὲ καὶ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν
συνεληλυθυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεά-
σαντο τὸ μνημεῖον, καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐ-
τεῦ. Ὑποςρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ
μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ
τὴν ἐντολήν. [k] Ἦν δὲ ἐκεῖ Μαρία ἡ Μαγδα-
ληνὴ, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι
τ̃ τάφου.

LOCUS. Sepulchrum in horto prope montem Calvariæ.

§. 141. *Quæ acta sunt die illo qui crucis supplicium secutus est.*

Dies post crucifixionem.

[l] Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐςὶ μετὰ τὴν παρα-
σκευὴν, συνήχθησαν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι
πρὸς Πιλάτον, λέγοντες· Κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι
ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν· Μετὰ τρεῖς
ἡμέρας ἐγείρομαι. Κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι
τ̃ τάφον ἕως τ̃ τρίτης ἡμέρας· μήποτε ἐλθόντες
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς κλέψωσιν αὐτὸν, καὶ εἴ-
πωσι τῷ λαῷ· Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἔςαι
ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης. Ἔφη δὲ
αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Ἔχετε κεςωδίαν· ὑπάγετε,
ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε. Οἱ δὲ πορευθέντες

Hierosolyma.

* Καὶ προσκυλίσει [ὁ Ἰωσὴφ] λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. Marc. xv. 46.

Luc. xxiii. 55, 56. k Matth. xxvii. 61.

l Matth. xxvii. 62. *ad fin.*

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 33. ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τ̃ λίθον, μετὰ τ̃ κυςωδίας. LOCUS. Hierosolyma.

Eodem die, post horam sextam vespertinam. [m] Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου, Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ τ̃ Ἰακώβυ, καὶ Σαλώμη, ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν.

[m] Marc. xvi. 1.

FINIS PARTIS SEXTÆ.

Digitized by Google

Digitized by Google

PARS VII.

QUÆ ACTA SUNT PER QUADRAGINTA DIES, A DIE RESURRECTIONIS AD ASCENSIONEM.

§. 142. *Mulieres sepulchrum primum adeunt.*

TEMPUS. A. D. 33. Mane diei dominicæ post crucifixionem.

LOCUS. Hortus prope montem Calvariæ.

[a] ΚΑΙ λίαν πρωὶ τῆς μιᾶς σαββάτων, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου, ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον. ([b] Καὶ ἰδοὺ, σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ Κυρίου, καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ, προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας, καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἡ ἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπὴ, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡσεὶ χιών. Ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες, καὶ ἐγένοντο ὡσεὶ νεκροί.)

[c] Καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; Καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀποκεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. Καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον, εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξι-

[a] Marc. xvi. 2.
[b] Matth. xxviii. 2—4.
[c] Marc. xvi. 3—7.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Mane diei dominicæ post crucifixionem.

LOCUS. Hortus prope montem Calvariæ.

οἷς, περιβεβλημένον στολὴν λευκήν· καὶ ἐξεθαμβήθησαν. Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· Μὴ ἐκθαμβεῖσθε· Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε, ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. Ἀλλ' ὑπάγετε, εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ τῷ Πέτρῳ, ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. [d] Καὶ ἐξελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης, ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. [e] Ἔρχεται. [Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ] πρὸς Σίμωνα Πέτρον, καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἦραν τὸν Κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.

§. 143. *Petrus et Johannes sepulchrum invisunt.*

[f] Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος, καὶ ὁ ἄλλος μαθητής, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον. Ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ, καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμε τάχιον τοῦ Πέτρου, καὶ ἦλθε πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον. Καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. Ἔρχεται οὖν Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα· καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον,

[d] Matth. xxviii. 8.
[e] Joh. xx. 2.
[f] Joh. xx. 3—9.

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 33. Mane diei dominicæ post crucifixionem.

ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον. Τότε ἂν εἰσῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδε, καὶ ἐπίστευσεν. Οὐδέπω γὰρ ἤδεισαν τὴν γραφὴν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.

LOCUS. Hortus prope montem Calvariæ.

§. 144. *Christus Mariæ Magdalenæ primum apparet.*

ε Ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί. Μαρία δὲ εἱστήκει πρὸς τὸ μνημεῖον κλαίουσα ἔξω. Ὡς οὖν ἔκλαιε, παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον· καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσὶν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· Γύναι, τί κλαίεις; Λέγει αὐτοῖς· Ὅτι ἦραν τὸν Κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. Καὶ ταῦτα εἰποῦσα, ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἑστῶτα· καὶ οὐκ ἤδει ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐστι. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· "Γύναι, τί κλαίεις; "τίνα ζητεῖς;" Ἐκείνη, δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστι, λέγει αὐτῷ· Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτὸν, εἰπέ μοι ποῦ αὐτὸν ἔθηκας, κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· "Μαρία." Στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ· Ῥαββουνὶ, ὃ λέγεται, διδάσκαλε. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· "Μή μου ἅπτου· "οὔπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα μου· πο-

ε Joh. xx. 10—17.

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 33. Mane diei dominicæ post crucifixionem.

LOCUS. Hortus prope montem Calvariæ.

"ῥεύω δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς· "Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν, "καὶ Θεόν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν."

§. 145. *Secunda vice Christus se ostendit.*

[h] Ὡς δὲ ἐπορεύοντο * ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ, ὁ Ἰησοῦς ἀπήντησεν αὐταῖς, λέγων· "Χαίρετε." Αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. Τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· "Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε, "ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν "εἰς † Γαλιλαίαν, κἀκεῖ με ὄψονται."

§. 146. *Judæorum primariorum cum Romanis initum consilium.*

[i] Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ, τινὲς τῆς κουστωδίας, ἐλθόντες εἰς † πόλιν, ἀπήγγειλαν τοῖς Ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα. Καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν Πρεσβυτέρων, συμβούλιόν τε λαβόντες, ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις, λέγοντες· Εἴπατε, "Ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, νυκτὸς ἐλθόντες, ἔκλεψαν αὐτὸν, ἡμῶν κοιμωμένων. Καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν αὐτὸν, καὶ ὑμᾶς ἀμεριμνοὺς ποιήσομεν. Οἱ δὲ, λαβόντες τὰ ἀρ-

Hierolymma.

* Nempe Maria Magdalene, Maria mater Jacobi, et Salome.

h Matth. xxviii. 9, 10. i Matth. xxviii. 11—15.

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 33. Mane diei dominicæ post crucifixionem.

γύρια, ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν. Καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον.

LOCUS. Hierosolyma.

§. 147. *Aliæ fœminæ sepulchrum visunt.*

Hortus prope montem Calvariæ.

[k] Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων, ὄρθρου βαθέος, ἦλθον * ἐπὶ τὸ μνῆμα, φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα· καί τινες σὺν αὐταῖς. Εὗρον δὲ τὸ λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου. Καὶ εἰσελθοῦσαι οὐχ εὗρον τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ, δύο ἄνδρες ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν ἀστραπτούσαις. Ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ κλινουσῶν τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐτάς· Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἠγέρθη. Μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν, ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, λέγων· Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν, καὶ σταυρωθῆναι· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. Καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ. Καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου, ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς.

* Nempe Joanna, ut videtur, cum aliis fœminis tum ex Galilæa, tum Hierosolymitanis. Has autem verisimile est, ex sepulchro mox redeuntes, Mariam Magdalenam in via forte obviam factam, comitem sibi adjunxisse. Vid. pag. insequentem, l. 1.

k Luc. xxiv. 1—12.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Mane diei dominicæ post crucifixionem.

Ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία, καὶ Ἰωάννα, καὶ Μαρία Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς, αἳ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. Καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα αὐτῶν, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς. Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν * ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια κείμενα μόνα· καὶ ἀπῆλθε πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός.

LOCUS. Hortus prope montem Calvariæ.

§. 148. *Christus apparet duobus discipulis illis qui Emmaum ibant.*

Vespere diei dominicæ, sive tertiæ diei post crucifixionem.

[1] Καὶ ἰδοὺ, δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, ᾗ ὄνομα Ἐμμαούς. Καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς, καὶ συζητεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς. Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· "Τίνες οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντιβάλλετε "πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες, καὶ ἐστε σκυθρω-"ποί;" Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εἷς, ᾧ ὄνομα Κλεόπας, εἶπε πρὸς αὐτόν· Σὺ μόνος παροικεῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· "Ποῖα;"

Via inter Hierosolymam et Emmaum.

* Secunda quidem vice. Vid. Joh. xx. 3.

[1] Luc. xxiv. 13—35.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Vespere diei dominicæ, sive tertiæ diei post crucifixionem.

LOCUS. Via inter Hierosolymam et Emmaum.

Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης, δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ· ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. Ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ· ἀλλά γε σὺν πᾶσι τούτοις, τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει σήμερον, ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο. Ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι ὄρθριαι ἐπὶ τὸ μνημεῖον. Καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ, ἦλθον, λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. Καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτω καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον· αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. Καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς αὐτούς· "Ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ "καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ "προφῆται. Οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χρι-"στὸν, καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ;" Καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωσέως, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν, διηρμήνευεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ. Καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο· καὶ αὐτὸς προσεποιεῖτο πορρωτέρω πορεύεσθαι. Καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν, λέγοντες· Μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστὶ, καὶ κέκλικεν ἡ ἡμέρα. Καὶ εἰσῆλθε τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Vespere diei dominicæ, five tertiæ diei post crucifixionem.

LOCUS. Emmaus.

μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸ ἄρτον εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἐπεδίδου αὐτοῖς. Αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. Καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους· Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς; Καὶ ἀναςάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ὑπέςρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ εὗρον συνηθροισμένους τοὺς ἕνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, λέγοντας· Ὅτι ἠγέρθη ὁ Κύριος ὄντως, καὶ ὤφθη Σίμωνι.* Καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

Hierosolyma.

§. 149. *Christus, absente Thoma, discipulis apparet.*

[m] Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων, αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἔςη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς· "Εἰρήνη "ὑμῖν." Πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· "Τί "τεταραγμένοι ἐςὲ, καὶ διατί διαλογισμοὶ ἀνα- "βαίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Ἴδετε τὰς "χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι αὐτὸς ἐγώ "εἰμι· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε· ὅτι πνεῦμα "σάρκα καὶ ὀςέα οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε "ἔχοντα." Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. Ἔτι δὲ ἀπιςούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς, καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν αὐ-

* 1 Cor. xv. 5. [m] Luc. xxiv. 36—43.

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 33. Vespere diei dominicæ, sive tertiæ diei post crucifixionem.

τῆς· "Ἔχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε;" Οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος, καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου. Καὶ λαβὼν, ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν. [n] Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν· "Εἰρήνη "ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ Πατὴρ, κἀγὼ "πέμπω ὑμᾶς." Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησε, καὶ λέγει αὐτοῖς· "Λάβετε Πνεῦμα ἅγιον. Ἂν "τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφέωνται αὐτοῖς· "ἂν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται."

LOCUS. Hierosolyma.

§. 150. *Christus, præsente Thoma, discipulis iterum apparet.*

Primam inter et octavam diem post Resurrectionem.

[o] Θωμᾶς δὲ, εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς. Ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί· Ἑωράκαμεν τὸν Κύριον. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω.

Dies octava post Resurrectionem.

Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. Ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ εἶπεν· "Εἰρήνη ὑμῖν." Εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· "Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε, καὶ ἴδε τὰς χεῖράς "μου· καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν "πλευράν μου· καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός."

[n] Joh. xx. 21—23. [o] Joh. xx. 24—29.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Dies octava post Resurrectionem.

Καὶ ἀπεκρίθη ὁ Θωμᾶς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "Ὅτι ἑώρακάς με, Θωμᾶ, πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες, καὶ πιστεύσαντες." [p] Καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν, καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγηγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν.

LOCUS. Hierosolyma.

§. 151. *Undecim discipuli in Galilæam abeunt. Christus ibi discipulis suis semel atque iterum se manifestat.*

Octavam inter et quadragesimam diem post Resurrectionem.

[q] Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. Καὶ ἰδόντες αὐτὸν, προσεκύνησαν αὐτῷ· οἱ δὲ ἐδίσασαν. Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς, λέγων· "Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς."

Galilæa.

[r] Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφανέρωσε δὲ οὕτως. Ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. Λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος· Ὑπάγω ἁλιεύειν. Λέγουσιν αὐτῷ· Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. Ἐξῆλθον, καὶ

Mare Tiberiadis.

[p] Marc. xvi. 14.
[q] Matth. xxviii. 16—18.
[r] Joh. xxi. 1—24.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Octavam inter et quadragesimam diem post Resurrectionem.

ἀνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον εὐθὺς, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν ἐδέν. Πρωΐας δὲ ἤδη γενομένης ἔστη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ἤδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστι. Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Παιδία, μή τι προσφάγιον ἔχετε;" Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Οὔ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· "Βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὑρήσετε." Ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκ ἔτι αὐτὸ ἑλκῦσαι ἴσχυσαν ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων. Λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, τῷ Πέτρῳ· Ὁ Κύριός ἐστι. Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ Κύριός ἐστι, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο, (ἦν γὰρ γυμνὸς,) καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν. Οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον, (οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ' ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων,) σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. Ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην, καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον, καὶ ἄρτον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν." Ἀνέβη Σίμων Πέτρος, καὶ εἵλκυσε τὸ δίκτυον ἐπὶ τὴν γῆς, μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντηκοντατριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· "Δεῦτε, ἀριστήσατε." Οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν· Σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν. Ἔρχεται οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον, καὶ δίδωσιν αὐτοῖς,

LOCUS. Mare Tiberiadis.

TEMPUS. A.D. 33. Octavam inter et quadragesimam diem post Resurrectionem.

LOCUS. Mare Tiberiadis.

καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. Τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανερώθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν. Ὅτε οὖν ἠρίσησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς· "Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με "πλεῖον τούτων;" Λέγει αὐτῷ· Ναὶ, Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ· "Βόσκε τὰ "ἀρνία μου." Λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον· "Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με;" Λέγει αὐτῷ· Ναὶ, Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ· "Ποίμαινε τὰ πρόβατά μου." Λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον· "Σίμων Ἰωνᾶ, φιλεῖς με;" Ἐλυπήθη ὁ Πέτρος, ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον· "Φιλεῖς "με;" καὶ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, σὺ πάντα οἶδας, σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "Βόσκε τὰ πρόβατά μου. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω "σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτὸν, καὶ "περιεπάτεις ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, "ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει, καὶ "οἴσει ὅπου οὐ θέλεις." Τοῦτο δὲ εἶπε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν Θεόν. Καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ· "Ἀκολούθει μοι." Ἐπιστραφεὶς δὲ ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ, καὶ εἶπε· Κύριε, τίς ἐστιν ὁ παραδιδούς σε; Τοῦτον ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· Κύριε, οὗτος δὲ τί; Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· "Ἐὰν "αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρός σε;"

TEMPUS. A. D. 33. Octavam inter et quadragesimam diem post Resurrectionem.

LOCUS. Mare Tiberiadis.

"σὺ ἀκολούθει μοι." Ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελφοὺς, ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει· ἀλλ', "Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως "ἔρχομαι, τί πρός σε;" Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων, καὶ γράψας ταῦτα· καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ.

§. 152. *Quæ præcepit Christus discipulis suis de prædicatione Evangelii.*

[s] Εἶπε δὲ αὐτοῖς· "Οὗτοι οἱ λόγοι οὓς ἐλά-"λησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν· ὅτι δεῖ "πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ "νόμῳ Μωσέως, καὶ προφήταις, καὶ ψαλμοῖς περὶ "ἐμοῦ." Τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸ νοῦν, τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς· καὶ εἶπεν αὐτοῖς· "Ὅτι οὕτω "γέγραπται, καὶ οὕτως ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ "ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ κηρυχ-"θῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφε-"σιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενον "ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. Ὑμεῖς δέ ἐστε μάρτυρες τού-"των. [t] Πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα "τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ "Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος· δι-"δάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλά-

[s] Luc. xxiv. 44—48. [t] Matth. xxviii. 19, 20.

Digitized by Google

TEMPUS. A.D. 33. Octavam inter et quadragesimam diem post Resurrectionem.

LOCUS. Mare Tiberiadis.

" μην ὑμῖν. [u] Ὁ πιςεύσας καὶ βαπτισθεὶς σω-
" θήσεται· ὁ δὲ ἀπιςήσας, κατακριθήσεται.
" [x] Καὶ ἰδὲ, ἐγὼ ἀποςέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πα-
" τρός μου ἐφ' ὑμᾶς. [y] Σημεῖα δὲ τοῖς πιςεύ-
" σασι ταῦτα παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί
" μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι· γλώσσαις λαλήσουσι
" καιναῖς· ὄφεις ἀροῦσι· κἂν θανάσιμόν τι πί-
" ωσιν, οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψει· ἐπὶ ἀῤῥώςους χεῖ-
" ρας ἐπιθήσουσι, καὶ καλῶς ἕξουσιν. [z] Ὑμεῖς δὲ
" καθίσατε ἐν τῇ πόλει Ἱερουσαλὴμ, ἕως ου ἐν-
" δύσησθε δύναμιν ἐξ ὕψους. [a] Καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ
" μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς
" συντελείας τοῦ αἰῶνος. Ἀμήν."

§. 153. *Christi Ascensio.*

[b] Ὁ μὲν οὖν Κύριος, μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς,
[c] ἐξήγαγε αὐτοὺς ἔξω ἕως εἰς Βηθανίαν· καὶ, ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ, εὐλόγησεν αὐτούς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς, [d] ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ. Bethania.

Diesqui Ascensionem et festum Pentecostes intercedebant.

[e] Καὶ αὐτοὶ, προσκυνήσαντες αὐτὸν, ὑπέςρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης. Καὶ Hierosolyma.

[u] Marc. xvi. 16.
[x] Luc. xxiv. 49.
[y] Marc. xvi. 17, 18.
[z] Luc. xxiv. 49.
[a] Matth. xxviii. 20.
[b] Marc. xvi. 19.
[c] Luc. xxiv. 50, 51.
[d] Marc. xvi. 19.
[e] Luc. xxiv. 52, 53.

Digitized by Google

TEMPUS. A. D. 33. ἦσαν διαπαντὸς ἐν τῷ ἱερῷ, αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν. LOCUS. Hierosolyma.

Post Pentecosten. [f] Ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ Κυρίου συνεργοῦντος, καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων.

---

[g] Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ, [h] ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἕν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία. [i] Ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. [k] Ἀμήν.

[f] Marc. xvi. 20.
[g] Joh. xx. 30.
[h] Joh. xxi. 25.
[i] Joh. xx. 31.
[k] Joh. xxi. 25.

FINIS PARTIS SEPTIMÆ.

Digitized by Google

Digitized by Google

EVANGELIORUM

HARMONIA BREVIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

EVANGELIORUM

HARMONIA BREVIS.

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
		§. 1. Præfatio. i. 1—4.	
			§. 2. ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ Præ-existentia et Deitas. i. 1—18.
		§. 3. Elizabethæ conceptio. i. 5—25.	
		§. 4. Salutatio ad Mariam. i. 26—38.	
		§. 5. Maria invisit Elizabetham. i. 39—56.	
		§. 6. Nascitur Johannes Baptista. i. 57—79.	
§. 7. Angelus apparet Josepho. i. 18—25.			
		§. 8. Christi nativitas. ii. 1—7.	
§. 9. Christi Genealogia. i. 1—17.			
		iii. 23—38.	
		§. 10. Angelus apparet Pastoribus, qui Christum adeunt. ii. 8—20.	
i. 25.		§. 11. Christi Circumcisio. ii. 21.	

Digitized by Google

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
		§. 12. Christus in Templo præsentatus. ii. 22—38.	
§. 13. Magi. Christi fuga in Ægyptum. Herodis crudelitas. Christi reditus. ii. 1—23.		ii. 39. §. 14. Christus it ad Paschatis festum, 12 annos natus. ii. 40—52.	
iii. 1—12.	i. 1—8.	§. 15. De Johanne Baptista et ejus Ministerio. iii. 1—3.	
§. 16. Christi Baptismus. iii. 13—17.	i. 9—11.	iii. 21—23.	
iv. 1—11.	i. 12, 13.	§. 17. Tentatio Christi. iv. 1—13.	§. 18. Testimonium Johannis Baptistæ de Christo, et quos illud effectus habuerit. i. 19—52. §. 19. Nuptiæ in Cana. ii. 1—12. §. 20. Christus Hierosolymam petit tempore Paschatis, et expellit mercatores e Templo. ii. 13. *ad fin.* §. 21. Christi colloquium cum Nicodemo. iii. 1—21. §. 22. Christus commoratur et baptizat in Judæa. Johannes Baptista superio-

Digitized by Google

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
			rem Christi dignitatem prædicat. iii. 22. *ad fin.* §. 23. Christus recedit in Galilæam, post Baptistæ incarcerationem. Dum transit per Samariam, Discipulos colligit. iv. 1—42.
iv. 12. xiv. 3—5.	i. 14. vi. 17—20.	iii. 19, 20. iv. 14.	§. 24. Christus exercet in Galilæa suum primum Ministerium. Sanat in Cana unius e regis Herodis ministri filium qui Capernaumi ægrotabat. iv. 43. *ad fin.*
		§. 25. Christus petit Nazareth, ubi vitam suam miraculo conservat; ac deinde Capernaumi commoratur. iv. 15—31.	
iv. 13—16.		§. 26. Simonis et Andreæ, simulque Jacobi et Johannis vocatio; nec non Miraculum, quod illam præcessit. v. 1—11.	
iv. 18—22.	i. 16—20.		
	§. 27. Christus in Synagoga Capernaumi dæmoniacum sanat. i. 21—28.	iv. 31—37.	
§. 28. Petri socrus et alii multi sanantur. Chris-			

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
sus, quem nonnulli e suis Discipulis comitantur, docet, et edit miracula per Galilæam. viii. 14—17.	i. 29—34.	iv. 38—41.	
	i. 35—39.	iv. 42—44.	
	§. 29. Christus Leprosum sanat.		
viii. 2—4.	i. 40—45.	v. 12—16.	
		§. 30. Christus Paralyticum sanat. v. 17—26.	
ix. 2—8.	ii. 1—12.		
	§. 31. Matthæi vocatio. ii. 13, 14.		
ix. 9.		v. 27, 28.	
			§. 32. Ægroti sanatio ad Bethesdam. v. 1. *ad fin.*
		§. 33. Christus Discipulos suos excusat, quod spicas die Sabbati vellant. vi. 1—5.	
xii. 1—8.	ii. 23—28.		
§. 34. Christus hominem, cujus erat arida manus, die Sabbati sanat: Pharisæis se subducit, et multos sanat. xii. 9—21.	iii. 1—12.	vi. 6—11.	
		§. 35. Christus secedit in montem: vocat ad se Discipulos suos: duodecim eligit: eum sequitur magna multitudo; multos sanat.	
x. 2—4.	iii. 13—19.	iv. 12—19.	
§. 36. Christi sermo in Monte.			
v. 1. *ad fin.*		vi. 20-30. 32-36.	
vi. 1. *ad fin.*		vi. 37—42. 31. 44—49.	
vii. 1. *ad fin.*		§. 37. Centuri-	

Digitized by Google

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
viii. 5—13.		onis famulus sanatur. viii. 1—10. §. 38. Viduæ filius resuscitatur in civitate Naïn. vii. 11—17. §. 39. Christi responsum Discipulis a Johanne Baptista missis. vii. 18—35.	
xi. 2—19. §. 40. Christi monita ad Judæos, cum eos ad divina sua opera respicere jubet. xi. 20. *ad fin.*			
		§. 41. Mulieri, quæ peccatrix fuerat, peccata publice remittuntur a Christo, qui in convivio sedebat cum Pharisæo. vii. 36. *ad fin.*	
§. 42. Christus iterum Galilæam circumiens Dæmoniacum sanat: Scribæ autem et Pharisæi Spiritum Sanctum blasphemant. ix. 35.	vi. 6.	viii. 1—3.	
xii. 22—37.	iii. 22—30.	xi. 14—23.	
§. 43. Scribæ et Pharisæi ideo objurgantur, quod a Christo signum peterent. xii. 38—45.		xi. 16. 29—32. 24—26. §. 44. Quinam sint vere benedicti. xi. 27, 28.	
§. 45. Christus			

Digitized by Google

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
veros Discipulos suos tanquam secum sanguine maxime conjunctos habet. xii. 46. *ad fin.*	iii. 31. *ad fin.*	viii. 19—21. §. 46. Christus in convivio cum Pharisæo sedens, Pharisæorum, scribarum, legisque doctorum hypocrisin notat et verbis graviter castigat. xi. 37. *ad fin.* §. 47. Christus Discipulos suos et plebem docet. xii. 1. *ad fin.* §. 48. Ex quorumdam Galilæorum calamitatibus Judæos sibi exemplum sumere jubet Christus. xiii. 1—9.	
§. 49. Parabolæ: curiis usus fit Christus: unius ex iis explicationem Discipulis suis proponit. xiii. 1—53.	iv. 1—34.	viii. 4—18.	
§. 50. Christus Lacum transire jubet: quæ inter navigandum evenerunt: tempestas sedata. viii. 18—27.	iv. 35. *ad fin.*	viii. 22—25. ix. 57. *ad fin.*	
viii. 28. *ad fin.*	§. 51. Christus Dæmoniacum Gadarensem sanat. v. 1—20. §. 52. Levi convivium. Christi	viii. 26—39.	

Digitized by Google

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
	colloquium ibidem habitum cum Discipulis suis. Jairi filia resuscitata. v. 21. *ad fin.*	viii. 40. *ad fin.*	
ix. 1. 10—26.	ii. 15—22.	v. 29. *ad fin.*	
§. 53. Duos cæcos sanat Christus. ix. 27—31.			
§. 54. Christus mutum Spiritum ejicit. Rursus Pharisæi blasphemant. ix. 32—34.			
	§. 55. Christus Nazareth repetens, rursus a suis contemptui habetur. vi. 1—6.		
xiii. 54. *ad fin.*			
§. 56. Quam ob causam mittuntur duodecim Apostoli ad prædicandum Evangelium. ix. 36. *ad fin.*			
§. 57. Præcepta et monita Apostolis data a Christo, ad missionem suam rite exequendam. x. 1.			
x. 5. *ad fin.*	vi. 7—11.	ix. 1—5.	
§. 58. Christus iter suum per Galilæam pergit. xi. 1.			
	§. 59. Pœnitentiam prædicant duodecim Apostoli, et Miracula ubique edunt, vi. 12, 13.	ix. 6.	
§. 60. Mors Johannis Baptistæ. xiv. 6—12.	vi. 21—29.		
		§. 61. De fama	

Digitized by Google

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
		Christi audit Herodes, et eum videre cupit. ix. 7—9.	
xiv. 1, 2.	vi. 14—16. §. 62. Duodecim Apostolorum reditus. vi. 30, 31.	ix. 10.	§. 63. Panibus quinque et geminis piscibus quinque hominum millia saturantur. vi. 1—14.
xiv. 13—21. §. 64. Supra mare Christus ambulat. xiv. 22. *ad fin.*	vi. 32—44. vi. 45. *ad fin.*	ix. 10—17.	vi. 15—21. §. 65. Sermones a Christo habiti cum plebe in oppido Capernaumo, in Synagoga ejusdem urbis, et cum Discipulis suis. Petri confessio. vi. 22. *ad fin.*
xv. 1—20. §. 67. Christus sanat filiam Syrophœnissæ mulieris. xv. 21—28.	§. 66. Christi sermo cum Pharisæis et scribis, cum plebe, suisque Discipulis, de manducando illotis manibus. vii. 1—23. vii. 24—30.		
xv. 29—31. §. 69. Christus plus quatuor hominum millia cum septem pa-	§. 68. Christus hominem surdum et mutum sanat. vii. 31 *ad fin.*		

Digitized by Google

MATTHÆ.	MARC.	LUC.	JOHAN.
nibus et paucis piſciculis ſaturat. xv. 32. *ad fin.*	viii. 1—10.		
§. 70. Phariſæi et Sadducæi rurſus ſignum e cœlo petunt. xvi. 1—4.	viii. 11, 12.		
	§. 71. Diſcipuli admonentur ut caveant a fermento Phariſæorum et Sadducæorum. viii. 13-21.		
xvi. 4—12.			
	§. 72. Chriſtus cæcum ſanat prope Bethſaïdam. viii. 22—26.		
§. 73. Petrus iterum confitetur Jeſum eſſe Chriſtum. xvi. 13—20.	viii. 27—30.	ix. 18—21.	
	§. 74. Chriſtus paſſionem et reſurrectionem ſuam clarius prædicit, redarguit Petrum, omneſque hortatur ut ipſi ſe abnegent.		
xvi. 21. *ad fin.*	viii. 31. *ad fin.* ix. 1.	ix. 22—27.	
§. 75. Chriſti transfiguratio. Illius ſermo cum tribus Diſcipulis, cum de monte deſcenderet. xvii. 1—13.	ix. 2—13.	ix. 28—36.	
	§. 76. Chriſtus mutum et ſurdum ſpiritum ejicit. ix. 14—29.		
xvii. 14—21.		ix. 37—43.	
	§. 77. Chriſtus paſſionem et reſurrectionem ſu-		

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
		Christi audit Herodes, et eum videre cupit. ix. 7—9.	
xiv. 1, 2.	vi. 14—16. §. 62. Duodecim Apostolorum reditus. vi. 30, 31.	ix. 10.	§. 63. Panibus quinque et geminis piscibus quinque hominum millia saturantur. vi. 1—14.
xiv. 13—21. §. 64. Supra mare Christus ambulat. xiv. 22. *ad fin.*	vi. 32—44. vi. 45. *ad fin.*	ix. 10—17.	vi. 15—21. §. 65. Sermones a Christo habiti cum plebe in oppido Capernaumo, in Synagoga ejusdem urbis, et cum Discipulis suis. Petri confessio. vi. 22. *ad fin.*
xv. 1—20. §. 67. Christus sanat filiam Syrophœnissæ mulieris. xv. 21—28.	§. 66. Christi sermo cum Pharisæis et scribis, cum plebe, suisque Discipulis, de manducando illotis manibus. vii. 1—23. vii. 24—30.		
xv. 29—31. §. 69. Christus plus quatuor hominum millia cum septem pa-	§. 68. Christus hominem surdum et mutum sanat. vii. 31 *ad fin.*		

Digitized by Google

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
nibus et paucis piſciculis ſaturat. xv. 32. *ad fin.*	viii. 1—10.		
§. 70. Phariſæi et Sadducæi rurſus ſignum e cœlo petunt. xvi. 1—4.	viii. 11, 12.		
	§. 71. Diſcipuli admonentur ut caveant a fermento Phariſæorum et Sadducæorum. viii. 13-21.		
xvi. 4—12.			
	§. 72. Chriſtus cæcum ſanat prope Bethſaïdam. viii. 22—26.		
§. 73. Petrus iterum confitetur Jeſum eſſe Chriſtum. xvi. 13—20.	viii. 27—30.	ix. 18—21.	
	§. 74. Chriſtus paſſionem et reſurrectionem ſuam clarius prædicit, redarguit Petrum, omneſque hortatur ut ipſi ſe abnegent.		
xvi. 21. *ad fin.*	viii. 31. *ad fin.* ix. 1.	ix. 22—27.	
§. 75. Chriſti transfiguratio. Illius ſermo cum tribus Diſcipulis, cum de monte deſcenderet. xvii. 1—13.	ix. 2—13.	ix. 28—36.	
	§. 76. Chriſtus mutum et ſurdum ſpiritum ejicit. ix. 14—29.		
xvii. 14—21.		ix. 37—43.	
	§. 77. Chriſtus paſſionem et reſurrectionem ſu-		

Digitized by Google

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
xvii. 22, 23.	am rursus prædicit. ix. 30—32.	ix. 43—45.	
§. 78. Christus miraculum edit solvendi Tributi causa. xvii. 24. *ad fin.*			
§. 79. Discipuli contendunt inter se, quis major futurus sit. Christi ea de re agendi ratio et sermo. xviii. 1. *ad fin.*	ix. 33. *ad fin.*	ix. 46—50.	
		§. 80. Septuaginta Discipuli, moniti a Christo quo pacto se gerant, mittuntur. x. 1—16.	
			§. 81. Christus Hierosolymam petit ad festum Tabernaculorum. Illius agendi ratio et sermo, dum festum celebraretur. vii. 2. *ad fin.*
			§. 82. Mulier in adulterio deprehensa coram Christo sistitur. viii. 2—11.
			§. 83. Sermones a Christo habiti cum scribis et Pharisæis, cum iis qui in illum credebant, cumque Judæis non credentibus. viii. 12. *ad fin.*
			§. 84. Christus hominem a nativitate cæcum sa-

Digitized by Google

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
			nat. Quæ ex hoc miraculo consecuta sint. ix. 1. *ad fin.* x. 1—21.
		§. 85. Septuaginta Discipulorum reditus. x. 17—24.	
		§. 86. Docetur Legisperitus quomodo vita æterna comparetur. x. 25—37.	
		§. 87. Discipuli rursus orandi modum docentur. xi. 1—13.	
		§. 88. Christus sanat mulierem; quæ per annos 18 infirma et inclinata fuerat. xiii. 10—21.	
		§. 89. Christus quæstioni respondet, Utrum pauci salvi futuri sint? xiii. 22. *ad fin.*	
		§. 90. Quæ acta sunt, cum Christus die Sabbati cum quodam Pharisæorum principe panem manducaret. xiv. 1—24.	
		§. 91. Christus plebem docet, quæ difficultates cum suæ religionis professione conjungantur. xiv. 25. *ad fin.*	
		§. 92. Christus adversus Pharisæos et scribas excusat seipsum.	

Digitized by Google

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
		quod publicanos et peccatores doceat. xv. 1. *ad fin.* §. 93. Christus, adhibita iniqui villici parabola, Discipulos suos edocet. Pharisæi redarguuntur. xvi. 1. *ad fin.* §. 94. Christus Discipulos suos rursus et amplius edocet. xvii. 1—10. §. 95. Samaritani Christum recipere nolunt. Jacobus et Johannes ab eo reprehenduntur, quod acerbius cum illis agi velint. ix. 51. xvii. 11. ix. 52—56. §. 96. Christus decem leprosos mundat. xvii. 12—19. §. 97. Pharisæi Christum interrogant, quandonam venturum sit Dei regnum. Christi responsio. xvii. 20. *ad fin.* §. 98. Christus Discipulis suis parabolam quandam proponit, aliam vero nonnullis qui in se confidebant, tanquam justi. xviii. 1—14. §. 99. Christus in Marthæ domo	

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
		recipitur. x. 38. *ad fin.*	§. 100. Christus Dedicationis festum Hierosolymis observat. x. 22—39. §. 101. Christus, post Dedicationis festum, Bethabaram rursus petit, ibique commoratur, donec apta sit occasio Judæam repetendi. x. 40. *ad fin.* §. 102. Christus Lazarum a mortuis exsuscitat. Quæ miraculum illud consequantur. xi. 1—54.
§. 103. Christus Judæam ingreditur. Pharisæi multa ab eo circa repudiandam uxorem quærunt. xix. 1—12.	x. 1—12.		
§. 104. Christus puerulis imponit manus, et benedicit eis. xix. 13—15.	x. 13—16.	xviii. 15—17.	
	§. 105. Quid Christus responderit diviti quidam adolescenti interroganti, quomodo ipse ad vitam æternam pervenire posset.		
xix. 16. *ad fin.*	x. 17—31.	xviii. 18—30.	
	§. 106. Christus, dum ascendit Hierosolymam,		

Digitized by Google

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
	duodecim Discipulis privatim rursus prædicit, quæ esset deinde passurus. x. 32—34.		
xx. 17—19.		xviii. 31—34.	
§. 107. Jacobi Johannisque ambitiosa petitio. xx. 20—28.	x. 35—45.		
	§. 108. Christus cæco Bartimæo, prope Hiericho, visum reddit. x. 46. *ad fin.*		
xx. 29. *ad fin.*		xviii. 35. *ad fin.*	
		§. 109. Christus publicanorum principem, nomine Zacchæum, invisit. xix. 2—28.	
			§. 110. Christus, sex diebus ante Pascha, Bethaniam venit. xi. 55. *ad fin.* xii. 1. 9—11.
			§. 111. Christus, medios inter Discipulorum ingentisque hominum multitudinis plausus, Hierosolymam pergit. Quæ ibi acta sint. xii. 12. *ad fin.*
xxi. 1—11.			
14—17.	xi. 1—11.	xix. 29—44.	
	§. 112. Ficus infructuosa. Templum expurgatum. xi. 12-19.		
xxi. 18, 19.			
12, 13.		xix. 45. *ad fin.*	
	§. 113. Discipuli ficum penitus exaruisse observant. xi. 20—26.		
xxi. 20—22.			

Digitized by Google

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
		§. 114. Christi sermo habitus cum summis sacerdotibus, scribis, et senioribus, in Templo. xx. 1—19.	
xxi. 23. *ad fin.*	xi. 27. *ad fin.* xii. 1—12.		
§. 115. Pharisæi, et Herodiani, Sadducæi simul, et quidam e Pharisæis, qui Scriba erat, Christum interrogant. Christus vicissim interrogat Pharisæos. xxii. 15. *ad fin.*	xii. 13—37.	xx. 20—44.	
§. 116. Christus, Discipulis et magna hominum turba audientibus, Scribas et Pharisæos divina quadam eloquentia coram redarguit. xxiii. 1. *ad fin.*	xii. 38—40.	xx. 45. *ad fin.*	
	§. 117. Christus viduæ mulieris munusculum amplis divitum muneribus anteponit. xii. 41. *ad fin.*	xxi. 1—4.	
	§. 118. Christus, e Templo ultimum egressus, ejus eversionem prædicit. Idem, in Olivetî monte sedens, quatuor e suis Discipulis edocet, quænam futura essent signa		

Digitized by Google

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
	adventus ſui, ad exſcindendos Judæos, et finiendam diſpenſationem Moſaïcam.		
xxiv. 1. *ad fin.* §. 119. Deſcribit Chriſtus, quid extremo die futurum ſit. Quid Chriſtus toto hujus hebdomadis tempore egerit. xxv. 31. *ad fin.*	xiii. 1. *ad fin.*	xxi. 5—36.	
§. 120. Quæ peracta ſunt quarto illius hebdomadis die, quo Chriſtus crucifixus eſt. xxvi. 1—16.	xiv. 1—11. §. 121. Chriſtus ad celebrandum Paſcha ſeſe accingit. xiv. 12—16.	xxii. 1—6.	xii. 1—8.
xxvi. 17—19.		xxii. 7—13.	§. 122. Chriſtus cum duodecim Diſcipulis diſcumbit. Exoritur inter duodecim Diſcipulos ambitioſa contentio. xiii. 1—17.
xxvi. 20.	xiv. 17.	xxii. 14—18. 24—30.	
xxvi. 21—25.	xiv. 18—21.	xxii. 21—23. §. 124. Chriſtus Apoſtolis lapſum Petri et commune reliquorum Apoſto-	§. 123. Chriſtus Judæ proditionem prædicit. Diſcipulorum et Judæ agendi ratio. xiii. 18—35.

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
		lorum periculum prædicit. xxii. 31—38.	
xxvi. 31—35.	xiv. 27—31.		xiii. 36. *ad fin.*
§. 125. Christus in corporis sui crucifixi memoriam, Panis comestionem et Vini potionem instituit. xxvi. 26—29.	xiv. 22—25.	xxii. 19, 20.	
			§. 126. Christus Discipulos suos solatur. xiv. 1—31.
			§. 127. Christus gravissimum illum, quem cum Discipulis habere coeperat, sermonem continuat. xv. 1. *ad fin.* xvi. 1. *ad fin.*
			§. 128. Christi oratio. xvii. 1. *ad fin.*
§. 129. Christi Agonia in Gethsemane. xxvi. 30. 36—46.	xiv. 26. 32—42.	xxii. 39—46.	xviii. 1.
§. 130. Christus proditur. xxvi. 47—56.	xiv. 43—52.	xxii. 47—53.	xviii. 2—12.
	§. 131. Christus ante Annam et Caiapham traducitur. Petrus ter eum abnegat.		
xxvi. 57, 58. 69. *ad fin.*	xiv. 53, 54. 66. *ad fin.*	xxii. 54—62.	xviii. 13, 14. 24. 15-18. 25-27.
	§. 132. Christus primum ante Caiapham, ac deinde ante universum Judæorum concilium traducitur. Pro-		

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
	fitetur se esse Christum, et mortis reus declaratur. xiv. 53.		
xxvi. 57. 59-68.	55—65.	xxii. 63. *ad fin.*	xviii. 19—23.
			§. 133. Christus ad Pilatum deducitur. xviii. 28—38.
xxvii. 1, 2. 11—14.	xv. 1—5.	xxiii. 1—5.	
		§. 134. Pilatus Christum ad Herodem mittit. xxiii. 6—12.	
§. 135. Herodes Christum ad Pilatum remittit, qui eum absolvere frustra conatur. xxvii. 15-23.	xv. 6—14.	xxiii. 13—23.	xviii. 39. *ad fin.*
			§. 136. Pilatus, Christum dimittere iterum nequicquam aggressus, cum verberibus cæsum Judæis tumultuantibus tradit. Tradito illudunt milites, eumque abripiunt, ut crucifigant. xix. 1—16.
xxvii. 24—31.	xv. 15—20.	xxiii. 23—25.	
§. 137. Judas, pœnitentia ictus, laqueo se suspendit. xxvii. 3—10.			
		§. 138. Christus abducitur crucifigendus. xxiii. 26—32.	
xxvii. 32—34.	xv. 21—23.		xix. 17.
			§. 139. Quæ acciderunt ex quo Christus cruci pependit, dum ultimum vitæ spiritum emitteret. xix. 18—30.
xxvii. 35—50.	xv. 24—37.	xxiii. 33—46.	

Digitized by Google

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
			§. 140. Quæ evenerunt ad Christi mortem. Qui præsentes adfuere dum ille cruci pendebat; et cætera, quæ eodem die acta
xxvii. 51—54. 57—61.	xv. 38. *ad fin.*	xxiii. 45. 47. *ad fin.*	sunt. xix. 31 *ad fin.*
§. 141. Quæ acta sunt die illo qui crucis supplicium secutus est. xxvii. 62. *ad fin.*			
	§. 142. Mulieres sepulchrum primum adeunt.		
xxviii. 1—8.	xvi. 1—8.	xxiv. 1—11.	xx. 1, 2.
			§. 143. Petrus et Johannes sepulchrum invisunt. xx. 3—10.
		xxiv. 12.	
			§. 144. Christus Mariæ Magdalenæ primum apparet. xx. 11—17.
	xvi. 9.		
§. 145. Secunda vice Christus se ostendit. xxviii. 9, 10.	xvi. 10, 11.		xx. 18.
§. 146. Judæorum primariorum cum Romanis initum consilium. xxviii. 11—15.			
		§. 147. Aliæ fœminæ sepulchrum visunt. xxiv. 1—12.	
		§. 148. Christus apparet duobus Discipulis illis qui Emmaum	

Digitized by Google

MATTH.	MARC.	LUC.	JOHAN.
		ibant. xxiv. 13—35.	
	xvi. 12, 13.	§. 149. Christus, absente Thoma, Discipulis apparet. xxiv. 36—43.	
	xvi. 14.		xx. 19, 20. §. 150. Christus, praesente Thoma, Discipulis iterum apparet. xx. 24—29. §. 151. Undecim Discipuli in Galilaeam abeunt. Christus ibi Discipulis suis semel atque iterum se manifestat. xxi. 1—24.
xxviii. 16—18.		§. 152. Quae praecepit Christus Discipulis suis de praedicatione Evangelii. xxiv. 44—49.	
xxviii. 19, 20.	xvi. 15—18.	§. 153. Christi Ascensio. xxiv. 50—53.	xx. 21—23.
	xvi. 19, 20.		

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google